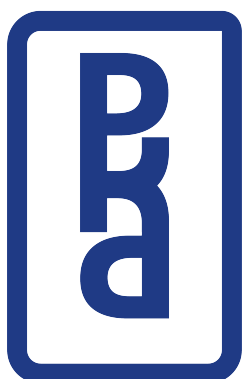

Załącznik nr 2
do uchwały nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa

Profil praktyczny

Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Łódzki

ul. Narutowicza 68, 90-136 Łódź

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Gospodarka Przestrzenna

1. Poziom/y studiów: Studia I stopnia
2. Forma/y studiów: Studia w trybie stacjonarnym
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹

.....

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	108	60

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1	Ekonomia i finanse	54	30
2	Nauki biologiczne	18	10

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- nauczyciel przedmiotu²
- nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych²
- nauczyciel praktycznej nauki zawodu²
- nauczyciel prowadzący zajęcia²
- nauczyciel psycholog

¹ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć.

- nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- nauczyciel pedagog specjalny
- nauczyciel logopeda
- nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Symbol efektu uczenia się opisującego program studiów	Efekt uczenia się opisujący program studiów	Odniesienie do składnika opisu charakterystyki I i II stopnia PRK
WIEDZA – absolwent:		
06GP-1P_W01	ma wiedzę zaawansowaną z zakresu teorii i metodologii, właściwych dla nauk społecznych i przyrodniczych, w szczególności: ekonomii, socjologii, ochrony środowiska, ekologii	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W02	zna w zaawansowanym stopniu determinanty rozwoju oraz rozumie związki i złożone zależności zachodzące między nimi w praktyce	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W03	zna w zaawansowanym stopniu zjawiska, struktury i instytucje o charakterze: społecznym, kulturowym, politycznym, prawnym, ekonomicznym, środowiskowym i rozumie złożone zależności między nimi	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W04	posiada wiedzę w zakresie czynników rozwoju i identyfikuje je w praktyce w sferze ekonomiczno-społecznej i przyrodniczej	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W05	rozumie procesy rozwoju i gospodarowania w przestrzeni w kontekście fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji	P6S_WK P6U_W
06GP-1P_W06	zna fundamentalne normy etyczne i regulacje prawne związane z kierunkową pracą zawodową i prowadzeniem badań z zakresu nauk społecznych i przyrodniczych	P6S_WK P6U_W
06GP-1P_W07	posiada praktyczną wiedzę o relacjach między strukturami i instytucjami społecznymi w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W08	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej – własności przemysłowej i prawa autorskiego	P6S_WK P6U_W
06GP-1P_W09	ma teoretyczną i praktyczną wiedzę na temat metod analiz zjawisk w układach przestrzennych, w tym z wykorzystaniem narzędzi informatycznych	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W10	zna wartość przedsiębiorczych postaw społecznych i ma wiedzę z zakresu form rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości i wspierania rozwoju przedsiębiorczości	P6S_WK P6U_W
06GP-1P_W11	zna i rozumie cechy człowieka jako twórcy i kreatora wartości niematerialnych determinujących tożsamość miejsc i wizerunek samorządów terytorialnych oraz innych instytucji	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W12	rozumie miejsce i znaczenie nauk społecznych w rozwoju oraz ich związek z innymi dziedzinami nauki	P6S_WG P6U_W

UMIEJĘTNOŚCI – absolwent:		
06GP-1P_U01	potrafi w praktyce wykorzystać wiedzę teoretyczną i pozyskiwać dane do analizowania podstawowych procesów i zjawisk społecznych, ekonomicznych i przyrodniczych	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U02	potrafi formułować i rozwiązywać złożone problemy, identyfikować je oraz interpretować zjawiska gospodarcze, społeczne, kulturowe i przyrodnicze	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U03	potrafi wybrać i zastosować w praktyce techniki, metody i narzędzia oraz zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne pozwalające opisać i interpretować zjawiska oraz procesy społeczno-ekonomiczne i przestrzenne na poziomie lokalnym i regionalnym	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U04	potrafi krytycznie analizować i prognozować procesy oraz złożone i nietypowe zjawiska społeczno-gospodarcze i przyrodnicze z wykorzystaniem metod i narzędzi statystycznych i ekonometrycznych oraz symulacji komputerowych	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U05	potrafi pozyskiwać, analizować i syntetyzować informacje z literatury, baz danych i innych właściwie dobranych źródeł (także w języku obcym) oraz zastosować je w praktyce w zakresie gospodarki przestrzennej	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U06	prawidłowo posługuje się w praktyce wybranymi normami, regułami i zasadami z zakresu gospodarki przestrzennej	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U07	potrafi wykorzystywać umiejętności praktyczne nabyte podczas studiów	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U08	posiada umiejętność przygotowania raportów z prac własnych oraz wystąpień (prezentacji) w języku polskim lub obcym	P6S_UK P6U_U
06GP-1P_U09	potrafi porozumiewać się językiem obcym na poziomie B2	P6S_UK P6U_U
06GP-1P_U10	potrafi w praktyce odpowiednio zaplanować i określić priorytety zadań realizowanych przez siebie lub innych i współpracować w tym procesie	P6S_UO P6U_U
06GP-1P_U11	potrafi komunikować się, brać udział w debatach, publicznie wyrażać swoje stanowisko w oparciu o posiadaną specjalistyczną wiedzę oraz przedstawiać i oceniać różne opinie	P6S_UK P6U_U
06GP-1P_U12	potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie	P6S_UU P6U_U
KOMPETENCJE SPOŁECZNE – absolwent:		
06GP-1P_K01	wykazuje odpowiedzialność za pracę własną i innych osób z zespołu. Jest gotów do krytycznej oceny wiedzy i umiejętności oraz korzystania z pomocy ekspertów	P6S_KK P6U_K
06GP-1P_K02	jest gotów do inicjowania działań na rzecz interesu publicznego i aktywnego uczestniczenia w projektach politycznych, gospodarczych, środowiskowych i obywatelskich na rzecz lokalnego i regionalnego rozwoju	P6S_KO P6U_K
06GP-1P_K03	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z zasadami etyki zawodowej i dba o dorobek i tradycje zawodu	P6S_KR P6U_K
06GP-1P_K04	jest odpowiedzialny i współorganizuje działania na rzecz kształtowania kapitału społecznego i przyrodniczego	P6S_KO P6U_K

06GP-1P_K05	wykazuje się przedsiębiorczością – jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO P6U_K
-------------	--	-----------------

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy Stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Mariusz Sokołowicz	dr hab. profesor uczelni / Prodziekan WES ds. jakości kształcenia Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Aleksandra Nowakowska	dr hab. profesor uczelni / Dyrektor Instytutu Gospodarki Przestrzennej Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Iwona Kukulak-Dolata	dr adiunkt / Zastępca Dyrektora Instytutu Gospodarki Przestrzennej Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Pamela Jeziorska-Biel	dr adiunkt Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Agnieszka Rzeńca	dr adiunkt Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Jakub Zasina	dr adiunkt Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	5
Wskazówki ogólne do raportu samooceny	7
Prezentacja uczelni	8
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	9
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	20
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	22
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	26
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	30
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	36
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	39
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	42
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	45
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	51
Część III. Załączniki	53
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	53
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	61
Załącznik nr 3. Wykaz materiałów uzupełniających (poza wykazem wyszczególnionym przez PKA)	63

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i autorefleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły, w części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Należy krótko przedstawić aktualne, istotne informacje charakteryzujące uczelnię w powiązaniu z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów (rekomendowane co najwyżej 1800 znaków).

Uniwersytet Łódzki (UŁ) to jedna z największych polskich uczelni i największa w regionie łódzkim. UŁ – „jedność w różnorodności” – to 30 dyscyplin w ramach 3 dziedzin nauki (humanistycznych, społecznych i przyrodniczych), 15 centrów badawczych, 13 wydziałów, 4 szkoły doktorskie, ponad 2000 pracowników akademickich i 900 doktorantów, 30-40 zagranicznych profesorów wizytujących. Wyrazem różnorodności UŁ jest ponad 100 kierunków studiów (170 specjalności), 25 000 studentów (w tym prawie 2000 zagranicznych) i ponad 7000 absolwentów rocznie.

Misją UŁ jest „rzetelne prowadzenie badań naukowych oraz aktywne głoszenie prawdy z nich płynącej, tak by mądrze kształcić kolejne pokolenia, być użytecznym dla społeczeństwa oraz odważnie odpowiadać na wyzwania współczesnego świata”³. Dlatego UŁ wspiera badania naukowe w powiązaniu z procesem kształcenia oraz silnie współpracuje z otoczeniem, oferując wiedzę i kompetencje przedsiębiorstwom i organizacjom społecznym oraz angażując się w projekty społeczno-kulturalne.

Kierunek Gospodarka Przestrzenna na UŁ jest prowadzony w dwóch profilach: praktycznym oraz ogólnoakademickim. Cechuje go interdyscyplinarność kształcenia, czerpiąca z wieloletnich doświadczeń naukowo-badawczych i dydaktycznych, a także z szerokiej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym UŁ. Przedmiotem niniejszego raportu są studia o profilu praktycznym realizowane przez Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny (WES).

³ Zał. *GPP1_Z3_StratUL* – Strategia Uniwersytetu Łódzkiego 2021-2030.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Kierunek Gospodarka Przestrzenna (kierunek GP) na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym (WES) Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) jest jednym z pierwszych⁴, który został uruchomiony na polskich uczelniach. Nabór studentów rozpoczęto od roku akademickiego 1998/99 na studiach stacjonarnych, a w roku 2000/01 także na studiach zaocznych (zarówno licencjackich, jak i uzupełniających magisterskich). Kierunek ewoluował od obowiązkowych standardów kształcenia po autonomię w formułowaniu efektów uczenia się, od jednolitych studiów magisterskich po studia realizowane na dwóch poziomach kształcenia (I oraz II stopień) i dwóch trybach (stacjonarne oraz niestacjonarne) oraz dwóch profilach kształcenia (profil praktyczny na studiach I stopnia oraz profil ogólnoakademicki na studiach II stopnia) (Rysunek 1). Zdobywane przez ponad 20 lat doświadczenia mają wpływ na projektowanie procesu dydaktycznego, prowadzenie badań oraz rozwijanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, które są w pełni odzwierciedlone w programie studiów i w procesie kształcenia na kierunku GP.

Rysunek 1. Etapy rozwoju kierunku GP na WES – w stronę kształcenia na studiach I stopnia o profilu praktycznym

Należy podkreślić, iż od początku tworzenia kierunku podkreślano jego interdyscyplinarny charakter oraz ścisłe powiązanie z rzeczywistością społeczno-gospodarczą, a pragmatyczne podejście pojawiło się wcześniej niż formalne powołanie praktycznego profilu kierunku. Punktem wyjścia dla decyzji o uprządkowaniu studiów I stopnia było badanie studentów, które silnie uwidocznilo potrzebę zwiększenia zajęć *stricto* praktycznych⁵. Jednak bezpośrednim impulsem do uruchomienia kierunku GP o profilu praktycznym była wyróżniająca ocena PKA w 2017 roku w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wysoka ocena zaangażowania kadry badawczo-dydaktycznej oraz doskonalenia i rozwijania zakresu merytorycznego i form współpracy z różnorodnymi interesariuszami życia społeczno-gospodarczego Łodzi i regionu łódzkiego oraz podmiotami z kraju i zagranicy, stały się podstawą do przygotowania kierunku GP o profilu praktycznym. Proces budowania sieci współpracy i relacji jest systematycznie doskonalony oraz rozszerzany i pogłębiany (m.in.: coraz większa liczba i zróżnicowanie praktykodawców, nowe formy współpracy, szerzej: Kryterium 6).

Istotny wpływ na uruchomienie kierunku GP o profilu praktycznym i konstrukcję programu studiów, a następnie jego modyfikację (aktualizację) miały doświadczenia i rezultaty osiągnięte w ramach dwóch dużych projektów:

⁴ Historia kierunku GP sięga lat 70. XX wieku, kiedy prof. dr hab. Jerzy Regulski w 1974 roku na WES utworzył Zakład Ekonomiki Rozwoju Miast. W 1978 roku powołano Instytut Polityki Regionalnej funkcjonujący do 1992 roku. Na jego profil badawczy w decydujący sposób wpłynęły badania podjęte przez prof. Jerzego Regulskiego dotyczące teoretycznych podstaw gospodarki miast i regionów oraz podjęte w latach 80. prace nad reaktywowaniem samorządów terytorialnych.

⁵ Badania ankietowe zrealizowano w maju 2014 roku wśród studentów III roku studiów I stopnia (89 studentów, tj. 79,5% ogółu studentów tego roku) oraz studentów II roku studiów II stopnia (68 studentów, tj. 79,1% studentów tego roku). Ponad połowa studentów studiów II stopnia (62%) była studentami kontynuującymi naukę na tym samym kierunku (szerzej: Rzeńca A. (2015). Determinanty kształcenia na kierunku Gospodarka Przestrzenna na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego [w:] Kudłacz T., & Lityński P. (red.), *Gospodarowanie przestrzenią miast i regionów – uwarunkowania i kierunki*. „Studia KPZK PAN”, 161, 499-508).

- *Doskonałość naukowa kluczem do doskonałości kształcenia*⁶: Celem projektu było m.in. podniesienie jakości kształcenia studentów kierunku GP, poprzez wykorzystywanie nowoczesnych technologii i metod w procesie dydaktycznym m.in. z zakresu projektowania wirtualnej rzeczywistości oraz umiędzynarodowienie procesu kształcenia;
- *EkoMiasto. Kształcenie na rzecz zrównoważonego, inteligentnego i partycypacyjnego rozwoju miast*⁷: Celem projektu było kreowanie zintegrowanego podejścia do projektowania i realizacji procesu dydaktycznego w duchu paradygmatu rozwoju zrównoważonego oraz budowania społeczeństwa obywatelskiego o wysokiej świadomości ekologicznej (w ramach projektu powstał m.in. cykl podręczników akademickich *EkoMiasto*).

Wdrażanie i testowanie innowacyjnych rozwiązań i narzędzi dydaktycznych, wymiana doświadczeń z uczelniami z zagranicy (Oslo, Bergen, Bańska Bystrzyca, Montpellier, Turyn) pozwoliły na przygotowanie programu studiów o profilu praktycznym, adekwatnego do współczesnych wyzwań edukacji na poziomie wyższym (m.in. wykorzystania nowoczesnych technik informacyjnych i komunikacyjnych, specjalistycznego oprogramowania czy partycypacji społecznej) oraz czerpiącego z dobrych praktyk z uczelni zagranicznych. Również badania naukowe o charakterze wdrożeniowym, prowadzone w Instytucie Gospodarki Przestrzennej (IGP)⁸ pozwoliły na zaprojektowanie autorskiego i idącego z duchem czasu programu studiów. Badania naukowe i wdrożeniowe odgrywają również aktualnie ważną rolę w modyfikacji i udoskonalaniu programu studiów w zakresie nowych treści, metod i narzędzi dydaktycznych oraz rozwijaniu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

IGP aktywnie uczestniczy w Unii Uczelni na Rzecz Rozwoju Kierunków Studiów w Zakresie Gospodarowania Przestrzenią⁹, co sprzyja wymianie doświadczeń: przede wszystkim upowszechnianiu dobrych praktyk, ale również indywidualizacji programu studiów i procesu kształcenia w zależności od charakteru uczelni oraz dorobku naukowego i praktycznego.

Kierunek GP w pełni wpisuje się w misję i realizuje strategię rozwoju zarówno UŁ¹⁰, jak i WES¹¹ przede wszystkim poprzez:

- Przygotowywanie oferty edukacyjnej, która jest atrakcyjna i dostosowywana do postępu badań i trendów w gospodarce przestrzennej;
- Wdrażanie systemu dostosowywania oferty edukacyjnej do zmieniających się wymogów rynku pracy w drodze systematycznego monitoringu badań dotyczących zapotrzebowania na absolwentów;
- Dostarczanie wiedzy eksperckiej z zakresu gospodarki, społeczeństwa i rozwoju zrównoważonego oraz budowanie wrażliwości społecznej i świadomości obywatelskiej;
- Tworzenie profesjonalnego i przyjaznego dla studentów środowiska studiowania oraz atrakcyjnej i włączającej przestrzeni akademickiej;

⁶ Projekt realizowany w latach 2018-2022 ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach *POWER Działanie 3.5: Kompleksowe programy szkół wyższych* (id POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ1/17).

⁷ Projekt realizowany w latach 2014-2016 ze środków norweskich oraz środków krajowych w ramach *Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego* (id FSS/2014/HEI/W/0081).

⁸ Badania uwzględnione w parametryzacji WES za lata 2017-2021 (*Aktywizacja i wzmocnienie procesów rewitalizacji polskich miast; Optymalizacja funkcjonowania rynku pracy w Polsce; Zmiana zarządzania środowiskiem przyrodniczym w miastach w świetle nowych ustaleń naukowych*) oraz wiele innych (np. *InnovaConcrete. Innovative materials and techniques for the conservation of 20th century concrete-based cultural heritage* w ramach programu HORYZONT 2020, *Re-thinking of pedagogy for implementing education for sustainable development in the 3 Baltic University Programme countries*).

⁹ M.in. organizacja na WES w czerwcu 2019 roku seminarium dydaktycznego, którego efektem było wypracowanie palety programów kształcenia dla realizacji ćwiczeń terenowych, eksperckich wykładów monograficznych etc. (szerzej: http://uniagp.home.amu.edu.pl/?page_id=55).

¹⁰ Zał. *GPP1_Z3_StratUL* – Strategia Uniwersytetu Łódzkiego 2021-2030.

¹¹ Zał. *GPP1_Z3_StratES* – Strategia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2017-2022.

- Nawiązywanie współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi i kołami eksperckimi, partnerami biznesowymi, jednostkami sektora publicznego oraz organizacjami *non-for-profit* w celu doskonalenia procesu dydaktycznego oraz rozwijania nowych obszarów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów;
- Inicjowanie i rozwijanie oraz wspieranie inicjatyw społecznych, ekologicznych (np. pszczela pasieka na WES) i kulturalnych (wystawy fotografii, sztuki etc.).

Celem kształcenia na kierunku GP o profilu praktycznym jest rozwój kwalifikacji studentów poprzez dążenie do poznania prawdy i przekazywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które są fundamentem cywilizacji oraz przestrzeni do aktywnego działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnej (i ponadlokalnych) w wymiarze gospodarczym, środowiskowym i społecznym. Szeroka współpraca z otoczeniem oraz aktywne formy zajęć pozwalają kształtować umiejętność dostrzegania i analizowania zależności przyczynowo-skutkowych oraz złożoności zjawisk, umiejętność poszukiwania, segregacji i wykorzystywania oraz syntetyzowania informacji z różnych źródeł, umiejętność doskonalenia się, otwartości i elastycznego reagowania na zmiany. Ponadto celem kształcenia jest nabywanie przez studentów umiejętności organizowania i projektowania pracy i przyjmowania odpowiedzialności za wyniki, opanowania technik i narzędzi pracy. Osiągane efekty w tym zakresie stymulują do kształtowania kompetencji, kwalifikacji, które dają absolwentom podstawę do dalszego samokształcenia i rozwoju oraz projektowania kariery zawodowej.

Istotnym elementem kształcenia na kierunku GP o profilu praktycznym jest włączanie studentów w wiele działań na rzecz WES i UŁ. Studenci aktywnie angażują się w działania projektu *EKO EkSoc*¹², mającego na celu wdrażanie działań na rzecz ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu oraz kształtowanie postaw proekologicznych, promowanie zdrowego stylu życia. Uczestniczą w działaniach studenckich kół naukowych (w szczególności SKN SPATIUM oraz SKN Real Estate)¹³ oraz angażują się w działania kulturalne, sportowe, charytatywne oraz wolontariat.

Konstrukcja programu studiów jest odpowiedzią na zakładane cele kształcenia. W programie możemy wyróżnić trzy integralne elementy, które określają filozofię kształcenia:

- Od ogółu do szczegółu (moduł podstawowy, moduł specjalności, zajęcia monograficzne w języku polskim i obcym, praktyki zawodowe);
- Zdobywanie, rozwijanie i pogłębianie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; od poznania i przyswojenia, przez systematyzację, po wdrożenie (wykorzystanie);
- Ukierunkowywanie i stymulowanie procesu uczenia się oraz zdobywania doświadczenia zawodowego.

Moduł podstawowy daje szerokie podstawy do prowadzenia analiz i rozwiązywania problemów w systemie człowiek-gospodarka-środowisko. Moduł specjalności ukierunkowuje kształcenie i pozwala na rozwijanie zainteresowań studentów oraz operacjonalizację wiedzy i umiejętności (semestry 4 i 6). Przedmioty monograficzne (semestr 6) obok modułu specjalności stanowią pakiet różnorodnych zajęć fakultatywnych, bezpośrednio lub pośrednio związanych z problematyką gospodarki przestrzennej. Oferta ta uwzględnia i podkreśla interdyscyplinarność kierunku GP oraz pozwala na rozwijanie zainteresowań studentów. Istotną cechą kierunku GP o profilu praktycznym jest realizacja 6-miesięcznych praktyk zawodowych (5 semestr), które stanowią przygotowanie do zastosowania w praktyce wiedzy i umiejętności zdobytych w toku studiów (szerzej: *Kryteria 2 & 6*). Pozwalają one na zdobywanie doświadczenia w samodzielnym i zespołowym wykonywaniu obowiązków zawodowych w realnym środowisku pracy oraz kształcenia wysokiej kultury pracy. Seminarium licencjackie (semestry 5 i 6) jest

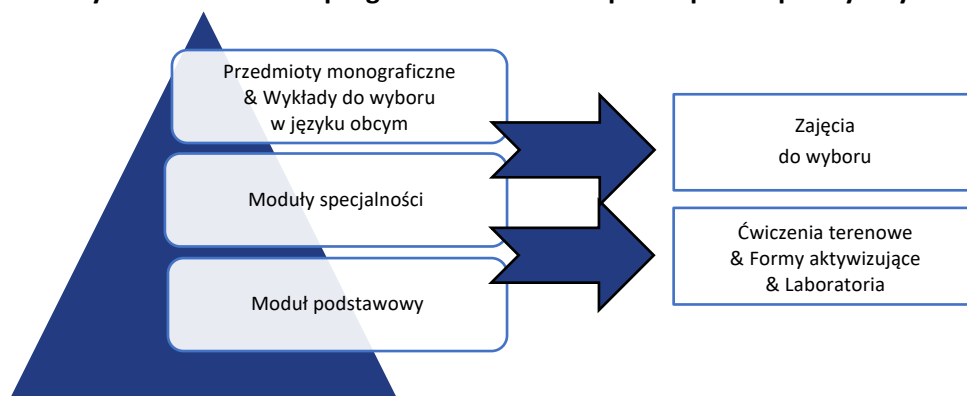
¹² Projekt *EKO EkSoc* jest inicjatywą społeczności akademickiej WES na rzecz działań proekologicznych. Została ona zapoczątkowana w maju 2018 roku. W jej ramach realizowanych jest szereg działań przez i dla studentów nie tylko WES, ale również całego UŁ. Szerzej: <https://www.eksoc.uni.lodz.pl/spoleczne-zaangazowanie/eko-eksoc>.

¹³ Zał. *GPP1_Z3_Kola* – Charakterystyka działalności studenckich kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat 2016-2022.

kolejnym etapem/miejszem „zderzenia” teorii z praktyką, gdyż jest realizowane równoległe z praktykami zawodowymi oraz pozwala na uchwycenie i obiektywizację relacji i zależności pomiędzy nimi. Ponadto pozwala na samorozwój studenta i jego warsztatu pracy pod opieką promotora.

Szczególnie cennym i pożądanym źródłem wiedzy i umiejętności dla studentów są zajęcia praktyczne realizowane na każdym etapie kształcenia, często odbywane w terenie, przy udziale przedstawicieli praktyki, dotyczące konkretnych i aktualnych problemów społeczno-gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych. Ćwiczenia terenowe realizowane w toku studiów (moduł podstawowy, ale również na modułach specjalności) mają charakter interdyscyplinarny, rozszerzają i pogłębiają wiedzę i umiejętności nabyte w toku zajęć audytoryjnych. Zajęcia te dają możliwość zweryfikowania zdobytej wiedzy i umiejętności oraz podnoszą świadomość potrzeby dokończenia i samodoskonalenia w zakresie wykonywanego zawodu (Rysunek 2)¹⁴.

Rysunek 2. Schemat programu studiów I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP

Istotny wpływ na konstrukcję programu studiów ma Rada Konsultacyjna IGP, będąca ciałem opiniodawczo-doradczym, systematycznie monitorującym, koordynującym i dyskutującym dotychczasowe rozwiązania, wskazującym konieczne korekty i udoskonalenia oraz opiniującym tematy prac licencjackich¹⁵. Rada ta składa się z przedstawicieli środowiska akademickiego, studentów oraz przedstawicieli praktyki¹⁶. Wzmocnieniem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym przy projektowaniu, realizacji i monitorowaniu programu studiów jest powołana w 2021 roku Rada Interesariuszy Zewnętrznych (RIZ), składająca się z przedstawicieli praktyki i innych uczelni¹⁷. Rada ta jest istotnym podmiotem wspierającym zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, szczególnie w zakresie praktycznego wymiaru kształcenia (szerzej: Kryterium 6).

Efekty uczenia się zakładane dla kierunku GP o profilu praktycznym uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności praktycznych, kompetencji społecznych niezbędnych w działalności zawodowej w obszarze gospodarki przestrzennej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. Efekty uczenia się dla kierunku odpowiadają Polskim Ramom Kwalifikacji opisanym na poziomie 6 i odnoszą się do: dziedziny nauk społecznych (dyscyplina wiodąca *Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna* – 60%, dyscyplina *Ekonomia i finanse* – 30%) oraz dziedziny

¹⁴ Zał. **GPP1_Z3_ZAJpr** – Przykładowe tematy zajęć współprowadzonych z praktykami/ekspertami z otoczenia społeczno-gospodarczego na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku Gospodarka Przestrzenna w latach 2019-2022.

¹⁵ Zał. **GPP1_Z3_RW1411** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 14.11.2016 r. ws. zmiany uchwały Rady Wydziału ws. powołania rad konsultacyjnych; **GPP1_Z3_RW2001** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.01.2020 r. ws. rozszerzenia kompetencji rad konsultacyjnych.

¹⁶ Zał. **GPP1_Z3_RW1701a** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 17.01.2022 r. ws. zmiany składu Rady Konsultacyjnej od roku akademickiego 2021/2022.

¹⁷ Zał. **GPP1_Z3_RW1701b** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 17.01.2022 r. ws. powołania Rady Interesariuszy Zewnętrznych przy kierunku Gospodarka Przestrzenna od roku akademickiego 2021/2022.

nauk ścisłych i przyrodniczych (dyscyplina *Nauki biologiczne* – 10%). Powyższa struktura zapewnia wieloaspektowe spojrzenie na procesy społeczne, gospodarcze i środowiskowe zachodzące w skali lokalnej jak i ponadlokalnej oraz uchwycenie zależności pomiędzy nimi. O praktycznym wymiarze efektów uczenia się decyduje zakres merytoryczny i charakter zajęć oraz kadra badawczo-dydaktyczna kierunku, która w znacznej mierze zaangażowana jest w działalność praktyczną w zakresie szeroko rozumianej gospodarki przestrzennej.

Podczas studiów studenci zdobywają umiejętności, kompetencje społeczne i interdyscyplinarną wiedzę pozwalającą obiektywnie i w sposób spójny identyfikować i interpretować procesy społeczne, gospodarcze i przestrzenne zachodzące na określonym terytorium. Studenci zdobywają też uniwersalne kompetencje społeczne niezbędne w pracy zawodowej, tj. dokładność i sumienność w realizacji powierzonych zadań, poszukiwanie twórczych rozwiązań dla zróżnicowanych problemów, samodyscyplina w doprowadzaniu długoterminowych działań do końca, zdolność do krytycznej oceny własnej wiedzy i umiejętności, elastyczność w działaniu i dostosowanie się do wyzwań i potrzeb otoczenia oraz prowadzenia badań podstawowych i dalszego kształcenia. W efekcie absolwenci dysponują podstawową wiedzą teoretyczną i praktyczną z zakresu dziedziny nauk społecznych oraz dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych. Przesunięcie punktów ciężkości kształcenia na kierunku GP w stronę praktyki nie zmienia stabilnych i silnych podstaw charakteru kształcenia akademickiego, lecz go wzbogaca i uatrakcyjnia. W efekcie wiedza i umiejętności studentów nie mają charakteru fragmentarycznego, ale wpisują się w szeroki kontekst rzeczywistych procesów społeczno-gospodarczych.

Absolwenci studiów na kierunku GP o profilu praktycznym są przygotowani do podjęcia pracy na stanowiskach w różnych sektorach gospodarki, z którymi mieli możliwość zapoznania się w toku studiów (m.in. jednostki administracji publicznej, przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, agencje oraz fundacje rozwoju regionalnego i lokalnego, firmy doradczo-konsultacyjne, różne podmioty otoczenia biznesu oraz instytucje zajmujące się współpracą regionalną, instytucje Unii Europejskiej). Program studiów zapewnia im elastyczność na rynku pracy, a zdobyte kontakty i doświadczenia w toku studiów pomagają dokonać optymalnego wyboru kariery zawodowej według własnych potrzeb i oczekiwań.

Po ukończeniu studiów I stopnia na kierunku GP absolwenci osiągają efekty kształcenia z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego: absolwenci znają i rozumieją podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego oraz posiadają wymagane kompetencje językowe.

Kierunek GP o profilu praktycznym cechuje solidność dydaktyczna i siła relacji z otoczeniem. Warty podkreślenia jest fakt jego mocnego „zakorzenienia” w środowisku lokalnym i regionalnym oraz wykorzystania dotychczasowego potencjału i doświadczenia IGP w zakresie kształcenia, badań naukowych i wdrożeniowych oraz współpracy. Ponadto, kadra i studenci aktywnie włączają się w życie Łodzi i regionu łódzkiego m.in. poprzez składanie wniosków do budżetu obywatelskiego, organizację konsultacji społecznych (m.in. przebudowa ulicy POW w Łodzi), współuczestnictwo w wielu wydarzeniach miejskich (m.in. *Młodzi o klimacie 2022*¹⁸). Wieloletnia współpraca z różnymi podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego oraz instytucjonalnego spowodowała, że studenci kierunku GP są rozpoznawali i zapraszani do współpracy.

¹⁸ *Młodzi o klimacie 2022* to ogólnopolskie wydarzenie koordynowane przez Muzeum Nauki i Techniki EC1 w Łodzi, kierowane do młodzieży szkół ponadpodstawowych będące platformą wymiany wiedzy nt. zmian klimatu i ich wpływu na miasta. Studenci kierunku GP w ramach tego wydarzenia będą realizować warsztaty oraz zajęcia w terenie. Szerzej: <https://centrumnaukiec1.pl/aktualnosci/mlodzi-o-klimacie-2022>.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Dobór treści kształcenia na kierunku Gospodarka Przestrzenna (kierunku GP) zapewnia realizację efektów uczenia się odnoszących się do dziedziny nauk społecznych oraz dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych. Dyscypliną wiodącą dla kierunku GP jest *Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna*. Jej udział w efektach uczenia się wynosi 60% punktów ECTS. Dlatego w programie studiów jest wiele przedmiotów zawierających treści kształcenia z tej dyscypliny (np. *Geografia ekonomiczna, Podstawy gospodarki przestrzennej, Geograficzne systemy informacji przestrzennej, Kształtowanie przestrzeni publicznych* itd.). Drugą dyscypliną jest *Ekonomia i finanse* z 30% udziałem w efektach uczenia się (obejmuje m.in. takie przedmioty jak *Ekonomia, Ekonomia sektora publicznego, Finanse samorządowe*). Trzecią dyscypliną są *Nauki biologiczne* z 10% udziałem w ECTS (treści kształcenia przekazywane są m.in. w ramach takich przedmiotów jak *Przyrodnicze uwarunkowania gospodarowania przestrzenią, Ekologia obszarów zurbanizowanych*).

Szczególną cechą studiów na kierunku GP jest możliwość łączenia teorii z praktyką. Zgodnie z regulacjami, program studiów zorientowany jest na kształcenie umiejętności praktycznych w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS. Zajęcia kreujące umiejętności praktyczne są prowadzone w warunkach właściwych dla aktywności zawodowych w obszarze gospodarki przestrzennej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Odbywa się to poprzez uczestnictwo w zajęciach terenowych, praktykach zawodowych oraz zajęciach prowadzonych przez nauczycieli z doświadczeniem praktycznym i ekspertów. Niektóre treści o charakterze praktycznym przyjęte dla kierunku GP są efektem realizacji projektów dydaktycznych, w ramach których były one w pierwszej fazie projektu tworzone, realizowane poprzez dodatkowe zajęcia, a następnie poddane ocenie¹⁹.

Umiejętności językowe na kierunku GP są nabywane przede wszystkim na zajęciach z języka obcego nowożytnego w wymiarze 140 godzin przez 3 semestry studiów I stopnia. Dodatkowo, studenci mają obowiązek uczestniczenia w wykładach do wyboru w języku obcym w semestrach 4 i 6 w wymiarze łącznie 56 godzin, co pozwala im rozwijać kompetencje językowe o specjalistyczną terminologię. Metody kształcenia stosowane podczas lektoratów umożliwiają opanowanie języka obcego na poziomie B2 w zakresie terminologii dotyczącej gospodarki przestrzennej. W programie studiów I stopnia uwzględnione są również przedmioty rozwijające kompetencje poszukiwane na rynku pracy np. komunikacyjne (przedmiot *Podstawy komunikacji społecznej*) oraz informatyczne (przedmiot *Techniki informatyczne*).

Treści programowe na kierunku GP wiążą się z działalnością badawczą pracowników prowadzących na nim zajęcia. Są one adekwatne do potrzeb rynku pracy, oferując jednocześnie holistyczne i specyficzne podejście do studiów z zakresu gospodarowania przestrzenią (szerzej: [Kryterium 4](#)).

Metody kształcenia stosowane na kierunku GP są różnicowane w zależności od zakładanych efektów uczenia się. Przy ich wyborze uwzględnia się te przyjęte przez Radę Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego (WES) i Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ): wykłady (3 stopnie zaawansowania), ćwiczenia (3 stopnie zaawansowania), laboratoria (3 stopnie zaawansowania), warsztaty (3 stopnie zaawansowania), lektorat, seminaria dyplomowe, praktyki zawodowe. Wykłady mają na ogół formę podającą z elementami dyskusji moderowanej i są wspomagane prezentacjami multimedialnymi. Na kierunku dominują

¹⁹ Np. w ramach projektu *Doskonałość naukowa kluczem do doskonałości kształcenia* realizowanego w latach 2018-2022 ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach *POWER Działanie 3.5: Kompleksowe programy szkół wyższych* (id POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ1/17) opracowano 10 programów kształcenia dla następujących przedmiotów: *Zintegrowane systemy informatyczne; Zarządzanie danymi, analiza danych; SPSS w analizach danych jakościowych; GIS w procesach decyzyjnych; Badania jakościowe z wykorzystaniem technologii biometrycznych; Budowanie ścieżki kariery zawodowej; Laboratorium rynku z zakresu znajomości funkcjonowania obiektów gospodarczych (rynek, firma, miasto); Skanowanie 3D i obróbka danych z wykorzystaniem geodezyjnego skanera laserowego; Język wzorów; Projektowanie wirtualnej rzeczywistości; Fotogrametria lotnicza z wykorzystaniem platformy UAV.*

jednak metody aktywizujące studentów do działania. Wśród stosowanych metod aktywizujących wymienić należy m.in: metody heurystyczne, w tym przede wszystkim *burze mózgów*, metody projektu, dyskusje (np. dyskusje kierowane i debaty oxfordzkie), analizy strategiczne i metody macierzowe (jako metody ułatwiające podejmowanie decyzji i wyborów strategicznych) czy gry dydaktyczne (obejmujące gry symulacyjne i decyzyjne). W wielu przypadkach wykorzystywane są dodatkowo technologie informatyczne. Wykorzystanie ich koncentruje się na praktycznych aspektach gospodarowania przestrzenią. Na przykład w ramach przedmiotu *Planowanie infrastruktury technicznej* (3 semestr) wykorzystuje się skaner laserowy. W ten sposób studenci mają możliwość zapoznania się z wykorzystaniem materiałów ze skaningu laserowego wykorzystywanego w trakcie procesów inwestycyjnych przez uprawnionych geodetów, którzy są corocznymi gośćmi na zajęciach. Natomiast na zajęciach z przedmiotu *Geograficzne systemy informacji przestrzennej* wykorzystywana jest aplikacja *MapMaker.Online*. Oprogramowanie to stanowi narzędzie do prowadzenia analiz na atrybutach obiektów, jak również analiz przestrzennych w oparciu o rzeczywiste dane dostępne z różnych źródeł np. *OpenStreetMap*, *EGiB* oraz w zbiorach *GUGiK*. Z kolei w ramach zajęć *Wykorzystanie bezzałogowych statków powietrznych w gospodarce przestrzennej* studenci zapoznają się ze sposobami pozyskiwania zdjęć z powietrza za pomocą bezzałogowych statków powietrznych (dronów) oraz z technikami odtwarzania kształtów, rozmiarów i wzajemnego położenia obiektów w terenie na podstawie zdjęć fotogrametrycznych (fotogramów).

W UŁ zgodnie z *Zarządzeniem Rektora UŁ*²⁰ zajęcia dydaktyczne mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Mogą one przyjmować formę:

- Zajęć zdalnych prowadzonych wyłącznie na odległość za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej;
- Zajęć mieszanych łączących formę tradycyjną i zdalną.

Studenci kierunku GP uczestniczą w tej formie kształcenia. Do prowadzenia zajęć wykorzystuje się udostępnione przez UŁ: pakiet narzędzi *MS Office 365* oraz *Platformę Zdalnego Kształcenia UŁ Moodle*, dla których UŁ zapewnia wsparcie techniczne i merytoryczne. Zasady korzystania z platformy *Moodle* określono w *Regulaminie korzystania z platformy edukacyjnej w UŁ*²¹. W związku z sytuacją epidemiczną COVID-19 od marca 2020 do września 2021 roku proces kształcenia na kierunku GP realizowano wyłącznie w formie zdalnej z wykorzystaniem ww. pakietu narzędzi i platformy, a od października 2021 roku stosowano formę mieszaną. Do tego procesu nauczyciele akademicy zostali przygotowani poprzez uczestnictwo w wielu szkoleniach (szerzej: *Kryterium 4*), a studenci pozytywnie ocenili możliwość nauczania na odległość.

Studenci kierunku GP mają perspektywę indywidualizacji przebiegu studiów na podstawie *Indywidualnej organizacji studiów (IOS)* lub *Indywidualnego programu studiów (IPS)*^{22 23}. Ponadto w ramach programu studiów na kierunku GP studenci mają jeszcze możliwość elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia. Liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru stanowi ponad 47% łącznej liczby punktów ECTS. Do bloku przedmiotów wybieralnych zaliczane są: przedmioty monograficzne, wykłady w języku obcym, lektoraty z języków obcych, moduły specjalności i seminaRIA dyplomowe. Studenci mają też możliwość uczestniczenia co najmniej raz w miesiącu w bogatej ofercie zajęć fakultatywnych, będących odpowiedzią na ich zróżnicowane zainteresowania (np. w wykładach, warsztatach, debatach prowadzonych przez wybitne osobistości świata nauki i praktyki). Realizacja

²⁰ Zał. *GPP1_Z3_ZR069* – Zarządzenie Rektora UŁ nr 69 z dnia 23.01.2018 r. ws. zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizowanych na platformie edukacyjnej UŁ Moodle.

²¹ Zał. *GPP1_Z3_ZR091* – Zarządzenie Rektora UŁ nr 91 z dnia 26.02.2020 r. ws. zmiany zarządzenia nr 69 z dnia 23.01.2018 r. w sprawie zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizowanych na platformie edukacyjnej UŁ Moodle.

²² §30 i §31 *Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim*; zał. *GPP1_Z3_US302* – Uchwała Senatu UŁ nr 302 z dnia 25.04.2022 r. ws. zmiany uchwały nr 449 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim (ze zm.).

²³ Szerzej: <https://www.eksoc.uni.lodz.pl/strefa-studenta/sprawy-organizacyjne/ips-i-ios>.

indywidualnej ścieżki kształcenia odbywa się również poprzez umożliwienie krajowej i międzynarodowej mobilności w ramach programów: *MOST* oraz *Erasmus+*. Obowiązujące procedury przewidują tworzenie warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia osobie niepełnosprawnej. Bieżącym wsparciem potrzeb studentów z niepełnosprawnością zajmuje się Pełnomocnik Rektora UŁ do spraw osób z niepełnosprawnościami, a także Pełnomocnik Dziekana WES ds. osób z niepełnosprawnościami. Studentom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności przysługuje prawo do uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów w formie alternatywnej oraz na warunkach ustalanych indywidualnie. Zgodę na odbywanie egzaminów i zaliczeń w formie alternatywnej udziela Dziekan WES po zasięgnięciu opinii Pełnomocnika Rektora UŁ ds. osób niepełnosprawnych. Każdy student, w zależności od rodzaju niepełnosprawności, może wnioskować o dokonanie zmiany trybu zdawania egzaminów i/lub uzyskiwania zaliczeń z danego przedmiotu. W ramach zmiany formy egzaminu możliwe jest:

- Przedłużenie czasu trwania pisemnego egzaminu lub zaliczenia;
- Zamiana egzaminu ustnego na pisemny lub pisemnego na ustny;
- Dostosowanie egzaminów, zaliczeń i innych form weryfikacji wiedzy do możliwości percepcyjnych studenta np. arkusze egzaminacyjne i inne materiały w druku powiększonym;
- Obecność na egzaminach i zaliczeniach tłumaczy języka migowego lub asystentów osoby niepełnosprawnej.

Program studiów na kierunku GP również uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w niej. Na studiach I stopnia realizowane są one m.in. na *Seminarium licencjackim* oraz na ćwiczeniach z *Metod badań społecznych*. Dodatkowo studenci działają w 2 studenckich kołach naukowych – SKN SPATIUM oraz SKN Real Estate – w których współprowadzą badania, publikują artykuły (np. w *Magazynie KWARTAŁ*) oraz uczestniczą w konferencjach i debatach naukowych²⁴.

Program i harmonogram studiów kierunku GP przewiduje uzyskanie 180 punktów ECTS w okresie 6 semestrów. Program ten zorientowany jest na wiedzę i umiejętności praktyczne nabywane w ramach różnych wymienionych wcześniej aktywnych form kształcenia (tj. warsztatów, ćwiczeń), specjalności i zajęć terenowych prowadzonych lub współprowadzonych przez praktyków poza murami uczelni. Zajęcia terenowe są realizowane sukcesywnie na 2, 4 i 6 semestrze każdorazowo w wymiarze 28 godzin. Ich rozkład umożliwia studentom wykorzystanie i konfrontowanie w praktyce zdobytej wiedzy i umiejętności oraz rozwijanie kwalifikacji poprzez praktyczne działanie. Ważną częścią programu jest moduł wybieralnych specjalności. Studenci na 3 semestrze wybierają 1 z 3 specjalności realizowanych w ramach 4 i 6 semestru: *Inteligentne miasto i region*, *Menedżer w sektorze publicznym*, *Rewitalizacja miast i obszarów wiejskich*. Ponadto studenci mają również możliwość nabywania umiejętności praktycznych w konkretnym środowisku pracy podczas odbywania 6-miesięcznych praktyk (720 godzin) na 5 semestrze studiów. Studenci są również wdrażani do pełnienia funkcji zarządczych w ramach *Treningu kompetencji menedżerskich*. Ponadto są przygotowani do wejścia i utrzymania się na zmieniającym, elastycznym rynku pracy (m.in. w ramach zajęć *Budowanie ścieżki kariery zawodowej*). Potrafią redefiniować cele zawodowe i adaptować swoją karierę zawodową do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, wynosi 109 ECTS.

Praca studentów z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia odbywa się zarówno w ramach zajęć dydaktycznych zaplanowanych w poszczególnych semestrach, jak i w ramach konsultacji związanych z realizacją projektów, prac zaliczeniowych czy dyplomowych, zaliczeń i egzaminów, a także obowiązkowej praktyki zawodowej. Wymóg realizacji zajęć z bezpośrednim udziałem osób je prowadzących i studentów przedstawiany jest studentom w sylabusach.

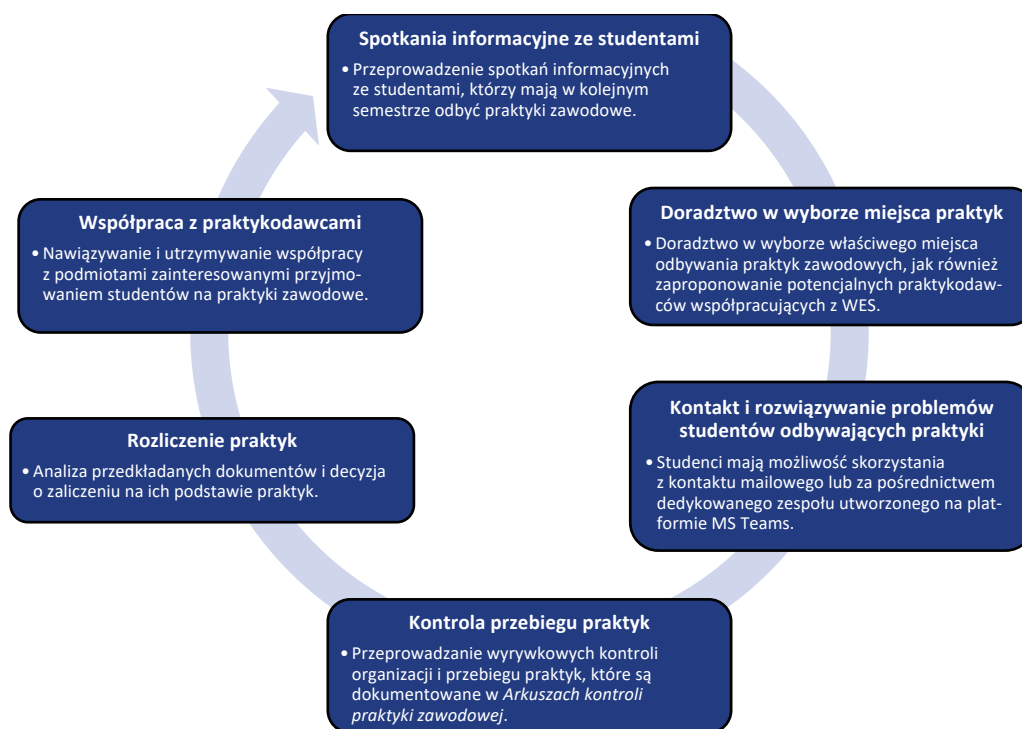
²⁴ Zał. *GPP1_Z3_Kola* – Charakterystyka działalności studenckich kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat 2016-2022.

Dodatkowo są oni informowani o konieczności konsultowania efektów pracy własnej w ramach godzin kontaktowych zarówno w regulaminie studiów, jak i szczegółowo w trakcie zajęć przez osoby je prowadzące. Elementem osiągnięcia sprzyjających warunków uczenia się jest również zapewnienie optymalnej liczebności grup studenckich. Podziału na grupy dokonuje Dziekan WES, mając na uwadze uwarunkowania dotyczące jakości kształcenia, odpowiedniego przygotowania merytorycznego, efektywnego procesu nauczania oraz skutków finansowych. Ostatecznej akceptacji liczebności grup dokonuje Rektor UŁ po przedstawieniu propozycji Dziekana WES dotyczącej podziału grup. Kwestię liczby osób w grupie studenckiej na UŁ reguluje odpowiednie *Zarządzenie Rektora UŁ*²⁵.

Praktyki zawodowe na kierunku GP stanowią integralną część programu studiów. Podstawą do ich organizacji jest *Zarządzenie Rektora UŁ*²⁶. Przepisy zawarte w tym Zarządzeniu uzupełniają na poziomie WES *Zasady organizacji studenckich praktyk zawodowych na WES UŁ*²⁷, które określają wymiar czasowy, zasady organizowania, nadzoru i zaliczania praktyk.

Oceniany kierunek studiów, jak każdy na WES, posiada dodatkowo własny *Program studenckich praktyk zawodowych*, uwzględniający przewidziane w programie: wymiar czasowy, rekomendowane miejsca realizacji praktyk oraz efekty uczenia się uzyskiwane poprzez studencką praktykę zawodową. Wszystkie programy praktyk są dostępne na stronie WES²⁸. W tej zakładce studenci mogą również znaleźć inne potrzebne informacje i dokumenty niezbędne do zaliczenia praktyk.

Rysunek 3. Zadania kierunkowych opiekunów praktyk zawodowych na WES

²⁵ Zał. *GPP1_Z3_ZR107* – Zarządzenie Rektora UŁ nr 107 z dnia 16.09.2019 r. ws. wprowadzenia Regulaminu pracy Uniwersytetu Łódzkiego.

²⁶ Zał. *GPP1_Z3_ZR082* – Zarządzenie Rektora UŁ nr 82 z dnia 20.01.2021 r. ws. organizacji studenckich praktyk zawodowych w Uniwersytecie Łódzkim.

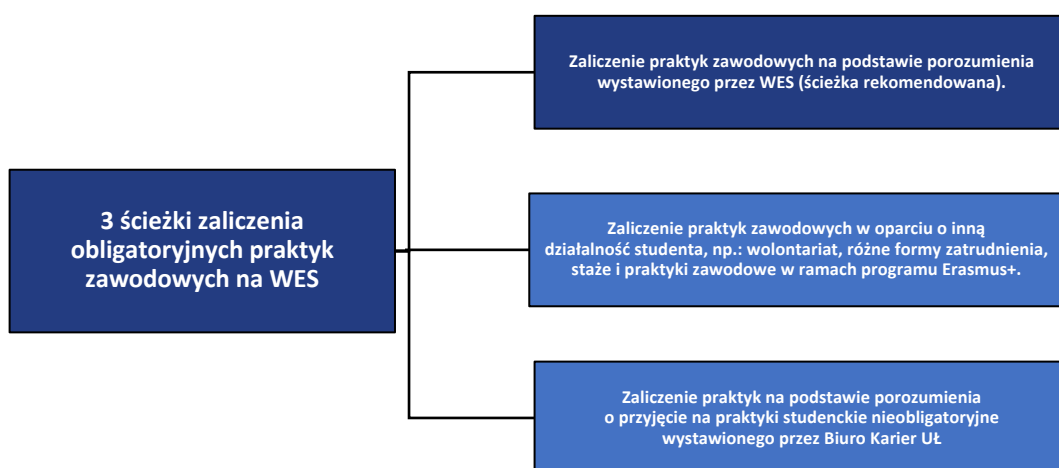
²⁷ Zał. *GPP1_Z3_PZzas* – Zasady organizacji studenckich praktyk zawodowych obowiązujące na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

²⁸ Szerzej: <https://www.eksoc.uni.lodz.pl/strefa-studenta/sprawy-organizacyjne/obowiazkowe-praktyki>.

W celu usprawnienia systemu praktyk zawodowych na WES działa Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych (CSiPZ) WES²⁹, w skład którego wchodzi menadżerowie praktyk zawodowych powołani do sprawowania opieki nad przeprowadzaniem praktyk zawodowych w ramach poszczególnych kierunków studiów oraz do pomocy studentom je realizującym (nazywani również kierunkowymi opiekunami praktyk zawodowych, KOPZ). Do ich podstawowych zadań należy organizacja, doradztwo i kontrola w zakresie realizacji praktyk zawodowych na danym kierunku (Rysunek 3).

W roku akademickim 2021/22 studenci mieli możliwość wyboru jednej z 3 ścieżek realizacji praktyk (Rysunek 4). Wszystkie ścieżki zostały opisane szczegółowo i są dostępne na stronie WES w prezentacji *Możliwe ścieżki zaliczenia praktyk zawodowych*³⁰. Podstawową i rekomendowaną ścieżką jest realizacja praktyk zawodowych na podstawie porozumienia wystawionego przez WES, natomiast 2 pozostałe możliwe ścieżki realizacji i zaliczenia praktyk opierają się na innej działalności studentów lub ewentualnie porozumieniu wystawionym przez Biuro Karier UŁ. Bez względu na wybór ścieżki realizacji praktyk studenci muszą przed ich rozpoczęciem wypełnić *Harmonogram praktyki zawodowej studenta WES*³¹.

Rysunek 4. Ścieżki realizacji praktyk zawodowych na WES

Dokumenty niezbędne do rozliczenia praktyk zawodowych stanowią:

- Wystawione przez WES i podpisane przez praktykodawcę *Porozumienie o prowadzeniu praktyk zawodowych kierunkowych ciągłych* lub inny dokument potwierdzający fakt odbycia praktyki, stażu lub pracy zawodowej (porozumienie, umowa, certyfikat);
- *Sprawozdanie z przebiegu praktyk*³², w którym studenci wpisują zadania/aktywności podejmowane w ramach praktyk, odwołując się do konkretnych efektów uczenia się, a opiekunowie w podmiotach przyjmujących studentów na praktyki dokonują ich weryfikacji i oceny;

²⁹ GPP1_Z3_RW2906 – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2015 r. ws. utworzenia Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ.

³⁰ Zał. GPP1_Z3_PZsacz – Ścieżki zaliczenia studenckich praktyk zawodowych obowiązujące na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

³¹ Zał. GPP1_Z3_PZhar – Harmonogram praktyki zawodowej studenta Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego.

³² Zał. GPP1_Z3_PZspr – Wzór sprawozdania z przebiegu praktyk zawodowych obowiązujący na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

- *Ocena praktyki przez studenta*³³, w ramach której studenci oceniają: dostępność na stronie WES informacji dotyczących praktyk zawodowych, pracę opiekunów praktyk (po stronie WES i Praktykodawcy), sposób organizacji praktyk i ich poziom powiązania z kierunkowymi efektami uczenia się;
- W przypadku realizacji praktyk w trybie innym, niż z wykorzystaniem porozumienia wystawionego przez WES (ścieżka 1), niezbędny jest również kierowany do Dziekana WES *Wniosek o zaliczenie praktyk zawodowych*³⁴.

Praktyki dla kierunku GP mają charakter obligatoryjny i trwają nie mniej niż 6 miesięcy w wymiarze minimum 720 godzin. Rozpoczynają się w okresie wakacyjnym (po 4 semestrze) i trwają przez cały semestr 5. Formalne rozliczenie praktyki zawodowej ma miejsce pod koniec semestru 5 w sesji zimowej. Za realizację praktyk zawodowych przyznawane są studentom 24 punkty ECTS.

W roku akademickim 2021/22 na kierunku GP praktykowało 48 studentów. Oprócz podmiotów, z którymi WES współpracuje na zasadach formalnych (porozumienia o współpracy), jak i nieformalnych (opartych na kontaktach KOPZ i innych pracowników UŁ), studenci mają możliwość (i najczęściej z niej korzystają) samodzielnego wyszukania miejsca odbywania praktyk (choćby pod kątem miejsca zamieszkania lub zainteresowań naukowych i wyboru przyszłej ścieżki kariery zawodowej). Co do zasady, studenci wraz z praktykodawcami analizują treść programu i przewidzianych dla kierunku efektów uczenia pod kątem możliwości ich realizacji. Jeśli dochodzą do wniosku, że w wyniku odbycia praktyki w danym miejscu zostaną one zrealizowane, to następnym krokiem powinien być kontakt z KOPZ w celu akceptacji miejsca i zakresu praktyk. Dopiero po tym studenci powinni uzupełnić harmonogram praktyk dostępny na stronie wydziałowej i uzyskać porozumienie wystawione przez WES lub przez praktykodawcę (w przypadku porozumienia/umowy podpisywanej bezpośrednio pomiędzy praktykantem i praktykodawcą) dotyczące odbywania praktyk w konkretnym miejscu i w konkretnym terminie. Dodatkowo, studenci mają w uzasadnionych przypadkach możliwość odbycia praktyk w dwóch różnych podmiotach, stąd liczba porozumień/umów stanowiących podstawę zaliczenia praktyk zawodowych wyniosła 66. Najczęściej wybieranymi przez nich miejscami odbywania praktyk zawodowych były urzędy administracji samorządowej. Dużą popularnością cieszyły się również pracownie geodezyjne, urbanistyczne i architektoniczne (Tabela 1). Łącznie studenci trafili do 39 różnych podmiotów, w których realizowali swoje kierunkowe praktyki zawodowe.

Tabela 1. Rodzaje i liczba miejsc odbywania praktyk studentów studiów I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP w roku akademickim 2021/22

Rodzaj podmiotu przyjmującego na praktyki	Liczba porozumień/umów
Urzędy administracji samorządowej	34
Prywatne pracownie geodezyjne	9
Prywatne pracownie urbanistyczne	6
Prywatne pracownie architektoniczne i projektowe	6
Spółki komunalne	3
Pozostałe	8

³³ Zał. *GPP1_Z3_PZocn* – Ankieta oceny praktyk zawodowych przez studenta obowiązująca na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

³⁴ Zał. *GPP1_Z3_PZwni* – Wzór wniosku o zaliczenie praktyk zawodowych obowiązujący na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Wszelkie informacje praktyczne na temat postępowania rekrutacyjnego, tj. zasad przyjęć oraz obowiązujących terminów są powszechnie dostępne i upublicznione na stronie³⁵ Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego (WES) Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ). Tryb rekrutacji na studia reguluje *Uchwała Senatu UŁ*³⁶. Zasady przyjmowania laureatów i finalistów olimpiad stanowi *Uchwała Senatu UŁ*³⁷, zaś osoby z niepełnosprawnościami mogą uzyskać wsparcie Pełnomocnika Rektora UŁ do spraw osób z niepełnosprawnościami³⁸ oraz Akademickiego Centrum Wsparcia UŁ.

Na kierunku Gospodarka Przestrzenna (kierunku GP) – jak i całym WES – obowiązują spójne, jawne i transparentne zasady zaliczania kolejnych etapów studiów, dyplomowania, uznawania efektów i okresów kształcenia czy kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym oraz potwierdzania efektów uczenia się pozyskanych poza systemem studiów. Szczegółowe zasady zaliczania kolejnych semestrów i kontynuowania nauki określają takie dokumenty jak *Regulamin studiów*³⁹, *Uchwały Rady WES* oraz *Regulamin sesji egzaminacyjnej*⁴⁰. Wymienione dokumenty dostępne są na stronie WES. Okresy studiów są rozliczane za pomocą punktów ECTS, a zaliczanie poszczególnych etapów studiów dokumentowane jest za pomocą indywidualnych kart przebiegu studiów, które są archiwizowane w Centrum Obsługi Studenta WES. Zaistniała ewentualna sytuacja problemowa rozpatrywana jest w podejściu indywidualnym. W pierwszej kolejności rolę mediatora pełni Kierownik odpowiedniej katedry, następnie kolejno Dyrektor Instytutu Gospodarki Przestrzennej (IGP) i Pełnomocnik Dziekana WES ds. studenckich. Decyzję rozstrzygającą podejmuje Prodziekan WES ds. studenckich w porozumieniu z Prodziekanem WES ds. kształcenia. Przysługuje od niej odwołanie do Prorektora UŁ ds. studentów i jakości kształcenia.

Praktyki zawodowe na kierunku GP realizowane są w semestrze 5 (szerzej: **Kryterium 2**). Ich bieżący monitoring oraz ewaluacja pozwalają na ocenę przygotowania studentów do pracy zawodowej. Opiekun praktyk kierunkowych ma możliwość kontroli studentów (przez arkusz hospitacji), a praktykodawca ocenia realizację praktyk i poziom realizacji efektów uczenia się (szerzej: **Kryterium 2**).

O zasadach zaliczania okresów studiów uzyskanych w innej uczelni, w tym zagranicznej, stanowi *Zarządzenie Rektora UŁ*⁴¹ oraz *Regulamin studiów*⁴². Studenci korzystający z programów wymiany i przenoszący się do UŁ z innej uczelni uzyskują uznanie osiągnięć (w postaci punktów ECTS) w zakresie, w którym odpowiadają one efektom uczenia się na poszczególnych kierunkach studiów. Szczegółowe zasady

³⁵ Szerzej: <https://www.eksoc.uni.lodz.pl/strefa-kandydata>.

³⁶ Zał. *GPP1_Z3_US205* – Uchwała Senatu UŁ nr 205 z dnia 18.06.2021 r. ws. zasad przyjęć na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Uniwersytecie Łódzkim wraz z liczbą miejsc na poszczególnych kierunkach studiów na rok akademicki 2022/2023 oraz terminarzem rekrutacyjnym.

³⁷ Zał. *GPP1_Z3_US310* – Uchwała Senatu UŁ nr 310 z dnia 17.12.2018 r. ws. uprawnień laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów w rekrutacji na rok akademicki 2022/2023.

³⁸ Na zgłoszenie kandydata, forma pomocy osobom niepełnosprawnym w czasie egzaminów wstępnych i rozmów kwalifikacyjnych ustalana jest z podkomisją rekrutacyjną za pośrednictwem Pełnomocnika Rektora UŁ ds. osób niepełnosprawnych.

³⁹ Zał. *GPP1_Z3_US302* – Uchwała Senatu UŁ nr 302 z dnia 25.04.2022 r. ws. zmiany uchwały nr 449 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim (ze zm.).

⁴⁰ *Regulamin sesji egzaminacyjnej WES*: <https://www.eksoc.uni.lodz.pl/strefa-studenta/regulaminy-i-oplaty/regulamin-sesji>.

⁴¹ Zał. *GPP1_Z3_ZR074* – Zarządzenie Rektora UŁ nr 74 z dnia 12.05.2014 r. ws. zasad zaliczania studentom UŁ okresów studiów realizowanych w uczelniach partnerskich w ramach programów wymiany Erasmus+, Campus Europae i innych pokrewnych <https://baw.uni.lodz.pl/423-lista/d/5580/5/>.

⁴² Zał. *GPP1_Z3_US302* – Uchwała Senatu UŁ nr 302 z dnia 25.04.2022 r. ws. zmiany uchwały nr 449 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim (ze zm.).

i tryb potwierdzania efektów uczenia się (PEUS) uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa *Uchwała Senatu UŁ*⁴³. Proces ten odbywa się na wniosek osoby zainteresowanej.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się zostały określone w programie studiów, a dla studentów dostępne są one w treści sylabusów dedykowanych poszczególnym przedmiotom. Ponadto warunki i zasady zaliczenia przedmiotu przedstawiane są studentom na pierwszych zajęciach. Wynikają one z charakteru i specyfiki zajęć oraz są dobrane w taki sposób, aby pozwalały na przeprowadzenie oceny osiągnięcia efektów uczenia. Podstawą oceny studentów i zaliczenia zajęć są podlegające dokumentowaniu okresowe prace kontrolne, głównie w postaci kolokwiów, testów, referatów, projektów, esejów, prezentacji, raportów i opisów studiów przypadków, a także wskazane przez prowadzącego, różne formy aktywności w trakcie zajęć. Osiągnięte efekty uczenia się dokumentują także wypełnione dzienniki praktyk, prace dyplomowe i protokoły z egzaminów. Egzaminy odbywają się w formie pisemnej i ustnej. Potwierdzenie znajomości języka obcego na poziomie co najmniej B2 zapewnia uczelniany system certyfikacji. Potwierdzenie osiągnięcia efektów uczenia się obejmuje: uzyskanie zaliczenia poszczególnych przedmiotów określonych w programie studiów (na podstawie prac etapowych, semestralnych), w tym praktyk zawodowych, przygotowanie pozytywnie ocenionej pracy dyplomowej oraz zdanie egzaminu dyplomowego. Jest to warunek uzyskania potwierdzonych dyplomem kwalifikacji odpowiadających kierunkowi, poziomowi i profilowi studiów. Zasady weryfikacji efektów uczenia się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej oraz zasady przeprowadzania zdalnych egzaminów dyplomowych regulują *Zarządzenia Rektora UŁ*⁴⁴.

Ostateczna weryfikacja efektów uczenia się rozstrzyga się w procesie dyplomowania. Formalne ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym. Zasady i tryb dyplomowania określa *Regulamin studiów*. Oferta dostępnych dla studentów seminariów znajduje się na stronie WES. Tematy prac dyplomowych są konstruowane i akceptowane przez opiekunów prac. Dobrą praktyką w IGP jest omawianie i konsultowanie tematów i zakresu prac dyplomowych na zebraniach poszczególnych katedr, a ostateczne ich zatwierdzenie następuje przez Radę Konsultacyjną IGP. Samodzielność napisanych przez studentów prac dyplomowych weryfikowana jest przez *Jednolity System Antyplagiatowy (JSA)*. Prace są deponowane w elektronicznym *Archiwum Prac Dyplomowych (APD)*, w którym są oceniane przez opiekunów naukowych i recenzentów. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej, a w skład komisji oceniającej wchodzi: przewodniczący (samodzielny pracownik naukowy), opiekun pracy i jej recenzent. Pytania teoretyczne są losowane z listy zagadnień objętych programem studiów dostępnej powszechnie na stronie WES, zaś te dotyczące pracy, formułuje komisja. Zasady organizacji egzaminu dyplomowego, przygotowania prac i wymogi formalne dostępne są na stronie WES⁴⁵. Przebieg egzaminu dyplomowego szczegółowo dokumentuje protokół zawierający ocenę pracy i egzaminu oraz średnią ważoną ze wszystkich ocen ogólnych z przedmiotów przewidzianych w planie studiów i programie kształcenia. Od roku akademickiego 2020/21, dotkniętego sytuacją pandemii COVID-19, wszystkie prace zamieszczane zostają jedynie w systemie *APD*. Ustalenie zostało podtrzymane i wdrażane jest w kolejnych latach.

Potwierdzeniem osiągania przez studentów efektów uczenia się, w tym w zakresie działalności naukowej są ich sukcesy: nagrodzone prace dyplomowe czy opublikowane artykuły. Skuteczność osiągania

⁴³ Zał. *GPP1_Z3_US507* – Uchwała Senatu UŁ nr 507 z dnia 15.06.2015 r. ws. zasad, warunków i trybu potwierdzania w Uniwersytecie Łódzkim efektów uczenia się oraz sposobu powoływania i trybu działania komisji weryfikujących efekty uczenia się.

⁴⁴ Zał. *GPP1_Z3_ZR078* – Zarządzenie Rektora UŁ nr 78 z dnia 11.01.2021 r. ws. zasad weryfikacji w Uniwersytecie Łódzkim osiągniętych efektów uczenia się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej; zał. *GPP1_Z3_ZR079* – Zarządzenie Rektora UŁ nr 79 z dnia 13.01.2021 r. ws. zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych w Uniwersytecie Łódzkim przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

⁴⁵ Szerzej: <https://www.eksoc.uni.lodz.pl/strefa-studenta/prace-i-egzaminy-dyplomowe>.

tych efektów przejawia się także we współpracy z otoczeniem i badaniach prowadzonych na rzecz praktyki przez działające przy kierunku studenckie koła naukowe SKN SPATIUM oraz SKN Real Estate⁴⁶.

Ocena efektów uczenia się na kierunku GP następuje przez system ankiet w *USOS* wypełnianych przez studentów. Ankieta ta pełni również funkcję narzędzia monitorowania zgodności treści zajęć i metod weryfikacji efektów uczenia się ze wskazaną w sylabusach tematyką przedmiotu i wymaganiami dotyczącymi jego zaliczenia. Dodatkowo, w semestrze letnim roku akademickiego 2021/22 (po zamknięciu pierwszego, pełnego cyklu kształcenia) w IGP przeprowadzono specjalną ankietę dla studentów kierunku GP, której celem był szczegółowy monitoring i ewaluacja kształcenia. Ankieta ta stanie się podstawą do doskonalenia procesu dydaktycznego na kierunku GP. Ankieta uznana została za dobrą praktykę, którą należy powtarzać. Poza tym, aktywności dydaktyczne i naukowe nauczycieli akademickich w procesie kształcenia podlegają ocenie w corocznej ankiecie pracowniczej WES. Kolejnym sposobem monitorowania jakości kształcenia jest prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych⁴⁷. Procedura hospitacji zajęć jest znana pracownikom, a hospitacje realizowane są zgodnie z harmonogramem ustalonym na początku roku akademickiego. Przebieg hospitacji jest dokumentowany w arkuszu hospitacji, podpisywanym przez hospitującego i hospitowanego.

Wysoką jakość kształcenia na kierunku GP zapewnia również monitoring spójności zainteresowań naukowych pracowników z tematyką prowadzonych zajęć i regularne szkolenia podnoszące kompetencje organizowane przez IGP.

Do obsługi procesu kształcenia służy system informatyczny *USOS*, który umożliwia bieżące monitorowanie przebiegu studiów. Dokumentowanie i archiwizowanie przebiegu studiów obejmuje m.in. protokoły zaliczenia przedmiotów. Dokumentacja związana z dyplomowaniem przechowywana i archiwizowana jest również w *APD*, stanowiącym część systemu *USOS*. Stałym monitoringiem liczby studentów, przyczyn ich odejścia ze studiów oraz liczby studentów kończących studia zajmuje się Centrum Obsługi Studenta WES.

Rzeczywistą weryfikację efektów uczenia się stanowi pozycja absolwentów na rynku pracy i ich działalność zawodowa oraz osobista satysfakcja z tym związana. Aktualnie obowiązująca, formalna procedura badania losów zawodowych absolwentów (*BLZA*)⁴⁸ obejmuje badania na zakończenie studiów, przed obroną pracy oraz rok po ukończeniu studiów. Powstałe wnioski i rekomendacje z *BLZA* są analizowane w IGP oraz przekazywane jego Radzie Konsultacyjnej, celem dalszego doskonalenia programu studiów. Ponadto absolwenci dzielą się swoimi zawodowymi historiami w ramach akcji promocji kierunku GP *Dzięki studiom na GP...* organizowanej w mediach społecznościowych, np. na stronie kierunku GP na Facebooku.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Podstawową zasadą doboru i doskonalenia kadry na kierunku Gospodarka Przestrzenna (kierunku GP) jest prawidłowa realizacja zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym nabywanie przez studentów kwalifikacji praktycznych. Kadra akademicka kierunku GP tworzona jest głównie przez doświadczonych pracowników Instytutu Gospodarki Przestrzennej (IGP). Aktywność naukowa pracowników powiązana jest z zakresem i tematyką realizowanych zajęć. Dobór nauczycieli do prowadzenia zajęć dokonywany jest na podstawie ich dorobku naukowego oraz doświadczenia praktycznego. Wysokie kompetencje kadry potwierdza dorobek naukowy pracowników: w latach 2017-2022 tworzy go

⁴⁶ Zał. *GPP1_Z3_Kola* – Charakterystyka działalności studenckich kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat 2016-2022.

⁴⁷ Zał. *GPP1_Z3_RW2809* – Wyciąg z protokołu nr 8 Uchwały Rady WES UŁ z dnia 28.09.2020 r. ws. procedury hospitacji zajęć na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ.

⁴⁸ Szerzej: <https://www.biurokarier.uni.lodz.pl/biuro-karier/monitorowanie-karier-absolwentow>.

ponad 100 rozdziałów w monografiach, ponad 300 recenzowanych artykułów (w tym ponad 110 publikacji z *Impact Factorem*) oraz udział w ponad 350 konferencjach. Pracownicy IGP uczestniczyli w kilkudziesięciu projektach naukowych, m.in. w 4 projektach Horyzont 2020, a także w projektach finansowanych przez NCN, NCBR, IDUB⁴⁹. Wysokie kompetencje naukowo-dydaktyczne potwierdzają także liczne nagrody i wyróżnienia przyznane pracownikom IGP za wybitne osiągnięcia, m.in. przez Rektora UŁ (4 osoby) oraz instytucje zewnętrzne: Fundację na Rzecz Nauki Polskiej, Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN czy Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN. Ponadto o wysokim poziomie badań pracowników IGP świadczy uwzględnienie dyscypliny Geografia na UŁ w prestiżowym rankingu Global Ranking of Academic Subjects (GRAS) (zwanym listą szanghajską) jako jedynej spośród wszystkich polskich uczelni w edycji 2022⁵⁰.

Wzmocnieniem i dopełnieniem jakości kształcenia na kierunku GP jest zatrudnianie lub zapraszanie do prowadzenia zajęć specjalistów i ekspertów zewnętrznych – przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Zajęcia na kierunku GP prowadzili m.in. specjaliści z instytucji sektora publicznego (Urzędu Miasta Łodzi, Urzędu Miasta Zgierza, Urzędu Miasta i Gminy Aleksandrów Łódzki, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi, Wojewódzkiego Urzędu Pracy), przedstawiciele podmiotów gospodarczych (Infosys Polska – globalna firma konsultingowa, GeoFort – firma geodezyjna, GARD – pracownia urbanistyczno-architektoniczna) czy organizacji pozarządowych (Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS, Fundacja Sendzimira)⁵¹.

Kadra dydaktyczna posiada także bogate doświadczenia praktyczne wykorzystywane w procesie dydaktycznym pozyskane poprzez:

- Pracę zawodową w instytucjach sektora publicznego (np. w Regionalnej Izbie Obrachunkowej, urzędach miast i gmin, Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego, Biurze Województwa Łódzkiego w Brukseli, Instytucie Badań Edukacyjnych);
- Aktywność ekspercką prowadzoną na rzecz środowiska społeczno-gospodarczego: opracowywanie raportów, analiz, ekspertyz, strategii i planów rozwoju, udział w projektach wdrożeniowych (m.in. we współpracy z samorządami wielu miast i gmin, samorządem województwa łódzkiego, Komitetem Regionów Unii Europejskiej, Ministerstwem Klimatu, Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych, Instytutem Rozwoju Miast i Regionów, Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym, organizacjami pozarządowymi);
- Pełnienie funkcji społecznych (np. radny gminy, członek Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy, członek Komitetu Rewitalizacji w Łodzi, członek Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej);
- Prowadzenie warsztatów, szkoleń, wykładów dla podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego (m.in. dla potrzeb Najwyższej Izby Kontroli, Urzędu Miasta Łodzi, Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, Urzędu Miasta Tomaszów Mazowiecki, Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka);
- Prowadzenie własnej działalności gospodarczej powiązanej z zakresem prowadzonych zajęć (np. wycena i pośrednictwo nieruchomości, planowanie przestrzenne).

Rozwój naukowo-dydaktyczny kadry potwierdzają także opracowywane podręczniki akademickie. Kluczowe znaczenie w tym procesie ma seria 4 podręczników z serii *EkoMiasto* (wydanie drugie,

⁴⁹ Zał. **GPP1_Z3_Projekt** – Kluczowe projekty naukowo-wdrożeniowe realizowane przez pracowników Instytutu Gospodarki Przestrzennej w latach 2016-2022.

⁵⁰ Dyscyplina Geografia na UŁ została sklasyfikowana w rankingu w przedziale pozycji 201-300. W rankingu analizowano publikacje naukowe z lat 2016-2020. Szerzej: <https://www.uni.lodz.pl/aktualnosc/szczegoly/uniwersytet-lodzki-po-raz-pierwszy-w-szanghajskim-rankingu-gras>.

⁵¹ Zał. **GPP1_Z3_ZAJpr** – Przykładowe tematy zajęć współprowadzonych z praktykami/ekspertami z otoczenia społeczno-gospodarczego na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku Gospodarka Przestrzenna w latach 2019-2022.

poprawione w 2022 roku)⁵² powszechnie wykorzystywanych w procesie uczenia na kierunku GP (podręczniki są dostępne w otwartym dostępie). Dodatkowo, w 2021 roku w IGP opracowano 3 monografie⁵³ stanowiące pomoce dydaktyczne dla studentów kierunku GP.

W proces dydaktyczny włączani są także wykładowcy z uczelni zewnętrznych, co umożliwia transfer wiedzy i poszerza horyzonty studentów i pracowników. Np. w ostatnich latach gościnnie zajęcia dydaktyczne prowadzili dr hab., prof. UAM Lidia Mierzejewska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu); dr hab., prof. IGiPZ Konrad Czapiewski (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN), dr Paulina Legutko-Kobus (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie).

Kadra kształcąca na kierunku GP jest uzupełniana wykładowcami z uczelni zagranicznych, co zwiększa umiędzynarodowienie procesu kształcenia i rozwój kompetencji językowych studentów. Zajęcia prowadzili tu w ostatnich 3 latach m.in.: dr Bahman Jabbarian Amiri (Uniwersytet w Teheranie, Iran, 70 godzin), prof. Irina Storonyanska (Instytut Badań Regionalnych NAS we Lwowie, Ukraina, 24 godziny), dr Vahid Amini Parsa (Uniwersytet w Teheranie, Iran, 2 godziny), dr Abdelbaseer Elsayed (Uniwersytet w Kairze, Egipt, 2 godziny); mgr Aygun Kam (doktorant, 4 godziny) (szerzej: Kryterium 7).

Tabela 2. Kadra badawczo-dydaktyczna dla studiów I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP

Stanowisko	Liczba osób prowadzących zajęcia na kierunku GP w roku akademickim 2021/22	W tym liczba pracowników IGP (wg stanu na dzień 31.08.2022 roku)
Profesor	1	1
Profesor uczelni	12	11
Adiunkt	35	21
Adiunkt dydaktyczny	1	1
Asystent	8	7
Lektor	6	0

Polityka kadrowa i system doskonalenia kadry jest transparentny i wykorzystuje różnorodne narzędzia motywacyjne, wdrażane zarówno na poziomie Dyrektora IGP, jak i Dziekana Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego (WES). Rekrutacja pracowników prowadzona jest na podstawie otwartych konkursów, w oparciu o weryfikację zdobytych kompetencji i doświadczenia, w tym rozmowę kwalifikacyjną. Podstawowym kryterium doboru kadr jest dbałość o pozyskanie kompetentnych pracowników, których wiedza i doświadczenie praktyczne umożliwią osiągnięcie założonych efektów uczenia. Kluczowe elementy systemu doskonalenia kadry i motywacji do rozwoju zawodowego stanowią na poziomie WES:

- System okresowej oceny pracowników, dokonywany w obszarze naukowym, dydaktycznym oraz organizacyjnym⁵⁴. Oceny te są podstawą okresowych decyzji o zatrudnieniu pracowników;

⁵² Są to: Nowakowska A. (red.) (2022). EkoMiasto#Gospodarka. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Nowakowska A., Przygodzki Z., & Rzeńca A. (red.) (2022). EkoMiasto#Społeczeństwo. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Przygodzki Z. (red.) (2022). EkoMiasto#Zarządzanie. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Rzeńca A. (red.) (2022). EkoMiasto#Środowisko. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. Podręczniki te można pobrać ze strony Wydawnictwa UŁ, Repozytorium UŁ oraz innych serwisów internetowych.

⁵³ Są to: Boryczka E.M. (red.) (2022). Przekształcenia współczesnych miast. Nurty i instrumenty. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Antczak-Stępiak A., Grodzicka-Kowalczyk M., Sobczak M., Załęczna M., & Żelazowski K. (red.) (2021). Rynek nieruchomości mieszkaniowych – współczesne aspekty przestrzenne, prawne i finansowe. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Kucharski L. (2021) (red.). Regionalne i lokalne rynki pracy. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

⁵⁴ Zał. **GPP1_Z3_RW1004** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 10.04.2017 r. ws. zatwierdzenia zasad oceny okresowej pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych WES na okres 2017-2020.

- System premiowania uwzględniający osiągnięcia naukowe i ponadprzeciętną aktywność dydaktyczną prowadzoną z najwyższymi standardami⁵⁵;
- Nagrody dla najlepszych dydaktyków, czyli dodatkowe premie dla pracowników osiągających wybitne oceny studentów (na podstawie ankiet w *USOS*). W ostatnich 3 latach taką nagrodą otrzymało 3 dydaktyków prowadzących zajęcia na kierunku GP;
- System bezpłatnych szkoleń oferowany przez WES oraz UŁ. W ostatnich 3 latach kadra dydaktyczna kierunku GP brała udział w ponad 25 różnych szkoleniach, m.in. w takich jak *Flipped Academic Learning*, *Student z zespołem Aspergera na uczelni*, *Jak mądrze korzystać z technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji?*, *Modelowanie danych z wykorzystaniem STATA*, *MS Teams w kształceniu zdalnym i mieszanym*, *Testy i quizy na platformie Moodle*, *Zarządzanie wielokulturowością*;
- Systemy wsparcia i motywacji w zakresie udzielania urlopów naukowych, wewnętrznych grantów na badania własne dla młodych i doświadczonych pracowników, finansowanie udziału w konferencjach naukowych, dofinansowania publikacji naukowych⁵⁶.

Zaś na poziomie IGP:

- *Dzień IGP* organizowany corocznie (w czerwcu), w ramach którego odbywa się spotkanie dyskusyjne podsumowujące mijający rok akademicki oraz oferowane są szkolenia podnoszące kompetencje dydaktyczne i naukowe pracowników. W IGP funkcjonuje zasada, iż każdy pracownik zobligowany jest do regularnego podnoszenia kompetencji i uczestniczenia co najmniej raz na 2 lata w szkoleniach dydaktycznych. W ostatnich 3 latach w ramach oferty IGP realizowane były m.in. szkolenia: *Najczęściej popełniane błędy i niedociągnięcia w sylabusach* (22 osoby); *System monitorowania rozwoju STRATEG* (10 osób); *Jak przygotować dobry artykuł do wysoko punktowanego czasopisma?* (14 osób);
- Rozwój kompetencji dydaktycznych w ramach projektów dydaktycznych realizowanych w IGP⁵⁷ – w ramach tych działań kadra dydaktyczna kierunku GP uczestniczyła m.in. w szkoleniach podnoszących kompetencje językowe, wykorzystania e-learningu i technologii IT (m.in. *Platformy Zdalnego Kształcenia UŁ Moodle*, narzędzia *MS Teams*), czy wykorzystania nowoczesnych metod i narzędzi dydaktycznych czy technik komunikacji;
- System hospitacji monitorujący jakość prowadzonych zajęć i umożliwiający doskonalenie kadry dydaktycznej. Hospitacje dotyczą szczególnie młodych pracowników, a ich wyniki omawiane są na corocznym spotkaniu w ramach *Dnia IGP*.

Przykładowe formy wsparcia w rozwoju indywidualnej ścieżki kariery zawodowej pracowników to:

- Oferowanie półrocznego urlopu naukowego dla pracowników charakteryzujących się dużą aktywnością naukową i dydaktyczną oraz zaangażowaniem w pracę organizacyjną w celu ukończenia prac naukowych stanowiących podstawę awansu zawodowego. Np. w ostatnich 3 latach 3 osoby z IGP skorzystały z tej formy wsparcia i rozwoju własnej kariery zawodowej;
- Wzmacnianie umiędzynarodowienia dorobku i doświadczenia naukowo-dydaktycznego pracowników IGP poprzez finansowanie uczestnictwa w konferencjach międzynarodowych, publikacji w prestiżowych czasopismach naukowych, finansowanie składek członkowskich w renomowanych, naukowych organizacjach międzynarodowych (np. ERSa, PGV, ENH). Ponadto szeroka paleta umów

⁵⁵ Zał. **GPP1_Z3_RW0712** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 07.12.2020 r. ws. wprowadzenia regulaminu premii i nagród na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ od roku 2022.

⁵⁶ Zał. **GPO2_Z3_RW2106** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 21.16.2021 r. ws. zasad finansowania publikacji na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ.

⁵⁷ Np. projekty *Doskonałość naukowa kluczem do doskonałości kształcenia*, *Re-thinking of pedagogy for implementing education for sustainable development in the 3 Baltic University Programme countries*, *EkoMiasto. Kształcenie na rzecz zrównoważonego, inteligentnego i partycypacyjnego rozwoju miast*.

o współpracę z uczelniami zagranicznymi umożliwia korzystanie z wielu programów mobilnościowych;

- Oferowanie szerokiej palety szkoleń, kursów, warsztatów czy studiów podyplomowych doskonalących kompetencje dydaktyczne i rozwój naukowy. W ostatnich 3 latach pracownicy IGP skorzystali z ponad 30 różnych form umożliwiających rozwój własnych umiejętności i kompetencji. Szczególnie cenną formą podnoszenia kwalifikacji jest możliwość uczestniczenia w darmowych kursach językowych czy nieodpłatnych studiach podyplomowych (np. *Rynek mieszkaniowy – Wycena*).

Istotne znaczenie dla oceny kadry dydaktycznej i kształtowania polityki kadrowej mają także opinie studentów kierunku GP pozyskiwane poprzez:

- Wyniki semestralnych ankiet studenckich oceniających poszczególne zajęcia dydaktyczne (ankieta online w systemie *USOS*) umożliwiają ocenę jakości kształcenia i poziom spełniania obowiązków dydaktycznych;
- Wyniki ankiet studenckich oceniających jakość zajęć dydaktycznych realizowanych w IGP (ostatnia ocena w maju 2022 roku), które są omawiane i dyskutowane na zebraniach katedralnych oraz *Dniu IGP*. Ocena ta stała się m.in. podstawą do korekty treści kształcenia oraz bieżącej obsady zajęć dydaktycznych.

Efektywność systemu doskonalenia kadry i polityki kadrowej potwierdzają m.in. liczne awanse naukowe dydaktyków prowadzących zajęcia. W latach 2018-2022 wśród pracowników IGP z sukcesem zakończono 4 przewody doktorskie oraz 4 postępowania habilitacyjne⁵⁸.

Dobłą praktyką w zarządzaniu procesem dydaktycznym jest opracowanie w IGP wewnętrznego narzędzia umożliwiającego prowadzenie transparentnej polityki kadrowej i wewnętrzną współpracę kierowników katedr przy corocznym tworzeniu obsady dydaktycznej. Instrument ten umożliwia śledzenie i korektę bieżących obciążeń dydaktycznych (m.in. obsadę poszczególnych przedmiotów, poziom realizacji pensum przez pracowników, zatrudnienie ekspertów zewnętrznych).

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Na kampus Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego (WES) Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) składa się 7 budynków połączonych ze sobą korytarzami i łącznikami, które stanowią 1 kompleks o łącznej powierzchni użytkowej 15 502 m². Znajdują się w nim pomieszczenia dydaktyczne wyposażone w odpowiedni sprzęt i oprogramowanie (*Rysunek 5*), a także uzupełniająca go baza gastronomiczna i strefy wypoczynku.

Stworzona baza umożliwia elastyczne i komfortowe planowanie oraz realizację zajęć w terminach dogodnych zarówno dla pracowników, jak i studentów, z zachowaniem wymogów BHP oraz przeciwpożarowych. Dodatkowym udogodnieniem jest to, iż na terenie WES dla osób posiadających konta uniwersyteckie (także studentów), dostępna jest bezpłatna sieć wifi *Eduroam*.

WES posiada w swojej dyspozycji kilka technologii informacyjno-komunikacyjnych, które są aktywnie wykorzystywane m.in. przez studentów kierunku Gospodarka Przestrzenna (kierunku GP) (*Rysunek 5*). Na platformie *USOS* zamieszczone są informacje o przedmiotach (w tym sylabusy), planach zajęć, ocenach. Skrzynka *USOS mail* umożliwia sprawny, grupowy kontakt ze studentami. Sylwetki prowadzących zajęcia, zawierające m.in. informacje o ich dyżurach (konsultacjach), funkcjonują jako indywidualne profile w *Multiportalu UŁ*. Dodatkowo upowszechnione zostały dwa ważne narzędzia wspomagające proces kształcenia na odległość, tj. *MS Teams* i *Platforma Zdalnego Kształcenia UŁ Moodle*⁵⁹. *MS Teams* umożliwia komunikację między wykładowcą a studentem w czasie rzeczywistym, a także studentom

⁵⁸ Zał. *GPP1_Z3_Awanse* – Awanse naukowe pracowników Instytutu Gospodarki Przestrzennej w latach 2016-2022.

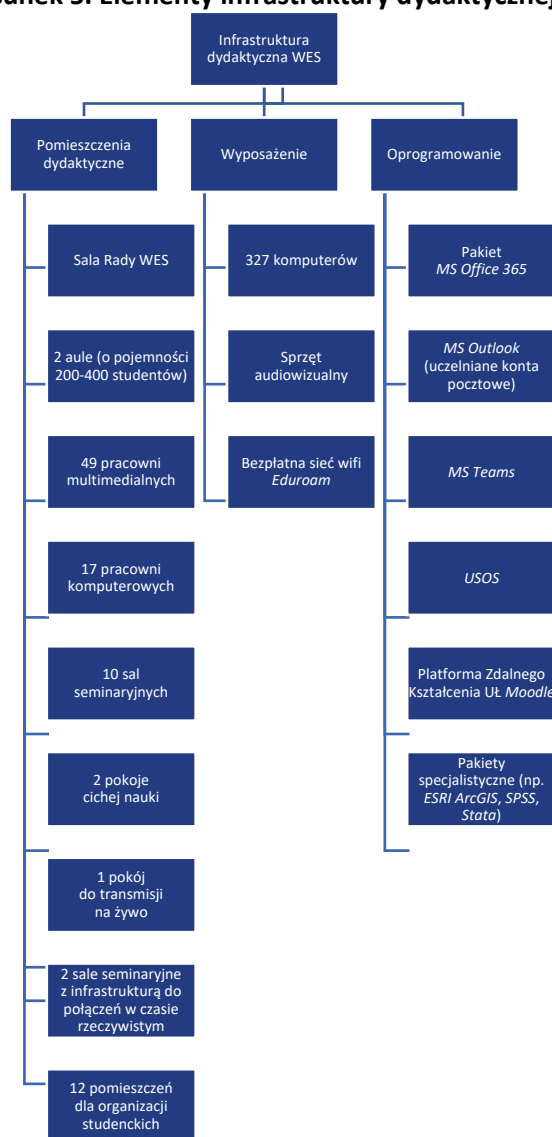
⁵⁹ Platforma Zdalnego Kształcenia UŁ Moodle: <https://moodle.uni.lodz.pl/>.

między sobą. Platforma *Moodle* jest wykorzystywana do kształcenia asynchronicznego, jak również do odbywania szkoleń wynikających z regulaminu studiów, np. szkolenia bibliotecznego, szkolenia BHP⁶⁰, szkolenia z prawa autorskiego, a także do przeprowadzania językowych testów diagnostycznych. Oba narzędzia dysponują różnymi formami sprawdzania wiedzy studentów (quizy, zadania, ankiety, głosowania, dyskusje), a także monitorowania ich aktywności.

Na WES dla studentów i wykładowców zapewniony został bezpłatny dostęp do specjalistycznych programów ułatwiających proces kształcenia oraz pracę naukową, m.in. *ESRI ArcGIS*, *Statistica*, *SPSS*, *Eviews*, *Stata*, *MS Office 365* i *Grammarly*.

Realizując praktyki zawodowe studenci kierunku GP mają możliwość pracy z różnymi programami, systemami informacji publicznej, portalami oraz specjalistycznymi bazami i rejestrami danych, takimi jak np. *Autodesk AutoCAD*, *ESRI ArcMAP*, *QGIS*, *Geoportal*, *EGBiL*, *InterSIT*, *ePUAP*, *EZD* czy *SRPP*. Co do zasady miejsca odbywania praktyk zawodowych zapewniają nowoczesną infrastrukturę w zakresie higieny i bezpieczeństwa pracy.

Rysunek 5. Elementy infrastruktury dydaktycznej WES

⁶⁰ Zał. **GPP1_Z3_ZR053** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 53 z dnia 11.04.2019 r. ws. zasad i trybu szkolenia w Uniwersytecie Łódzkim studentów, doktorantów, uczestników studiów podyplomowych i innych form kształcenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Infrastruktura WES umożliwia studiowanie osobom z niepełnosprawnością ruchową. Ich poruszanie się po kampusie ułatwiają różne proponowane udogodnienia: szerokie korytarze, podjazdy, windy oraz dźwigi wewnętrzne i zewnętrzne. Sanitariaty dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami mieszczą się w budynku T (I, II piętro), w budynku C (parter) oraz na parterze budynku E. W dwóch aulach (D207 i D208) zainstalowane zostały pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących, co umożliwia im odbiór wyraźnego dźwięku przez cewkę telefoniczną, w którą wyposażony jest niemal każdy aparat słuchowy.

W skład bazy gastronomicznej WES wchodzi: stołówka mieszcząca 135 osób (wyremontowana w 2019 roku), 2 bufety oraz 2 wyspy kawowe. W budynku D działa również *Jadłodzielnia*. Studenci mają na WES zapewnione strefy relaksu. Pierwszą z nich jest tzw. *RING* w budynku D, gdzie obecnie znajdują się miejsca do wypoczynku i sprzęt audiowizualny umożliwiający *coworking*. Warto tu wspomnieć, iż pomysł zagospodarowania tej przestrzeni został zainicjowany przez studentów kierunku GP działających w studenckim kole naukowym SKN SPATIUM. Druga strefa (w tym samym budynku) zapewnia możliwość aktywnego spędzenia wolnego czasu. Z kolei przyjazne, lubiane otoczenie, dające chwilę oddechu między zajęciami, zapewniają także 2 zielone patia wewnętrzne i oczko wodne. Wokół WES wydzielone zostały parkingi samochodowe (259 miejsc), także dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (5 miejsc) oraz zadaszony parking rowerowy (64 miejsca) wraz ze stacją obsługi rowerów. WES wspiera działania proekologiczne. Na jego terenie umieszczone zostały specjalne kosze do segregacji odpadów, poidła z wodą zasilane z miejskiej sieci wodociągowej oraz budki lęgowe dla ptaków. Na terenie WES funkcjonuje także pasieka pszczela oraz domek do apiterapii. Dodatkowo ulica POW przebiegająca przy WES planowana jest do przebudowy na tzw. *woonerf* (podwórzec). Z inicjatywy studenckiego koła naukowego SKN SPATIUM w 2022 roku złożono w tej sprawie wnioski na projekt *#woonerfPOW* do Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego⁶¹.

W 2021 roku zrealizowany został także projekt inwestycyjny polegający na przygotowaniu 7 pokoi socjalnych o pełnym wyposażeniu dla pracowników WES. Kolejnym udogodnieniem jest przygotowany w przestrzeni Centrum Rozwoju WES pokój przeznaczony do nagrań i transmisji na żywo w warunkach studyjnych. Sala nagrań została wygłuszona panelami i zasłonami akustycznymi oraz wyposażona w wysokiej jakości sprzęt: kamerę konferencyjną wraz ze statywem, bezprzewodowy system mikrofonowy, mikrofon przewodowy, lampę pierścieniową oraz tablicę typu *whiteboard*. W 2022 roku zaaranżowana w ten sposób została również sala seminaryjna D106 oraz pracownia do zogniskowanych wywiadów grupowych (fokusowa). Studenci oraz pracownicy WES mogą także spędzać czas obcując ze sztuką w *Małej Galerii Łódzkiego Towarzystwa Fotograficznego na EkSocu* (foyer nad aulą T1 w budynku T), gdzie organizowane są cykliczne wystawy fotograficzne. Również przestrzeń łącznika między budynkami D i T pełni rolę małej galerii, gdzie znajduje się wystawa prac studentów. Warto również wspomnieć, iż bezpośredni teren wokół WES pełni funkcje przestrzeni społecznej, np. organizowane jest tam coroczne święto WES *Hello EkSoc*.

Potrzeby w zakresie rozwoju bazy dydaktycznej monitorowane są na bieżąco przez 25 pracowników Centrum Administracyjno-Technicznego WES. Każdego roku dokonuje się przeglądu technicznego infrastruktury i sprzętu. Wszelkie naprawy wykonywane są na bieżąco, zaś modernizacje i remonty według zatwierdzonych planów remontowych. Swoje potrzeby dotyczące udoskonalania bazy dydaktycznej mogą zgłaszać studenci i pracownicy za pośrednictwem badań ankietowych. Służy temu m.in. ankieta *EkSoc, tu studiuje*, której celem jest ocena warunków studiowania na WES. Z kolei pracownicy swoje zdanie o warunkach pracy i komunikacji między różnymi podmiotami mogą wyrazić w ankiecie *EkSoc moim miejscem pracy* oraz za pośrednictwem platformy intranetowej. Monitoring potrzeb związanych z infrastrukturą dydaktyczną i naukową odbywa się również poprzez partycypacyjne współdecydowanie o kierunkach przekształceń przestrzeni WES (w ramach wydziałowego budżetu obywatelskiego). Dodatkowo na przełomie czerwca i lipca 2020 roku przeprowadzone zostało internetowe

⁶¹ Zał. *GPP1_Z3_Kola* – Charakterystyka działalności studenckich kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat 2016-2022.

badanie ankietowe *Praca zdalna w opiniach pracowników UŁ* skierowane do pracowników i doktorantów UŁ. Dzięki niemu możliwe było zdiagnozowanie problemów, jakich doświadczyli pracownicy w pracy zdalnej i przygotowanie zestawu rekomendacji oraz szkoleń odpowiadających zgłaszanym potrzebom. Ponadto w roku akademickim 2021/22 przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród studentów kierunku GP mające na celu ich ocenę studiów i studiowana na kierunku GP biorąc pod uwagę szereg ważnych, wyodrębnionych kryteriów (w tym także ocenę infrastruktury WES). Na pytanie o ocenę jakości infrastruktury oraz przestrzeni WES studenci kierunku GP w pierwszej kolejności docenili stołówkę, bibliotekę i przestrzeń rekreacyjno-wypoczynkową.

W dyspozycji jest również dron DJI Phantom 4, który jest wykorzystywany w trakcie realizacji zajęć *Wykorzystanie bezzałogowych statków powietrznych w gospodarce przestrzennej*.

Studenci kierunku GP i nauczyciele akademicy mają do dyspozycji zasoby Biblioteki UŁ (BUŁ) (jednej z największych bibliotek w Polsce) oraz Biblioteki WES (BWES) (Tabela 3). Obie biblioteki wyposażone są w zintegrowane systemy umożliwiające przeglądanie i zamawianie wybranych pozycji online. Na terenie BUŁ znajduje się książkomat, stanowiska do samodzielnego wypożyczenia, wrzutnia i multiwyszukiwarka. W BUŁ działa wypożyczalnia międzybiblioteczna, oferująca możliwość zamówienia wybranych pozycji książkowych z innych bibliotek w Polsce.

Tabela 3. Zasoby biblioteczne BUŁ i BWES

Zasoby biblioteczne BUŁ	Zasoby biblioteczne BWES
Pomieszczenia	
<p>łącznie 25 500 m², w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 3 czytelnie; ○ Strefy Wolnego Dostępu z 460 miejscami do pracy (51 stanowisk komputerowych); ○ 11 pokoi do pracy indywidualnej i grupowej; ○ 5 sal seminaryjno-konferencyjnych. 	<p>łącznie 1 331 m², w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Czytelnia z 32 stanowiskami (w tym 22 komputerowymi)* <p>* Dwa stanowiska dostosowane są do pracy w języku angielskim, a jedno dostosowane jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami narządów wzroku, słuchu i ograniczoną sprawnością ruchu.</p>
Księgozbiór i czasopisma	
<p>łącznie ok. 2 500 000 pozycji, w tym ok. 280 000 w Wolnym Dostępie.</p>	<p>łącznie ok. 90 700 pozycji książkowych i 377 tytułów czasopism:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ponad 170 w Wolnym Dostępie (Dział 22); ○ Ponad 500 pozycji w magazynie. <p>Dla kierunku GP jest dostępnych ok. 2400 dedykowanych książek, z czego w Wolnym Dostępie jest ponad 200 tytułów w Dziale 23 i kilka tytułów w Dziale 7.</p> <p>Czasopisma dedykowane kierunkowi GP znajdują się w Czytelni w Dziale 23 (np. <i>Problemy Rozwoju Miast, Magazyn Miasta, Gospodarka Przestrzenna</i>).</p> <p>Dodatkowo, za pośrednictwem strony BUŁ zapewniony jest dostęp do ok. 80 czasopism online.</p>
Inne zasoby	
<p>129 licencjonowanych baz danych; Inne, w tym Federacja Bibliotek Cyfrowych, e-lokalizator, katalogi NUKAT i KARO.</p>	<p>BWES za pośrednictwem strony internetowej BUŁ zapewnia dostęp do czasopism online, elektronicznych baz naukowych oraz książek online.</p>

Doskonalenie i rozwój systemu biblioteczno-informacyjnego odbywa się na podstawie potrzeb zgłaszanych przez pracowników i studentów (zwłaszcza w zakresie dostępu do książek zagranicznych) oraz monitoringu pojawiających się nowości wydawniczych. Dodatkowo w 2018 roku wśród czytelników

BWES została przeprowadzona ankieta na temat satysfakcji użytkowników. Dzięki badaniu w czytelni został zainstalowany skaner, studentom udostępniono komputer z drukarką i zainstalowano potrzebne do pracy oprogramowanie. Co roku prowadzone są również szkolenia dotyczące dostępnych baz bibliotecznych. Aby ułatwić studentom wypożyczenie i zwrot książek na parterze budynku E zainstalowano książkomat i wrzutnię, czynne przez 7 dni w tygodniu w godzinach 07:00-21:00. W czytelni przed pandemią COVID-19 były organizowane spotkania autorskie z pracownikami WES. Od nowego roku akademickiego 2022/23, planuje się powrócić do organizowania takich spotkań.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

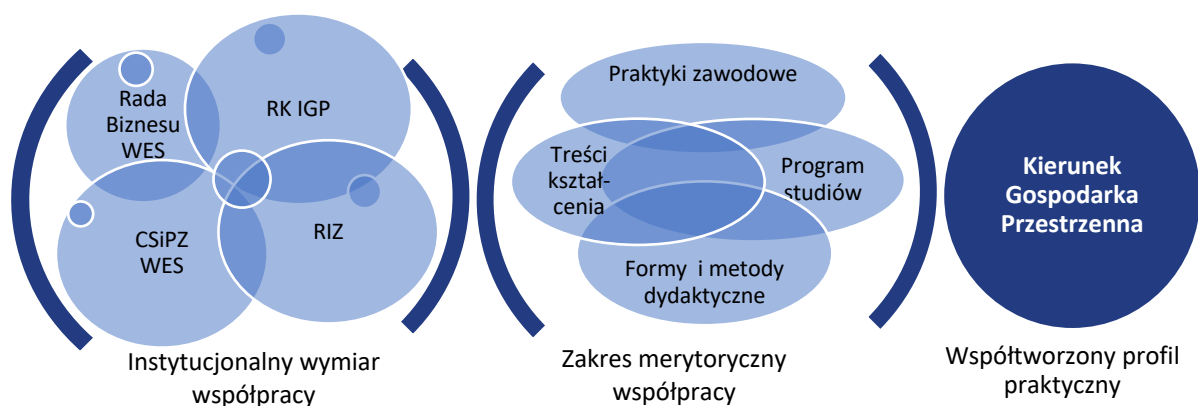
Kierunek Gospodarka Przestrzenna (kierunek GP) jest dobrym przykładem praktycznego i partnerskiego modelu kształcenia na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym (WES) Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ), którego cechą jest:

- Integracja i symbioza pomiędzy interesariuszami go współtworzącymi;
- Inspirowanie studentów do kreatywności i przedsiębiorczości;
- Tworzenie płaszczyzny wymiany myśli, debaty i współpracy oraz przestrzeni do spotkań i dialogu budującego kapitał relacyjny.

Szeroka współpraca z podmiotami reprezentującymi różnorodne sektory działalności społeczno-gospodarczej, która na kierunku GP rozwijana jest od ponad 20 lat, pozwoliła wypracować dobre praktyki w zakresie instytucjonalnej i merytorycznej organizacji współpracy (Rysunek 6). Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego są aktywnymi uczestnikami procesu:

- Projektowania programu studiów na kierunku GP, jego modyfikacji i aktualizacji, realizacji oraz monitorowania;
- Współtworzenia oferty praktyk zawodowych;
- Współtworzenia i współrealizacji zajęć dydaktycznych (zajęcia eksperckie, warsztaty z praktyką, ćwiczenia terenowe, wizyty studialne);
- Inicjowania wykorzystania nowych metod i narzędzi w procesie dydaktycznym;
- Rozwijania badań i projektów aplikacyjnych.

Rysunek 6. Instytucjonalne i merytoryczne podstawy współpracy przy studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP

Rada Konsultacyjna (RK) Instytutu Gospodarki Przestrzennej (IGP) ma długoletnią tradycję, a jej kompetencje i procedury określają *Uchwały Rady WES*⁶². W skład RK IGP wchodzi 13 członków, w tym: 2 przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego (obecnie Zastępca Dyrektora Biura Strategii Miasta Urzędu Miasta Łodzi oraz Prezes Zarządu OPG Property Professionals) oraz 2 przedstawicieli studentów⁶³. Jej celem jest doskonalenie jakości kształcenia, monitorowanie procesu dydaktycznego oraz współpraca o charakterze wdrożeniowym z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Wieloletnia współpraca z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego została sformalizowana poprzez powołanie przez Radę WES Rady Interesariuszy Zewnętrznych (RIZ) przy kierunku GP. Misją RIZ jest wspieranie procesu kształcenia poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniami z praktyki społeczno-gospodarczej, zgłaszanie rekomendacji w zakresie doskonalenia procesu dydaktycznego oraz wspierania i ukierunkowywania rozwoju zawodowego studentów. Zróżnicowany skład RIZ⁶⁴ zapewnia wielopłaszczyznowe spojrzenie na proces dydaktyczny przez pryzmat oczekiwań pracodawcy i specyfiki branży/sektora, który reprezentuje. Spotkania RIZ odbywają się regularnie, dotychczas poświęcone były m.in. doskonaleniu zakresu merytorycznego ćwiczeń terenowych oraz współpracy w zakresie przygotowania prac licencjackich na tematy pożądane przez podmioty zewnętrzne (w roku akademickim 2021/22).

Rysunek 7. Wybrane podmioty współpracujące z IGP w ramach procesu kształcenia na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP

Instytucje publiczne	Organizacje pozarządowe & Organizacje społeczne	Podmioty gospodarcze
 <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego: Urzędy miast i gmin (w Łodzi, Rawie Mazowieckiej, Tomaszowie Mazowieckim, Żyrardowie, Zgierzu, Nowosolnej, Byczynie) i marszałkowskie (województwo łódzkie) • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi • Miejska Pracownia Urbanistyczna w Łodzi • Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich • Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości • Narodowy Bank Polski 	 <ul style="list-style-type: none"> • Fundacja Sendzimira • Centrum OPUS • Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej • Fundacja Ulicy Piotrkowskiej • Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej • Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości • Rady osiedli w Łodzi • Art._Inkubator 	 <ul style="list-style-type: none"> • Pracownia urbanistyczno-architektoniczna GARD • Fabryka Wełny - Hotel & SPA • Salgo Live • Geotermia Uniejów • ESRI Polska • GEO Fort • Centrum Biurowe Synergia • Stacja Nowa Gdynia

⁶² Zał. *GPP1_Z3_RW1411* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 14.11.2016 r. ws. zmiany uchwały Rady Wydziału ws. powołania rad konsultacyjnych; *GPP1_Z3_RW2001* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.01.2020 r. ws. rozszerzenia kompetencji rad konsultacyjnych.

⁶³ Zał. *GPP1_Z3_RW1701a* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 17.01.2022 r. ws. zmiany składu Rady Konsultacyjnej od roku akademickiego 2021/2022.

⁶⁴ Zał. *GPP1_Z3_RW1701b* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 17.01.2022 r. ws. powołania Rady Interesariuszy Zewnętrznych przy kierunku Gospodarka Przestrzenna od roku akademickiego 2021/2022.

Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych (CSiPZ) WES działa od 2015 roku na podstawie *Uchwały Rady WES*⁶⁵. Aktywnie włącza się w proces kształcenia na kierunku GP. Do jego obowiązków należy szerzenie współpracy z otoczeniem, m.in. poprzez nawiązywanie współpracy z przedsiębiorcami w zakresie organizowania praktyk zawodowych i dyplomowych, opracowywanie programów studiów, przygotowujących studentów do pracy zawodowej, realizacji zajęć praktycznych dla studentów, szkoleń, kursów i warsztatów dla studentów oraz pracowników UŁ.

Znaczenie dla rozwoju kierunku GP ma także Rada Biznesu WES, której misją jest zbliżenie środowiska nauki i edukacji i sfery praktyki życia gospodarczego oraz nawiązanie ich ścisłej współpracy. Obie strony mogą w ten sposób efektywniej wykorzystać posiadane zasoby i potencjał. Głównym celem współpracy jest stworzenie platformy porozumienia w zakresie tworzenia wysokiej jakości dorobku naukowego, usprawniania procesów edukacyjnych, uaktywnienia kontaktów biznesowych i podejmowania działań promocyjno-marketingowych. Działania podejmowane są zatem na 4 płaszczyznach wzajemnie się przenikających i uzupełniających: biznesowej, naukowej, edukacyjnej i promocyjno-marketingowej.

Wśród najważniejszych partnerów, którzy wchodzi w skład powyższych organów oraz współpracują z IGP w procesie dydaktycznego na kierunku GP, należy wskazać podmioty administracji publicznej zarówno samorządowej jak i rządowej, organizacje pozarządowe oraz podmioty gospodarcze (*Rysunek 7*). *Program współpracy z otoczeniem WES na lata 2017-2022*⁶⁶, będący rozwinięciem *Strategii WES na lata 2017-2022*⁶⁷, stanowi ramy dla aktywnych działań z przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi, sektorem publicznym i innymi instytucjami na rzecz wymiany wiedzy i doświadczeń oraz budowania trwałych i wzajemnie korzystnych relacji.

Rysunek 8. Obszary aktywnego włączenia podmiotów zewnętrznych do procesu kształcenia na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP

Szerokim obszarem współpracy jest współorganizacja oraz realizacja zajęć audytoryjnych i terenowych, przygotowanie prac licencjackich o wyraźnym powiązaniu z praktyką czy współorganizacja wydarzeń

⁶⁵ Zał. *GPP1_Z3_RW2906* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2015 r. ws. utworzenia Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ.

⁶⁶ Zał. *GPP1_Z3_PWzOES* – Program współpracy z otoczeniem Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2017-2022.

⁶⁷ Zał. *GPP1_Z3_StratES* – Strategia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2017-2022.

o charakterze lokalnym i ponadlokalnym (Rysunek 8). Włączenie specjalistów-praktyków z różnych dziedzin wzbogaca i uatrakcyjnia proces dydaktyczny. Zajęcia audytoryjne i ćwiczenia terenowe, podczas których współprowadzającymi są praktycy, stwarzają możliwość poznawania i oceny faktycznych rozwiązań. Ponadto studenci mając bezpośredni kontakt z konkretną przestrzenią zdobywają również umiejętność krytycznego spojrzenia na zachodzące procesy. Szerokie spektrum realizowanych tematów (treści kształcenia) przy współudziale praktyków wskazuje na złożoność problematyki Gospodarki Przestrzennej, ale też potwierdza konieczność interdyscyplinarnego kształcenia. Ponadto, zajęcia takie są odpowiedzią na aktualne problemy i procesy. Jako przykład można podać zajęcia realizowane w ramach następujących przedmiotów:

- *Polityka rozwoju lokalnego*: Polityka rozwoju lokalnego w praktyce – Dyskusja moderowana pt. „Rola mieszkańców w kreowaniu polityki rozwoju”, Dyrektor Biura Aktywności Miejskiej Urzędu Miasta Łodzi (zajęcia online);
- *Innowacyjne modele rozwoju miasta i regionu*: Rola kultury i dziedzictwa w rozwoju miasta na przykładzie Fabryki Sztuki w Łodzi, Art_Inkubator w Fabryce Sztuki w Łodzi (zajęcia w siedzibie instytucji);
- *Labour Market Analysis*: Labour Market in Ukraine, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (zajęcia online);
- *Nowoczesne metody i narzędzia zarządzania regionem*: Narzędzia zintegrowanego zarządzania jakością – Wybrane przykłady wdrożeń, Infosys Poland (zajęcia na uczelni);
- *Planowanie infrastruktury technicznej*: Elementy planowania lokalizacji inwestycji infrastrukturalnych oczami praktyka – Wykorzystywany sprzęt, oprogramowanie, dane, GeoFort – firma geodezyjna (zajęcia na uczelni);
- *Zarządzanie w jednostkach organizacyjnych samorządu terytorialnego*: Zarządzanie domem kultury w czasie wojny, Łódzki Dom Kultury (zajęcia w instytucji)⁶⁸.

Ćwiczenia terenowe integrują treści kształcenia (teoretyczne i praktyczne) oraz rozszerzają i pogłębiają wiedzę oraz umiejętności nabyte w toku zajęć audytoryjnych w obszarze społecznym, gospodarczym, przyrodniczym i technicznym. Zajęcia te dają możliwość zweryfikowania zdobytej wiedzy i umiejętności oraz podnoszą świadomość potrzeby doksztalcania i samodoskonalenia na różnych stanowiskach pracy. W ramach ćwiczeń terenowych realizowane są m.in. zagadnienia:

- *Polityka smart city i smart region*: Obszary funkcjonowania smart city/smart region – Identyfikacja możliwości, efektów i barier wdrażania elementów koncepcji smart city w mieście średniej wielkości w województwie łódzkim, Urząd Miasta Rawa Mazowiecka oraz Zakład Gospodarki Odpadami Pukinin (zajęcia w terenie);
- *Ekologia obszarów zurbanizowanych*: Działania adaptacyjne podejmowane przez samorządy terytorialne w zakresie nowych wyzwań klimatycznych na przykładzie miasta Krakowa, Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie (zajęcia w terenie i w siedzibie instytucji)⁶⁹.

Ważnym obszarem współpracy jest współtworzenie przez studentów wraz z podmiotami z zewnątrz wydarzeń lokalnych np. dyskusji i debat (np. przebudowa ulicy POW w Łodzi na tzw. *woonerf*), udostępniania pasieki pszczelej na WES (Stowarzyszenie Pszczelarzy Ziemi Łódzkiej) oraz ponadlokalnych.

Kluczowa dla profilu praktycznego jest organizacja praktyk zawodowych, które na kierunku GP są podejmowane przez studentów w wybranych podmiotach o charakterze publicznym, społecznym lub prywatnym. Studenci mogą realizować praktyki dyplomowe w kraju lub za granicą pod warunkiem, że profil praktyk jest zgodny z profilem kierunku studiów i odpowiada efektom uczenia przypisanym dla

⁶⁸ Zał. *GPP1_Z3_ZAJpr* – Przykładowe tematy zajęć współprowadzonych z praktykami/ekspertami z otoczenia społeczno-gospodarczego na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku Gospodarka Przestrzenna w latach 2019-2022.

⁶⁹ Zał. *GPP1_Z3_ZAJpr* – Przykładowe tematy zajęć współprowadzonych z praktykami/ekspertami z otoczenia społeczno-gospodarczego na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku Gospodarka Przestrzenna w latach 2019-2022.

kierunku GP. Jedną z inicjatyw CSiPZ WES jest program *Praktyki na miarę (potrzeb i oczekiwań)*, mający formę bezpośrednich porozumień ze strategicznymi pracodawcami dla WES. Studenci kierunku GP mogą praktykować m.in. w następujących instytucjach:

- Urzędach administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli oraz innych samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym np. biurach planowania przestrzennego, pracowniach urbanistycznych czy spółkach komunalnych;
- Instytucjach publicznych zajmujących się szeroko rozumianą ochroną środowiska (np. Parku Krajobrazowym Wzniesień Łódzkich, Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Łodzi);
- Najwyższej Izbie Kontroli oraz Regionalnych Izbach Obrachunkowych;
- Podmiotach publicznych działających w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego (np. Polskim Funduszu Rozwoju oraz Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego);
- Organizacjach pozarządowych zajmujących się rozwojem regionalnym i lokalnym oraz wspieraniem przedsiębiorczości (np. Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi);
- Prywatnych firmach konsultingowych i marketingowych wyspecjalizowanych w ofercie dla sektora publicznego (np. Forecast Consulting);
- Podmiotach prywatnych współpracujących z sektorem publicznym, w tym świadczących usługi w zakresie realizacji zadań publicznych (np. GARD Pracowania Urbanistyczno-Architektoniczna).

Praktykodawcy i inne podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego współpracują z WES i IGP w zakresie m.in.:

- Organizacji i realizacji praktyk studenckich, ustalanie zasad współpracy, w tym umów ramowych i porozumień (współpraca w ramach działalności CSiPZ WES);
- Pozyskiwania informacji dotyczącej odbywanych i odbytych już praktyk zawodowych i możliwości zmiany czy poprawy pewnych aspektów w tym zakresie (współpraca w ramach działalności CSiPZ WES, Biura Karier UŁ oraz RIZ IGP);
- Promowania przedsiębiorczości i zapewnienia wsparcia merytorycznego w rozwoju pomysłów biznesowych w postaci konkursu *EkSoc StartUp!*, czy też cyklu otwartych spotkań z ekspertami i praktykami *VIP Talks* (w ramach działalności Rady Biznesu WES).

Ponadto CSiPZ WES przygotowuje ofertę szkoleń dających możliwość rozwijania kwalifikacji, dywersyfikacji zainteresowań oraz poznawania nowych ścieżek aktywności oraz pośredniczy w ich organizacji i udziale studentów we współpracy z Biurem Karier UŁ.

Studenci mogą również samodzielnie inwestować w rozwój wiedzy, kompetencji i praktycznych umiejętności, potrzebnych w pracy zawodowej. Laboratorium Badań Rynkowych na WES jest podmiotem, który umożliwi studentom praktyczne prace, które koordynują doświadczone badaczki i analityczki statystyczne posiadające wieloletnie doświadczenie naukowe, pozwalające skutecznie implikować metody analizy danych w projektach komercyjnych i badawczo-rozwojowych.

Wartym podkreślenia jest silna, stała współpraca pracowników IGP ze szkołami ponadpodstawowymi, która pozwala rozpoznawać oczekiwania młodzieży, przyszłych studentów (istotny przyczynek dla aktualizacji programu studiów oraz metod kształcenia) oraz rozbudzać zainteresowanie ludzi młodych współczesnymi problemami Gospodarki Przestrzennej. Ponadto współpraca ta daje wiedzę wykładowcom na temat aktualnego poziomu i zakresu merytorycznego przygotowania ludzi młodych do studiowania. Współpraca odbywa się w drodze: opieki nad klasami patronackimi WES (np. I LO w Radomsku, I LO w Tomaszowie Mazowieckim), organizacji wydarzeń na WES (np. *Dzień Krajobrazu*) oraz bezpośrednich kontaktów wykładowców ze szkołami. Zajęcia dla uczniów organizowane są online i stacjonarnie (na WES lub w szkołach) z wykorzystaniem różnorodnych metod i form kształcenia (m.in. wycieczki studialne, prelekcje w języku polskim lub angielskim, warsztaty)⁷⁰. Współpraca z młodzieżą ze

⁷⁰ Zał. *GPP1_Z3_Szkoly* – Współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi na przestrzeni lat 2019-2022.

szkół ponadpodstawowych realizowana jest również poprzez bezpośrednie kontakty studentów działających w studenckim kole naukowym SKN SPATIUM.

Szeroki zakres współpracy mający na celu doskonalenie procesu dydaktycznego realizowany jest również podczas projektów dydaktycznych, m.in.: *Doskonałość naukowa kluczem do doskonałości kształcenia*⁷¹ oraz *EkoMiasto. Kształcenie na rzecz zrównoważonego, inteligentnego i partycypacyjnego rozwoju miast*⁷². Stwarzają one warunki do testowania i wdrażania innowacyjnych rozwiązań w procesie dydaktycznym oraz konsultacji treści kształcenia z partnerami projektu i podmiotami gospodarczymi (firmy NaviGate) oraz uczelniami zagranicznymi.

Nawiązywanie współpracy z instytucjami publicznymi, przedsiębiorstwami, podmiotami sektora społecznego i placówkami edukacyjnymi stało się istotnym obszarem procesu dydaktycznego na kierunku GP. Od początku funkcjonowania kierunku program studiów był konsultowany z partnerami zewnętrznymi. Obecnie kierunek GP może pochwalić się zinstytucjonalizowanym systemem współpracy w oparciu o cztery główne organizacje, które mają istotny wpływ na projektowanie, realizację i monitoring programu studiów, treści kształcenia, metody i formy dydaktyczne oraz organizację praktyk zawodowych. Pozwala on na redukcję ryzyka niedopasowania i sprostania oczekiwaniom rynku pracy, absorpcji i dyfuzji różnego rodzaju wiedzy oraz interaktywnego uczenia się poprzez wymianę doświadczeń (Tabela 4).

Tabela 4. Obszary i formy współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP

PODMIOT/ INSTYTUCJA	SFERA		
	Tworzenie programu studiów	Realizacja i doskonalenie programu studiów	Indywidualny rozwój studentów
RK IGP, RIZ, partnerzy merytoryczni, eksperci i praktycy ^a	Konsultacje i opiniowanie programu studiów	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zatwierdzanie tytułów prac dyplomowych ○ Opiniowanie i konsultowanie oferty dydaktycznej w zakresie organizacji praktyk zawodowych, zajęć z praktykami, tematyki zajęć itp.^b ○ Ocena jakości kształcenia 	
Rada Biznesu WES	Wsparcie w zakresie przygotowania oferty edukacyjnej, inicjowania nowych kierunków kształcenia i wypracowywania standardów kształcenia	Wsparcie w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozszerzania i uatrakcyjniania oferty edukacyjnej ○ Dostosowywania programów nauczania do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy ○ Organizowania praktyk studenckich 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Włączanie studentów w prace badawczo-aplikacyjne^c ○ Promowanie przedsiębiorczości i zapewnienie wsparcia merytorycznego w rozwoju pomysłów biznesowych (<i>EkSoc StartUP!</i>)^d ○ Cykl spotkań z przedstawicielami biznesu (<i>VIP Talks</i>)
CPiSZ WES		<ul style="list-style-type: none"> ○ Bezpośrednia współpraca z grupą strategicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zapewnienie ofert staży, szkoleń i praktyk ○ Prezentacja ofert pracy

⁷¹ Projekt realizowany w latach 2018-2022 ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach *POWER Działanie 3.5: Kompleksowe programy szkół wyższych* (id POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ1/17).

⁷² Projekt realizowany w latach 2014-2016 ze środków norweskich oraz środków krajowych w ramach *Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego* (id FSS/2014/HEI/W/0081).

		praktykodawców i partnerów kierunku <ul style="list-style-type: none"> ○ Współpraca z instytucjami publicznymi, prywatnymi i społecznymi w zakresie realizacji praktyk zawodowych^e ○ Doskonalenie programu studiów (szerzej: Kryterium 3) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Przygotowanie uczestników do pełnienia funkcji liderów lokalnych^f
Centrum Współpracy z Otoczeniem UŁ oraz Biuro Karier UŁ	Tworzenie programu w oparciu o wyniki cyklicznego monitoringu losów absolwentów	Współpraca w tworzeniu oferty praktyk, staży zawodowych, szkoleń i kursów dla studentów	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój oferty szkoleń i warsztatów w ramach systemu bezpłatnych szkoleń dla studentów i pracowników UŁ, a także płatnych staży (<i>Students' POWER</i>)^g, ○ Program <i>Absolwent VIP</i> (obecnie niemal 200 osób), <i>Projekt Mentorski</i> oraz wykłady eksperckie ○ Targi Pracy na UŁ^h

a) Podmioty specjalizujące się w działaniach z zakresu gospodarki przestrzennej, samorządu terytorialnego, ochrony środowiska, nowoczesnych narzędzi planowania przestrzennego i in.

b) Z inspiracji przedstawicieli praktyki uzupełniono program studiów m.in. o zajęcia z wykorzystaniem dronów.

c) Za pośrednictwem Laboratorium Badań Rynkowych WES – jednostki służącej zdobywaniu pierwszych doświadczeń w usługach badawczych i analitycznych. To interdyscyplinarny zespół, w którego skład wchodzi najlepsi studenci różnych kierunków, kół naukowych i wydziałów UŁ.

d) Konkurs organizowany we współpracy z Radą Biznesu WES od 2019 roku, kierowany do studentów posiadających pomysły na biznes i myślących o założeniu własnej działalności gospodarczej. Finaliści otrzymują wsparcie merytoryczne mentorów na potrzeby dopracowania swojego pomysłu i jego komercjalizacji. Najlepsze z nich prezentowane są podczas corocznej gali, podczas której jury składające się z praktyków wyłania zwycięzcę otrzymującego nagrodę pieniężną w wysokości kilkunastu tysięcy złotych.

e) Studenci mogą korzystać z oferty praktykodawców.

f) Akademia Liderów Województwa Łódzkiego ma na celu przygotowanie uczestników do pełnienia funkcji liderów w samorządzie terytorialnym, sektorze obywatelskim i społecznościach lokalnych.

g) Wśród potencjalnych podmiotów przyjmujących na staż znajdują się: Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, a także podmioty specjalizujące się w ochronie środowiska, konsultingu, analizie danych.

h) Na przestrzeni ostatnich lat targi przyciągnęły ponad 20 000 studentów i absolwentów oraz blisko 200 pracodawców.

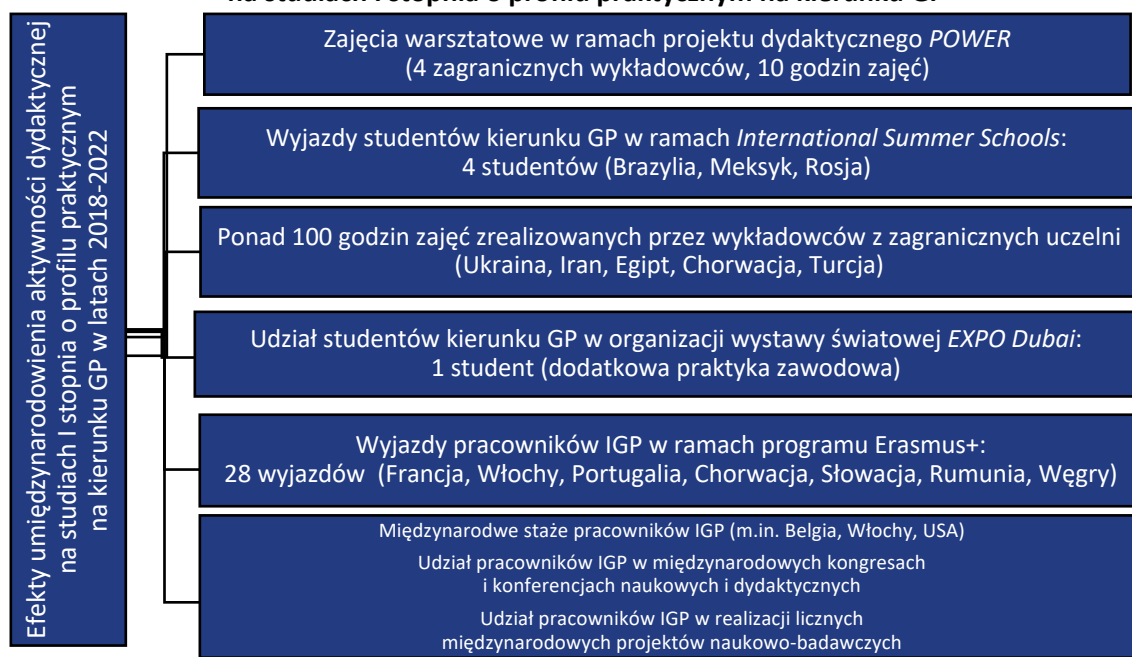
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Realizowane formy i zakres umiędzynarodowienia na kierunku Gospodarka Przestrzenna (na kierunku GP) uwzględniają koncepcję i cele kształcenia oraz stwarzają możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności studentów i nauczycieli akademickich (*Rysunek 9*). Podstawę dla umiędzynarodowienia kształcenia stanowi wzmacnianie kompetencji językowych studentów i dydaktyków, tak aby mogli korzystać z bogatej oferty Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego (WES) Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) w zakresie umiędzynarodowienia. Rozwój kompetencji językowych studentów obejmują zajęcia z wybranego przez studentów języka obcego (140 godzin) oraz bogata oferta zajęć w językach obcych. W przypadku wykładowców wzmacnianie kompetencji językowych odbywa się poprzez regularnie proponowane i dofinansowane przez UŁ zajęć doskonalących znajomość języków obcych, przede wszystkim angielskiego.

Na WES funkcjonuje bogata oferta umów międzynarodowych w ramach programów *Erasmus+* (ponad 200 podpisanych umów) oraz umów bilateralnych, które sprzyjają mobilności studentów i pracowników badawczo-dydaktycznych. Proces ten w ostatnich 2 latach został istotnie zakłócony i utrudniony

przez niepewność wynikającą z pandemii COVID-19. Nauczyciele akademicy w ostatnich 4 latach zrealizowali 28 wyjazdów w ramach *Erasmus+* (m.in. do Porto, Bari, Montpellier, Rijeki, Benevento, Bańskiej Bystrzycy, Miskolca), zaś IGP gościł 3 wykładowców (z Włoch, Węgier i Ukrainy). Pozwala to przenieść doświadczenia międzynarodowe do procesu kształcenia na kierunku GP i doskonalić warsztat dydaktyczny pracowników.

Rysunek 9. Efekty umiędzynarodowienia aktywności dydaktycznej na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP

Ważnym elementem budowania umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku GP był projekt *Dośkonłość naukowa kluczem do doskonałości kształcenia*⁷³, w ramach którego realizowany był komponent „Ponadstandardowe i aktywne formy nauczania przedmiotów ekonomicznych dla kierunku Gospodarka Przestrzenna I st.”. Głównym celem projektu było dostosowanie programów studiów do szybko zmieniających się potrzeb społeczno-gospodarczych oraz wzmocnienie wyposażania studentów w praktyczne umiejętności. W ramach projektu przygotowano i zrealizowano w praktyce 4 autorskie programy zajęć w języku angielskim (łącznie 10 godzin zajęć warsztatowych realizowanych w 7 grupach laboratoryjnych). Zajęcia *Język wzorów* prowadzone były przez doświadczonych wykładowców z zagranicznych uczelni, tj.:

- Dr hab. Marco Santangelo (Politechnika w Turynie, Włochy) – Warsztat dobrych praktyk z rewitalizacji miast przemysłowych na przykładzie Włoch – 3 godziny;
- Dr Catherine Peyroux (Uniwersytet Paul Valery w Montpellier, Francja) – Warsztat dobrych praktyk z zakresu rozwoju gospodarki opartej na wiedzy na poziomie regionalnym na przykładzie Francji – 3 godziny;
- Dr hab. Katarína Vitálišová (Uniwersytet Matej Bel w Bańskiej Bystrzycy, Słowacja) – Warsztat dobrych praktyk w stosowaniu współczesnych narzędzi marketingu terytorialnego ze szczególnym uwzględnieniem sektora kultury na przykładzie Słowacji – 2 godziny;

⁷³ Projekt realizowany w latach 2018-2022 ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach *POWER Działanie 3.5: Kompleksowe programy szkół wyższych* (id POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ1/17).

- Dr Catalin Corneliu Ghinararu (National Scientific Research Institute w Bukareszcie, Rumunia) – Warsztat dobrych praktyk w aktywizacji lokalnych i regionalnych rynków pracy w krajach postkomunistycznych na przykładzie Rumunii – 2 godziny.

Wyjątkową szansą na umiędzynarodowienie i zdobycie doświadczeń praktycznych przez studentów była możliwość udziału w organizacji wystawy światowej *EXPO Dubai* (największego na świecie wydarzenia gospodarczego). 25 studentów UŁ wyłonionych w drodze konkursu, w tym 1 z kierunku GP, na przełomie lat 2021 i 2022 zrealizowało praktyki w Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Studenci UŁ spędzili w Dubaju łącznie 0,5 roku w dwóch 3-miesięcznych turach. Finansowanie programu zapewniło Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Atrakcyjną formą umiędzynarodowienia są także współorganizowane przez WES *International Summer Schools* wraz z uniwersytetami z Brazylii, Ekwadorze, Meksyku i Nepalu. W ostatnich latach z tej formy umiędzynarodowienia skorzystało 4 studentów kierunku GP. Równocześnie od 15 lat międzynarodową szkołę letnią organizuje corocznie w lipcu WES (*EkSoc Summer School*), włączając w to akademickie wydarzenie zarówno studentów, jak i kadre. Wykładowcy Instytutu Gospodarki Przestrzennej (IGP) wielokrotnie prowadzili zajęcia w ramach *EkSoc Summer School*, zaś studenci partycypowali w zajęciach oraz wspierali (w formie wolontariatu) proces jej organizacji.

Uzupełnieniem umiędzynarodowienia procesu uczenia się jest także oferta tzw. wykładów dziekańskich prowadzona w języku angielskim przez naukowców z całego świata. W ciągu 5 lat wystąpiło z wykładami 14 gości zagranicznych. W wielu tych wykładach brali udział studenci kierunku GP.

W proces umiędzynarodowienia wpisuje się także zatrudnianie zagranicznych wykładowców w IGP w ramach *EkSoc Fellowship Programme* oraz grantów IDUB. W ostatnich 3 latach na kierunku GP zajęcia prowadzili:

- Dr Bahman Jabbarian Amiri (Uniwersytet w Teheranie, Iran) – 70 godzin w ramach zajęć:
 - *Geograficzne systemy informacji przestrzennej* (I rok, semestr 2),
 - *Planowanie przestrzenne i rysunek planistyczny* (II rok, semestr 3),
 - *Modelowanie ekorozwoju* (2 rok, semestr 4, zajęcia do wyboru),
 - *Housing Market* (semestr letni, pula ogólnowydziałowa wykładów w języku obcym),
 - *Contemporary Challenges of Housing Needs* (semestr zimowy, pula ogólnowydziałowa wykładów w języku obcym);
- Prof. Irina Storonyanska (Instytut Badań Regionalnych NAS we Lwowie, Ukraina) – 16 godzin w ramach zajęć:
 - *Innowacyjne modele rozwoju miasta i regionu* (II rok, 4 semestr),
 - *Samorząd terytorialny* (I rok, 2 semestr),
 - *Cities Today: Phenomena and Challenges* (III rok, 6 semestr),
 - *Narzędzia finansowania rozwoju miast i regionów* (III rok, 6 semestr, specjalność IMR);
- Dr Igor Cvecić (Uniwersytet w Rijecie, Chorwacja) – 2 godziny w ramach zajęć:
 - *Polityka gospodarcza i społeczna* (II rok, semestr 4);
- Dr Vahid Amini Parsa (Uniwersytet w Teheranie, Iran) – 2 godziny w ramach zajęć:
 - *Błękitno-zielona infrastruktura* (III rok, semestr 6, wykłady do wyboru);
- Dr Abdelbaseer Elsayed (Uniwersytet w Kairze, Egipt) – 4 godziny w ramach zajęć:
 - *Partycypacja społeczna* (I rok, 2 semestr);
- Mgr Aygun Kam (doktorant Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UŁ) – 8 godzin w ramach zajęć:
 - *Nowoczesne metody i narzędzia zarządzania regionem* (II rok, 3 semestr),
 - *Samorząd terytorialny* (I rok, 2 semestr).

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega ocenie z udziałem studentów (w ramach ankiet *USOS*), a wyniki tych ocen są omawiane w ramach zebrań IGP i wykorzystywane w działaniach doskonalących

proces dydaktyczny i w kształtowaniu obsady zajęć. Realizowane są także działania promujące zagraniczne wyjazdy dydaktyczne (np. regularnie odbywają się spotkania z wydziałowym i instytutowym koordynatorem programu *Erasmus+* oraz udostępniane są materiały promocyjne (m.in. w gablotach IGP oraz wydziałowym systemie TV).

Istotne znaczenie dla umiędzynarodowienia aktywności badawczej i dydaktycznej miał udział pracowników w wielu międzynarodowych stażach naukowych i konferencjach (ponad 350 w latach 2017-2022), wielu projektach międzynarodowych⁷⁴ oraz w międzynarodowych sieciach i organizacjach naukowych. Zdobyta tam wiedza i doświadczenie przenoszone są do procesu dydaktycznego na kierunku GP i służą doskonaleniu kompetencji pracowników.

Ważnym ogniwem procesu umiędzynarodowienia aktywności dydaktycznej i naukowej jest udział pracowników IGP od 2022 roku w sieci *UNIC (The European University of Post-Industrial Cities)* – międzynarodowym partnerstwie uczelni europejskich finansowane przez Agencję Wykonawczą ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego w Brukseli (AECEA). Sieć składa się z 10 uniwersytetów reprezentujących 10 różnych miast postindustrialnych (Bilbao, Bochum, Cork, Liège, Łódź, Malmö, Oulu, Rotterdam, Stambuł, Zagrzeb) i jest koordynowana przez Uniwersytet Erazma w Rotterdamie. Sieć prowadzi badania nad transformacją miast, które doświadczyły upadku dużych zakładów przemysłowych oraz zapewnia wymianę akademicką pracowników i studentów w tym zakresie. Projekt realizowany jest w partnerstwie z samorządem Łodzi i województwa łódzkiego oraz innymi interesariuszami.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

System wsparcia studentów kierunku Gospodarka Przestrzenna (kierunku GP) opiera się na działalności jednostek ogólnouczelnianych, wydziałowych oraz instytutowych. Przybiera on różne formy, aby zadresować różnorodne potrzeby studentów. Jest on monitorowany i doskonalony, aby odpowiadać zmieniającym się potrzebom studentów oraz uwarunkowaniom.

Wsparcie studentów kierunku GP w uczeniu się możliwe jest m.in. za sprawą ponadprzeciętnie szerokiej oferty mobilnościowej. Poza realizacją studiów na innych uczelniach krajowych w ramach programu *MOST* oraz zagranicznych w ramach programu *Erasmus+*, Uniwersytet Łódzki (UŁ) oferuje studentom także udział w programach *Josai Central European Scholarship Program* (uczelnie japońskie) oraz *Mobility Direct* (uczelnie państw spoza UE). Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny (WES) posiada również własny, unikatowy program szkół letnich *International Summer Schools* organizowanych w Brazylii, Ekwadorze, Meksyku i Nepalu we współpracy z tamtejszymi uczelniami (szerzej: [Kryterium 7](#)). Studenci mogą też korzystać z programu zajęć zdalnych *Virtual International Programme* prowadzonego przez Justus-Liebig-Universität Gießen w Niemczech. Z kolei w roku 2022 UŁ dołączył do konsorcjum *UNIC (European University of Post-Industrial Cities)* zrzeszającego 41 uczelni europejskich. Trwają w nim obecnie prace nad uruchomieniem mobilności edukacyjnych, a obszar merytoryczny sieci wprost odnosi się do programu kształcenia na kierunku GP. Ponadto proces uczenia się studentów kierunku GP jest wspomagany regularnie odbywającymi się konsultacjami kadry dydaktycznej – każdy pracownik prowadzący zajęcia na kierunku GP dedykuje tej aktywności przynajmniej 2 godziny dydaktyczne w tygodniu. Domyślną formą konsultacji są spotkania stacjonarne w murach WES, a na życzenie studentów uruchamiane są także połączenia zdalne. Wysoki poziom zadowolenia studentów z konsultacji oferowanych przez prowadzących został zidentyfikowany w badaniu ankietowym w maju 2022 roku. Istotną pomoc dydaktyczną stanowią dla studentów również 4 bezpłatne, dystrybuowane

⁷⁴ Zał. *GPP1_Z3_Projekt* – Kluczowe projekty naukowo-wdrożeniowe realizowane przez pracowników Instytutu Gospodarki Przestrzennej w latach 2016-2022.

cyfrowo podręczniki z serii *EkoMiasto*⁷⁵ opracowane przez pracowników Instytutu Gospodarki Przestrzennej (IGP) i wykorzystywane w realizacji wielu przedmiotów na kierunku GP.

Wsparcie rozwoju naukowego studentów kierunku GP odbywa się przede wszystkim poprzez opiekę naukową nad prężnie działającym studenckim kole naukowym SKN SPATIUM⁷⁶. Jego członkowie prowadzą działalność naukową (np. wydawanie *Magazynu KWARTAŁ* i publikacja na jego łamach artykułów i esejów), edukacyjną (organizacja szkoleń i wycieczek) i wdrożeniową (np. założenie pszczelej pasieki i budowa ogrodu społecznego w śródmieściu Łodzi, przebudowa ulicy POW w Łodzi na tzw. woonerf). Studenci kierunku GP interesujący się rynkiem nieruchomości mają także możliwość podjęcia aktywności w studenckim kole naukowym SKN Real Estate⁷⁷.

Wsparcie rozwoju zawodowego studentów kierunku GP i przygotowywanie ich do wejścia na rynek pracy jest realizowane wielopłaszczyznowo poprzez działalność szeregu jednostek i zespołów:

- Biuro Karier UŁ oferuje studentom doradztwo zawodowe, coaching kariery, szkolenia i warsztaty, aranżuje współpracę z pracodawcami, gromadzi oferty pracy i organizuje targi pracy;
- Rada ds. Przedsiębiorczości UŁ zrzesza autorytety biznesu i nauki, którzy współtworzą m.in. *Akademę Przedsiębiorczości UŁ* – innowacyjny kurs przedsiębiorczości dla studentów;
- Rada Biznesu WES jest platformą współpracy między środowiskiem biznesowym i społecznością WES, współorganizuje prestiżowy program *EkSoc StartUp!* – konkurs dla zespołów studenckich na najlepszy startup poprzedzony cyklem szkoleń biznesowych oraz opieką mentorską;
- Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych WES (szerzej: [Kryterium 2](#), [Kryterium 6](#));
- Rada Interesariuszy Zewnętrznych IGP (szerzej: [Kryterium 6](#), [Kryterium 10](#)).

Ponadto, studenci mogą rozwijać swoje kompetencje zawodowe za granicą realizując praktyki zawodowe w ramach programu mobilnościowego *Erasmus+*. Program kształcenia uwzględnia też szereg przedmiotów obowiązkowych mających na celu rozwijanie umiejętności przedsiębiorczych i kreatywnych studentów oraz przygotowanie ich do wejścia na rynek pracy (np. *Budowanie ścieżki kariery zawodowej*, *Podstawy komunikacji społecznej*, *Trening kompetencji menadżerskich*).

Wsparcie rozwoju społecznego studentów kierunku GP odbywa się m.in. poprzez tworzenie przyjaznych warunków dla działalności organizacji studenckich kształtujących wartościowe postawy społeczne. Przykładowo, WES zapewnia wsparcie finansowe i lokalowe łódzkiemu oddziałowi organizacji AIESEC Polska, organizującej m.in. akcje międzynarodowego wolontariatu młodzieży akademickiej. Dla studentów oraz przy ich aktywnym współudziale organizowane jest coroczne święto WES, czyli *Hello EkSoc*, podczas którego studenci korzystają z bogatego programu wydarzeń społecznych i kulturalnych. Studenci UŁ mają też możliwość rozwijania umiejętności wokalnych w Akademickim Chórze UŁ⁷⁸. Uczelnia jest także głównym partnerem i współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu Fotografii w Łodzi⁷⁹, dzięki czemu studenci mogą w nim uczestniczyć na preferencyjnych warunkach. UŁ wspiera także rozwój sportowy studentów poprzez działalność Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu UŁ, stanowiącego bazę dla Klubu Uczelnianego AZS UŁ, a także poprzez nowouruchomiony program *Studia*

⁷⁵ Są to: Nowakowska A. (red.) (2022). *EkoMiasto#Gospodarka*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Nowakowska A., Przygodzki Z., & Rzeńca A. (red.) (2022). *EkoMiasto#Społeczeństwo*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Przygodzki Z. (red.) (2022). *EkoMiasto#Zarządzanie*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Rzeńca A. (red.) (2022). *EkoMiasto#Środowisko*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. Podręczniki te można pobrać ze strony Wydawnictwa UŁ, Repozytorium UŁ oraz innych serwisów internetowych.

⁷⁶ Zał. *GPP1_Z3_Kola* – Charakterystyka działalności studenckich kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat 2016-2022.

⁷⁷ Zał. *GPP1_Z3_Kola* – Charakterystyka działalności studenckich kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat 2016-2022.

⁷⁸ Szerzej: <https://www.chorakademicki.uni.lodz.pl>.

⁷⁹ Szerzej: <https://www.uni.lodz.pl/aktualnosc/szczegoly/20-fotofestiwal-od-poczatku-z-unilodz>.

i Sport, pozwalający studentom rozwijać karierę sportową bez uszczerbku dla procesu dydaktycznego oraz przy wsparciu finansowym w postaci stypendiów i zapomóg.

System motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce uwzględnia wiele rozwiązań. Osoby uzyskujące najlepsze wyniki w nauce otrzymują stypendium Rektora. Przysługuje im też możliwość uzyskania *Indywidualnego planu studiów i programu kształcenia (IPS)*. Zainteresowania badawcze mogą rozwijać i pogłębiać uzyskując dofinansowanie na własne, autorskie projekty realizowane pod opieką kadry akademickiej w ramach uczelnianego programu *Studenckich grantów badawczych*⁸⁰. Dla wyróżniających się osób stworzono także uczelniany *Program mentorski Absolwent VIP*, w którym wybitni absolwenci UŁ osobiście wspierają uczestników programu w poszerzaniu ich kwalifikacji. WES oferuje ponadto program *Tutoringu akademickiego*, w którym z najlepszymi studentami pracuje się indywidualnie nad ich dalszym rozwojem zawodowym i naukowym (w tym unikatowym programie uczestniczyła 1 studentka kierunku GP). Ponadto udoskonalono metodę rejestracji na zajęcia do wyboru zastępując dotychczasową zasadę *Kto pierwszy ten lepszy* na zasadę *Kto lepszy ten pierwszy* (w oparciu o dotychczasową średnią ocen ze studiów).

IGP dba o to, aby zaangażowanie i sukcesy studentów kierunku GP były doceniane: autorom najlepszych prac zaliczeniowych i dyplomowych jego kadra pomaga w opracowywaniu opracowań naukowych do publikacji w czasopiśmie, a także wnioskuje o przyznanie im *Wyróżnień za działalność na rzecz i dla dobra UŁ*.

Szczególna uwaga kładziona jest na rozwiązania wspierające studentów w trudniejszych sytuacjach życiowych i równoważące ich szanse edukacyjne. Wsparcie oferowane studentom obejmuje m.in. bazę noclegową w postaci akademików na osiedlu studenckim *Lumumbowo* oraz system stypendiów socjalnych i zapomóg. Studenci mogą także skorzystać z *Indywidualnej organizacji studiów (IOS)*. Wsparcie osób z niepełnosprawnością jest wieloaspektowe: począwszy od zapewnienia dostępności tak architektonicznej (infrastruktura WES), jak i informacyjnej (strony internetowe UŁ i IGP oparte na nowym *Multiportalu UŁ*), przez oferowanie stypendium dla osób niepełnosprawnych, jak i działalność Pełnomocników Rektora oraz Dziekana WES ds. osób z niepełnosprawnościami czy uczelnianego Zespołu ds. Dostępności (szerzej: [Kryterium 2](#)). Studenci uzyskują także wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dzięki działalności Akademickiego Centrum Wsparcia UŁ oferującego indywidualne konsultacje psychologiczne, terapeutyczne i pedagogiczne oraz edukację w zakresie higieny psychicznej i psychoprofilaktyki. Centrum to szkoli także kadrę kierunku GP w zakresie współpracy ze studentami. Z kolei na WES działa Punkt Interwencji Kryzysowej oferujący pomoc studentom i pracownikom. Uczelnia podejmuje również działania, aby funkcjonować jako przestrzeń bezpieczna, wolna od dyskryminacji i przemocy, czego przykładami jest funkcjonowanie uczelnianej Rady ds. Równego Traktowania oraz wdrażanie *Planu na rzecz równych szans (Gender Equality Plan)*.

Studenci kierunku GP są traktowani partnersko, o czym świadczy włączanie ich do gremiów konsultacyjnych, takich jak Rada Konsultacyjna IGP (szerzej: [Kryterium 6](#)). WES zapewnia także stabilne finansowanie, warunki lokalowe i pomoc organizacyjną na rzecz działalności organizacji studenckich, w tym przede wszystkim studenckich kół naukowych oraz Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego. Współpracę tę koordynuje Centrum Rozwoju WES. Studenci decydują także o zagospodarowaniu przestrzeni WES zgłaszając i głosując na projekty w ramach wydziałowego budżetu partycypacyjnego – tak powstały na WES m.in. przestrzeń odpoczynku, wiata rowerowa oraz pszczela pasieka.

Obsługa administracyjna studentów kierunku GP jest realizowana na poziomie WES przez Centrum Obsługi Studenta WES. Dzięki innowacyjnym rozwiązaniom (m.in. systemowi elektronicznej rezerwacji spotkań, poradnikom video, nagraniom-spotkaniom na żywo w mediach społecznościowych) obsługa ta przebiega bardzo sprawnie. Obsługa procesu dydaktycznego jest wysoce ucyfrowiona również ze względu na stosowanie takich systemów jak *USOS* i *APD*. Wsparciem obsługi studentów jest także działalność Centrum Informatyki UŁ, które zarządza narzędziami cyfrowymi oferowanymi studentom

⁸⁰ Szerzej: <https://www.uni.lodz.pl/strefa-studenta/rozwoj/studenckie-granty-badawcze>.

(np. bezpłatnymi indywidualnymi skrzynkami mailowymi i oprogramowaniem specjalistycznym, czy *Platforma Zdalnego Kształcenia UŁ Moodle*) oraz bezpłatną siecią wifi *Eduroam*. Opracowało ono także serię poradników dedykowanych studentom z zakresu obsługi narzędzi informatycznych stosowanych w uczelni, co okazało się szczególnie przydatne w okresie zajęć zdalnych prowadzonych w odpowiedzi na zagrożenie pandemiczne. Studenci kierunku GP korzystają ponadto z pomocy Centrum Obsługi Studenta i Doktoranta UŁ w zakresie uzyskiwania stypendiów i miejsc w domach studenckich.

Studenci są informowani o możliwościach uzyskania wymienionych form wsparcia osobiście podczas inauguracji roku akademickiego i rozmów z kadrą dydaktyczną kierunku GP, a także poprzez strony internetowe UŁ, WES i licznych podległych im jednostek oraz na prowadzonych przez nie kontaktach w mediach społecznościowych (w tym w szczególności na Facebooku, Instagramie, YouTube i TikToku) (szerzej: *Kryterium 9*). Każdy student UŁ otrzymuje także na swoją uniwersytecką skrzynkę mailową comiesięczny newsletter informujący o działaniach na uczelni, w tym o paście form wsparcia.

Opisany system wsparcia jest monitorowany na wiele sposobów. Głównymi narzędziami stosowanymi w tym celu są systematycznie przeprowadzane badania ankietowe. Studenci oceniają realizowane przedmioty i prowadzących w systemie *USOS* po zakończeniu każdego semestru. Corocznie na tej podstawie Dziekan WES publicznie wręcza nagrody najlepiej ocenianym nauczycielom akademickim. Ponadto jakość kształcenia monitorowana jest przez WES i IGP dodatkowymi badaniami ankietowymi. Coroczne badanie *EkSoc, tu studiuje* stanowi kompleksowy przegląd funkcjonowania WES. O wynikach badania i podjętych działaniach doskonalących (np. inwestycyjnych, organizacyjnych) studenci są informowani drogą mailową. Studenci są zachęceni do dzielenia się swoimi opiniami i komentarzami w ankietach poprzez kampanie reklamowe prowadzone przez WES w mediach społecznościowych. Poznaniu opinii studentów służą także takie inicjatywy jak *Kawa z dziekanem* – cotygodniowe, nieformalne, otwarte spotkania Dziekana WES z członkami społeczności WES. Wnioski z prowadzonych badań są omawiane na corocznych spotkaniach kadry dydaktycznej kierunku GP w ramach *Dnia IGP*.

Studenci, którzy mają zastrzeżenia i uwagi, mogą je także składać osobiście lub za pośrednictwem reprezentującego ich starosty roku bądź opiekuna kierunku. Skargi przyjmowane są w formie pisemnej, następnie omawiane i rozstrzygane przez Pełnomocnika Dziekana, Prodziekana lub do Dziekana WES. W szczególnych przypadkach do procedowania angażuje się członków Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego lub Prorektora ds. studentów i jakości kształcenia, bądź kieruje się sprawę do Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej. Drobne sprawy zgłaszane przez studentów rozstrzyga Dyrektor IGP.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny (WES) Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) zapewnia publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia poprzez swoją stronę internetową⁸¹. Za jej aktualizację odpowiada Centrum Rozwoju WES przy współudziale pozostałych centrów (np. Centrum Promocji WES). Strona ta w sposób przejrzysty pozwala odnaleźć informacje dedykowane: kandydatom na studia, studentom, doktorantom, pracownikom, absolwentom oraz interesariuszom zewnętrznym. W kwestii procesu dydaktycznego na stronie WES w *Strefie studenta* zamieszczone są szczegółowe informacje o: rozkładach i planach studiów, sprawach organizacyjnych, programach wymiany, studenckich kołach naukowych i innych organizacjach. Z kolei w *USOS*⁸² prezentowane są m.in. kierunkowe efekty uczenia się. Po zalogowaniu się do tego systemu zainteresowani studenci mają zapewniony dostęp do sylabusów, informacji o osiągniętych przez siebie wynikach z realizacji programu studiów, ocenach cząstkowych i końcowych.

⁸¹ Strona internetowa WES: <https://www.eksoc.uni.lodz.pl>.

⁸² System *USOS* UŁ: <https://www.usosweb.uni.lodz.pl>.

Dodatkowo, na podstronie WES dedykowanej Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych WES, na stronie UŁ dedykowanej Centrum Współpracy z Otoczeniem UŁ oraz na portalach Biura Karier UŁ można znaleźć informacje o stażach, szkoleniach i nieobowiązkowych praktykach. Strony internetowe WES oraz UŁ udostępniają także informacje o możliwości dalszego kształcenia w formie studiów podyplomowych oraz studiów doktoranckich.

Studenci kierunku Gospodarka Przestrzenna (kierunku GP) mają do dyspozycji aktualne pomoce dydaktyczne w postaci serii 4 podręczników akademickich z serii *EkoMiasto*⁸³ dostępnych bezpłatnie w Internecie oraz 3 monografie stanowiących pomoce dydaktyczne⁸⁴ – wszystkie z nich zostały opracowane przez pracowników Instytutu Gospodarki Przestrzennej (IGP).

Budowanie relacji oraz komunikowanie z otoczeniem (zarówno studentami, jak i kandydatami), WES prowadzi za pomocą mediów społecznościowych⁸⁵:

- Facebooka i LinkedIn – umieszczane są w nich informacje dotyczące promocji kierunków, przebiegu rekrutacji kandydatów, osiągnięć naukowych studentów i pracowników WES oraz bieżących spraw związanych z procesem kształcenia. Dodatkowo kierunek GP prowadzi swoją własną stronę na Facebooku, na której cyklicznie (3 razy w tygodniu) zamieszczane są posty i relacje związane z samym kierunkiem, a także newsy z lokalnych wydarzeń, zaproszenia na wydarzenia, ciekawostki dotyczące Łodzi i regionu łódzkiego, etc.;
- Instagrama – z wykorzystaniem którego publikowane są zdjęcia i teksty dotyczące bieżących wydarzeń na WES i UŁ;
- YouTube – kanał WES w tym serwisie wykorzystywany jest do zamieszczania kierunkowych filmów promocyjnych, kierunkowych filmów inauguracyjnych, czy nagrań z ważnych wydarzeń na WES.

Informacje na temat kierunku GP publikowane są także na dedykowanej mu stronie internetowej⁸⁶. Stanowi ona integralną część witryny IGP prezentującej aktywność kadry badawczo-dydaktycznej i studentów kierunku GP⁸⁷.

Kandydaci na studia na kierunku GP potrzebne informacje o warunkach i terminach przyjęć oraz programach studiów mogą uzyskać z wielu źródeł (szerzej: **Kryterium 3**). Akcje promocyjne kierunków funkcjonujących na WES, w tym kierunku GP, są prowadzone na szeroką skalę, w tym poprzez źródła internetowe (np. za pośrednictwem kanału YouTube WES została stworzona *Wall of Faces*, dzięki której kandydaci na studia mogli poznać opinie absolwentów poszczególnych kierunków na temat perspektyw zawodowych związanych z interesującym ich kierunkiem, w tym GP). Publiczny dostęp do informacji o procesie rekrutacji zapewniony jest również poprzez strony UŁ⁸⁸. Ponadto, pracownicy IGP

⁸³ Są to: Nowakowska A. (red.) (2022). *EkoMiasto#Gospodarka*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Nowakowska A., Przygodzki Z., & Rzeńca A. (red.) (2022). *EkoMiasto#Społeczeństwo*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Przygodzki Z. (red.) (2022). *EkoMiasto#Zarządzanie*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Rzeńca A. (red.) (2022). *EkoMiasto#Środowisko*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. Podręczniki te można pobrać ze strony Wydawnictwa UŁ, Repozytorium UŁ oraz innych serwisów internetowych.

⁸⁴ Są to: Boryczka E.M. (red.) (2022). *Przekształcenia współczesnych miast. Nurty i instrumenty*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Antczak-Stępnia A., Grodzicka-Kowalczyk M., Sobczak M., Załączna M., & Żelazowski K. (red.) (2021). *Rynek nieruchomości mieszkaniowych – współczesne aspekty przestrzenne, prawne i finansowe*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Kucharski L. (2021) (red.). *Regionalne i lokalne rynki pracy*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

⁸⁵ Strona WES na Facebooku: <https://www.facebook.com/w.eksoc/>; konto WES na LinkedIn: <https://www.linkedin.com/school/eksoc/>; Konto WES na Instagramie: <https://www.instagram.com/eksocul/>; Kanał WES na YouTube: https://www.youtube.com/channel/UCVoUWD_qOAAbX7VUzEFmrcg.

⁸⁶ Strona internetowa kierunku GP: <http://gp.uni.lodz.pl>.

⁸⁷ Strona internetowa IGP: <https://www.igp.uni.lodz.pl>.

⁸⁸ Internetowa Rekrutacja Kandydatów UŁ: <https://rekrutacja.uni.lodz.pl/>; Informatory rekrutacyjne UŁ: <https://informatory.uni.lodz.pl/>.

organizują prelekcje w wybranych szkołach średnich w Łodzi, które przybliżają i zachęcają potencjalnych kandydatów do wyboru kierunku GP jako swojego kierunku studiów⁸⁹.

Na UŁ działa Centrum Promocji UŁ, które również komunikuje się z otoczeniem poprzez takie kanały komunikacyjne jak Facebook, Twitter, YouTube, Instagram, TikTok, LinkedIn, SoundCloud⁹⁰. UŁ prowadzi także Biuletyn Informacji Publicznej⁹¹, na którym udostępnia informacje wymagane przez polskie prawo.

Oferta edukacyjna WES jest prezentowana także w ramach corocznego Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki (XXI edycja odbyła się w dniach 9-16.05.2022 roku). Ciekawymi i również ważnymi formami przekazu informacji na temat oferty dydaktycznej są także programy *Zdolny uczeń – świetny student*, *Uniwersytet zawsze otwarty* oraz wykłady w ramach programu *Szkoła patronacka*.

Na stronie kierunku GP na Facebooku prowadzona była również akcja promocyjna, w ramach której pojawiały się sylwetki wybranych absolwentów kierunku GP, którzy prezentowali swoją narrację o tym, co dały im te studia i dlaczego warto studiować kierunek GP. Opisy opatrzone zostały zdjęciami absolwentów.

Przy IGP działają 2 studenckie koła naukowe – SKN SPATIUM oraz SKN Real Estate – które dzięki swojej dużej aktywności stanowią swego rodzaju promocję kierunku GP⁹². Informacje o ich działalności można znaleźć na przykład w stronach prowadzonych na m.in. Facebooku i Instagramie⁹³.

Na WES w ramach monitoringu oraz zwiększania satysfakcji studentów (poprzez wzmocnienie obszarów do poprawy), prowadzi się badania ankietowe, np. *EkSoc, tu studiuje*, w których znalazły się m.in. pytania związane z dostępnością informacji o wydarzeniach i inicjatywach podejmowanych na WES i w Łodzi, godzinach konsultacji, przełożeniach zajęć czy ofercie stypendialnej.

W lutym 2021 roku Sekcja ds. Oferty Dydaktycznej i Jakości Kształcenia WES przeprowadziła za pomocą *MS Teams* rozmowy z uczestnikami programu *Zdolny uczeń – świetny student* na temat tego, gdzie poszukują oni informacji o studiach, na jakie informacje zwracają uwagę i jaką powinny mieć one formę. Opinie te zostały wzięte pod uwagę przy zmianie wizerunku strony WES w zakładkach *Strefa Kandydata* oraz *Rekrutacja*.

Dodatkowo w maju 2022 roku wśród studentów kierunku GP przeprowadzona została szczegółowa ankieta dotycząca ich oceny poszczególnych elementów studiów i studiowania na kierunku GP (w tym dostępu do informacji): publiczny dostęp do informacji o programie studiowania został przez studentów kierunku GP oceniony średnio na ocenę 3,9 (w skali 1-5). Z pewnością realizacja badania jest dobrą praktyką, która będzie wdrażana corocznie, stanowiąc kolejne narzędzie pomagające udoskonalić poszczególne elementy procesu kształcenia studentów.

⁸⁹ Zał. **GPP1_Z3_Szkoly** – Współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi na przestrzeni lat 2019-2022.

⁹⁰ Strona UŁ na Facebooku: <https://www.facebook.com/unilodz/>; Konto UŁ na LinkedIn: <https://www.linkedin.com/school/unilodz/>; Konto UŁ na Instagramie: <https://www.instagram.com/unilodz/>; Konto UŁ na Twitterze: <https://twitter.com/unilodz/>; Konto UŁ na TikToku: <https://www.tiktok.com/@unilodz/>; Kanał UŁ na YouTube: <https://www.youtube.com/user/PromocjaUL/>; Kanał UŁ na SoundCloud: <https://soundcloud.com/unilodz/>.

⁹¹ Biuletyn Informacji Publicznej UŁ: <http://bip.uni.lodz.pl>.

⁹² Zał. **GPP1_Z3_Kola** – Charakterystyka działalności studenckich kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat 2016-2022.

⁹³ Strona internetowa SKN SPATIUM: <http://spatium.uni.lodz.pl>; Strona SKN SPATIUM na Facebooku: <https://www.facebook.com/SKNSPATIUM/>; Konto SKN SPATIUM na Instagramie: https://www.instagram.com/skn_spatium/; Konto SKN SPATIUM na LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/skn-spatium/>; Kanał SKN SPATIUM na YouTube: <https://www.youtube.com/user/spatiumlodz/>; Strona SKN Real Estate na Facebooku: <https://pl-pl.facebook.com/RealEstateSKN/>.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Zasady projektowania i zatwierdzania oraz monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów w Uniwersytecie Łódzkim (UŁ) regulują *Uchwały Senatu UŁ*⁹⁴. Podmiotami aktywnie uczestniczącymi w tym procesie na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym (WES) są: Dziekan WES, Rada WES, Centrum Kształcenia WES oraz Sekcja ds. Oferty Dydaktycznej i Jakości Kształcenia WES, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia (WKdsJK) i Dyrektor Instytutu Gospodarki Przestrzennej (IGP), sprawujący nadzór merytoryczny, organizacyjny nad kierunkiem Gospodarka Przestrzenna (kierunkiem GP). W przypadku kierunku GP oprócz wymienionych organów bardzo ważną rolę w tym procesie pełnią dwie Rady, tj. Rada Konsultacyjna (RK) IGP oraz Rada Interesariuszy Zewnętrznych (RIZ). W skład RK IGP wchodzi Dyrektor IGP i jego Zastępca, którzy reprezentują jednocześnie WKdsJK, Kierownicy katedr zrzeszonych w IGP, przedstawiciel studentów oraz przedstawiciel praktyki. Do kompetencji RK IGP należy m.in.: wnioskowanie o powołanie nowych kierunków studiów i specjalności, opiniowanie programów na kierunku GP z punktu widzenia ich zgodności z kierunkowymi efektami uczenia się, ocena jakości kształcenia oraz sposobów weryfikacji zakładanych efektów uczenia się, zatwierdzanie tematów prac dyplomowych i osób kierujących nimi⁹⁵. Ważną rolę w RK IGP pełnią przedstawiciele studentów, którzy przekazują swoje opinie m.in. w odniesieniu do konstrukcji programu i sposobu jego realizacji. Udział wymienionych podmiotów w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądu i doskonaleniu programów jest szczegółowo opisany w *Wewnętrznym Systemie Jakości Kształcenia WES*⁹⁶. Natomiast RIZ jest dodatkowym podmiotem i ma na celu aktywnie wspierać proces kształcenia na kierunku GP o profilu praktycznym w zakresie jego jakości i rozwoju zawodowego studentów. Członkowie RIZ reprezentują organy administracji publicznej (samorządowej, państwowej), organizacje trzeciego sektora i biznes, a powołuje ich Rada WES (szerzej: [Kryterium 6](#)).

Projekty programu studiów i proponowanych zmian są składane przez Dyrektora IGP w formie wniosku do WKdsJK. Komisja ta m.in. podejmuje działania na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia, procesu dydaktycznego oraz oferty dydaktycznej na wydziale dostosowanej do wymagań rynku pracy oraz opiniuje programy studiów oraz zmiany wprowadzane w aktualnie realizowanych programach. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez WKdsJK, wniosek jest przesyłany do zatwierdzenia do Rady WES następnie do Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia i wreszcie do Senatu UŁ, który podejmuje ostateczną decyzję o przyjęciu programu studiów lub dokonywanych w nim zmianach. Nadzór administracyjny nad kierunkiem GP sprawowany jest głównie przez pracowników Centrum Obsługi Studenta WES, którzy zajmują się wszystkimi sprawami związanymi z tokiem studiów, prowadzeniem wszelkiej dokumentacji oraz bieżącą obsługą studentów. Ważną rolę w nadzorowaniu organizacyjnym i merytorycznym nad kierunkiem studiów pełnią również opiekunowie I roku studiów, których powołuje Dziekan WES na wniosek Dyrektora IGP.

Do monitorowania oraz systematycznego przeglądu programu studiów wykorzystuje się różne źródła informacji i narzędzia:

- Ankietę studenta ogólnowydziałową;
- Ankietę studenta dotyczącą realizowanego programu na kierunku GP;
- Ankietę oceny praktyk przez studenta;
- Sprawozdanie z przebiegu praktyk;

⁹⁴ Zał. *GPP1_Z3_US440* – Uchwała Senatu UŁ nr 440 z dnia 27.05.2019 r. Statut UŁ; zał. *GPP1_Z3_US028* – Uchwała Senatu UŁ nr 28 z dnia 28.09.2020 r. ws. funkcjonowania Systemu Jakości Kształcenia w UŁ.

⁹⁵ Zał. *GPP1_Z3_RW1411* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 14.11.2016 r. ws. zmiany uchwały Rady Wydziału ws. powołania rad konsultacyjnych; *GPP1_Z3_RW2001* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.01.2020 r. ws. rozszerzenia kompetencji rad konsultacyjnych.

⁹⁶ Zał. *GPP1_Z3_RW2006a* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2022 r. ws. Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ.

- Ankietę absolwenta;
- Protokół hospitacji zajęć;
- Protokół z zebrania RK IGP;
- Protokół z zebrania RIZ;
- Spotkania, dyskusje w ramach *Dnia IGP*;
- Instytutowe i katedralne zebrania dydaktyczne;
- Analizę sylabusów;
- Badanie opinii interesariuszy zewnętrznych⁹⁷;
- Konferencje dydaktyczne poświęcone aktualnym problemom teoretyczno-metodologicznym i instytucjonalnym⁹⁸.

Dobłą praktyką do monitorowania realizacji procesu dydaktycznego i obsady zajęć jest wykorzystanie informatycznego narzędzia dydaktycznego opracowanego w IGP. Stanowi ono system informacji o planowanych/aktualnych obciążeniach dydaktycznych (m.in. obsada poszczególnych przedmiotów, poziom realizacji pensum przez pracowników) oraz umożliwia pracownikom m.in. zgłaszanie propozycji korekt w zakresie osób prowadzących dane zajęcia oraz współpracę osób realizujących zajęcia.

Na kierunku GP do oceny osiągnięcia efektów uczenia się wykorzystywany jest *System weryfikacji efektów uczenia WES*⁹⁹. W systemie określone zostały mierniki stopnia realizacji osiągniętych przez studentów efektów uczenia się, które zostały podzielone na dwie grupy: ilościowe i jakościowe¹⁰⁰. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów realizowana jest na czterech następujących poziomach¹⁰¹, odpowiadających etapom kształcenia:

- Ocena prac przygotowywanych w trakcie studiów, w tym zaliczeniowych i egzaminacyjnych;
- Weryfikacja efektów uczenia się uzyskanych w trakcie praktyk studenckich/staży zawodowych;
- Proces dyplomowania;
- Rynek pracy.

Osiągnięciu efektów uczenia się przez studentów na kierunku GP sprzyjają określone w odpowiednich dokumentach UŁ formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia (szerzej: *Kryterium 3*). W trakcie studiów podstawowymi kryteriami weryfikacji efektów uczenia są zaliczenia ćwiczeń, warsztatów, laboratoriów, praktyk oraz egzaminy (w formie ustnej, pisemnej). Podstawą oceny studentów są m.in. okresowe prace kontrolne (np. kolokwia, referaty, projekty, eseje, raporty i opisy

⁹⁷ Badanie opinii interesariuszy zewnętrznych odbywa się w wielu przekrojach, m.in. w ramach spotkań bezpośrednich z podmiotami organizującymi praktyki, ekspertami włączonymi bezpośrednio w proces dydaktyczny, z przedstawicielami Rady Biznesu WES, z przedstawicielami RIZ, oraz z przedstawicielem RK IGP.

⁹⁸ Pracownicy IGP aktywnie uczestniczą w konferencjach i seminariach dydaktycznych, np. *Uczelnie wyższe wobec wyzwań zrównoważonego rozwoju*, Uniwersytet Łódzki, 03.2022; *Kształcenie w zakresie gospodarowania przestrzenią w różnych typach szkół*, Unia Uczelni na Rzecz Rozwoju Kierunków Studiów w Zakresie Gospodarowania Przestrzenią oraz Zespół Problemowy ds. Kształcenia i Rozwoju Kadr z Zakresu Gospodarki Przestrzennej KPZK PAN, 03.2021; *Teraźniejszość a wyzwania przyszłości Geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 04.2021; *Palety programów kształcenia dla zajęć terenowych*, Unia Uczelni na Rzecz Rozwoju Kierunków Studiów w Zakresie Gospodarowania Przestrzenią oraz Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego, 06.2019.

⁹⁹ Zał. *GPP1_Z3_RW2006b* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2022 r. ws. Systemu weryfikacji efektów uczenia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego.

¹⁰⁰ Zasady i mierniki jakościowe i ilościowe weryfikacji efektów uczenia się zawarte są w *Regulaminie studiów*; zał. *GPP1_Z3_US302* – Uchwała Senatu UŁ nr 302 z dnia 25.04.2022 r. ws. zmiany uchwały nr 449 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim (ze zm.).

¹⁰¹ *System weryfikacji efektów uczenia WES* to element *Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia WES*; Zał. *GPP1_Z3_RW2006a* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2022 r. ws. Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ; Zał. *GPP1_Z3_RW2006b* – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2022 r. ws. Systemu weryfikacji efektów uczenia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego.

studium przypadku). W każdym z tych przypadków, sposoby oceny zapisane są w sylabusach przedmiotów (zawartych w systemie USOS). Oceny wystawiają prowadzący zajęcia, stosując skalę ocen przewidzianą w *Regulaminie studiów*¹⁰² (bardzo dobry, dobry plus, dobry, dostateczny plus, dostateczny, niedostateczny). Zasady zaliczania semestru i roku akademickiego określone są corocznie w *Regulaminie sesji egzaminacyjnej*¹⁰³. Oceny z egzaminów i zaliczeń rejestrowane są w systemie USOS w formie elektronicznej oraz karcie okresowych osiągnięć studentów. Ocena efektów uczenia się osiągniętych w wyniku odbycia praktyk odbywa się na dwóch poziomach: uczelnianym i pracodawcy. Należy podkreślić, iż opinia pracodawcy jako podmiotu bezpośrednio prowadzącego praktyki ma znaczący wpływ na jej zaliczenie. Końcowej weryfikacji efektów uczenia na tym poziomie dokonuje kierunkowy opiekun praktyk zawodowych (szerzej: *Kryterium 2*). Szczegółowe zasady odbywania i zaliczania praktyk zawierają *Zarządzenie Rektora UŁ*¹⁰⁴ oraz *Zasady organizacji studenckich praktyk zawodowych na WES UŁ*¹⁰⁵. Syntetycznym miernikiem oceny realizacji zakładanych efektów uczenia na studiach I stopnia jest oceniona praca dyplomowa i egzamin dyplomowy (szerzej: *Kryterium 3*). Ostatecznym etapem oceny weryfikacji efektów uczenia się jest pozycja absolwentów kierunku GP na rynku pracy i ich aktywność zawodowa. Informacje na ten temat pochodzą z badań organizowanych przez Biuro Karier UŁ (ankiety wśród absolwentów, zbieranie opinii od interesariuszy zewnętrznych).

Na doskonalenie i realizację programu studiów na kierunku GP mają wpływ interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. W pierwszym przypadku należy wymienić studentów dokonujących systematycznej oceny jakości kształcenia i przedstawienia propozycji zmian w programie. Perspektywę taką stwarza system ankietyzacji wszystkich prowadzonych na WES zajęć. Wyniki przeprowadzonych ankiet przesyłane są do Dziekana WES i Dyrektora IGP. Dyrektor IGP dokonuje analizy tych wyników, a następnie są one przesyłane do pracowników i ich bezpośrednich przełożonych (kierowników katedr). W przypadku negatywnych ocen/komentarzy/uwag pracownik ma obowiązek odnieść się do nich. W uzasadnionych przypadkach pracownicy otrzymują wskazówki i rekomendacje zmian; w niektórych przypadkach uwagi zawarte w ankiecie są podstawą decyzji o modyfikacji programu studiów lub zmianie osób prowadzących zajęcia. Oprócz ogólnowydziałowej ankiety studenci wypełniają ankietę dotyczącą realizacji treści programu na kierunku GP. Narzędzie to umożliwia monitorowanie zajęć realizowanych w różnych przekrojach tj. w przekroju bloku dotyczącego zajęć podstawowych, w bloku zajęć specjalnościowych i w przekroju zajęć odbywających się w terenie. Przedmiotem oceny są m.in. treści kształcenia, zastosowane metody dydaktyczne, prowadzący zajęcia, a w przypadku zajęć terenowych dodatkowo oceniane jest miejsce ich realizacji i organizacja.

W ramach interesariuszy wewnętrznych należy również wymienić pracowników IGP prowadzących zajęcia na kierunku GP. W IGP organizowane są cyklicznie przynajmniej 2 razy w roku zebrania o charakterze dydaktycznym, na których omawiane są różne problemy dotyczące procesu dydaktycznego. Prowadzący zajęcia przedstawiają propozycje zmian w tym obszarze tematycznym, często przekazując informacje pozyskane wprost od studentów, z którymi mieli kontakt na zajęciach. Ponadto corocznie w ramach *Dnia IGP* organizowane są dodatkowe spotkania i szkolenia, celem których jest podnoszenie kompetencji dydaktycznych pracowników. Tematy szkoleń są zgłaszane przez nauczycieli akademickich IGP, a w ostatnim okresie w związku z upowszechnieniem zdalnego nauczania przygotowywano ofertę szkoleń dotyczącą sprawnego i efektywnego wykorzystania narzędzi ICT w pracy dydaktycznej. W grupie interesariuszy wewnętrznych ważną rolę pełnią koordynatorzy ds. dydaktyki, którzy są powoływani

¹⁰² Zał. *GPP1_Z3_US302* – Uchwała Senatu UŁ nr 302 z dnia 25.04.2022 r. ws. zmiany uchwały nr 449 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim (ze zm.).

¹⁰³ *Regulamin sesji egzaminacyjnej WES*: <https://www.eksoc.uni.lodz.pl/strefa-studenta/regulaminy-i-oplaty/regulamin-sesji>.

¹⁰⁴ Zał. *GPP1_Z3_ZR082* – Zarządzenie Rektora UŁ nr 82 z dnia 20.01.2021 r. ws. organizacji studenckich praktyk zawodowych w Uniwersytecie Łódzkim.

¹⁰⁵ Zał. *GPP1_Z3_PZzas* – Zasady organizacji studenckich praktyk zawodowych obowiązujące na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

w katedrach zrzeszonych w IGP. Wyodrębnienie ich w strukturze IGP można uznać za dobrą praktykę, bowiem sprawują oni nadzór organizacyjny nad przebiegiem procesu dydaktycznego, dokonują systematycznie przeglądu sylabusów, programu studiów i inicjują w nim zmiany.

W przypadku interesariuszy zewnętrznych mających wpływ na doskonalenie programów należy wymienić członka RK IGP, który reprezentuje otoczenie społeczno-gospodarcze oraz ekspertów/specjalistów, którzy są zapraszani do prowadzenia zajęć na kierunku GP, w ramach których studenci osiągają umiejętności praktyczne. Wspólnie z pracownikami IGP tworzą i modyfikują oni program studiów, dbając o jego spójność merytoryczną i zgodność z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Dobrą praktyką jest powołanie do grupy interesariuszy zewnętrznych RIZ, która aktywnie tworzy jakość kształcenia na kierunku GP poprzez: pomaganie w nawiązywaniu kontaktów z praktykami w celu organizacji wizyt studyjnych, praktyk, zajęć terenowych; dostarczanie informacji o potrzebach rynku pracy w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji niezbędnych w działalności zawodowej w obszarze gospodarki przestrzennej; współtworzenie i opiniowanie zmian w programie kształcenia na kierunku GP (dotyczących m.in. treści, metod, efektów uczenia się); pomaganie w dostępie do infrastruktury oraz danych i materiałów (dokumentacji, sprawozdań) niezbędnych do realizacji procesu uczenia się; współdziałanie w wyborze oraz formułowaniu tematów prac dyplomowych i ich realizacji. RIZ jest również aktywna w zakresie rozwoju zawodowego studentów, bowiem wspiera ich w procesie kreowania przedsiębiorczych postaw i tworzenia indywidualnych ścieżek rozwoju kariery zawodowej. Wnioski wynikające z analizy oceny programu studiów przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych są wykorzystywane w doskonaleniu programu studiów i jakości kształcenia na kierunku GP. Wszystkie propozycje zmian dotyczące jakości kształcenia są analizowane i dyskutowane na forum IGP a następnie opiniowane przez ww. Rady.

Zestawienie podjętych na kierunku GP działań dotyczących projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowych przeglądów programu kształcenia w celu oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia przedstawia [Tabela 5](#).

Tabela 5. Podjęte działania doskonalące program kształcenia na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku GP

Obszar	Wnioski z monitorowania i przeglądów	Działania doskonalące
Projektowanie i zatwierdzanie programu kształcenia	Zmiana podejścia do efektów uzyskiwanych przez studentów w ramach studiów	Przejsie z efektów kształcenia na efekty uczenia się Skorygowanie efektów uczenia się w nowym programie studiów
	Uwzględnienie w programie studiów przedmiotów zwiększających kompetencje miękkie i informatyczne na wniosek interesariuszy zewnętrznych i studentów	Wprowadzenie do programu nowych obowiązkowych przedmiotów: <i>Podstawy komunikacji społecznej, Techniki informatyczne, Budowanie ścieżki kariery zawodowej</i>
	Uwzględnienie opinii interesariuszy zewnętrznych w procesie projektowania, doskonalenia i zatwierdzania programów studiów	Wprowadzenie do RK IGP interesariuszy zewnętrznych i włączenie ich do procesu projektowania i zatwierdzania programu kształcenia na kierunku oraz powołanie RIZ Uwzględnienie w <i>Sprawozdaniu studenta z praktyk</i> opinii pracodawców o osiągniętych efektach uczenia się
	Powiększenie zespołu odpowiedzialnego za projektowanie programu studiów	Powołanie koordynatorów ds. dydaktyki w katedrach zrzeszonych w IGP odpowiedzialnych za realizację programu studiów

		na kierunku GP Nawiązanie współpracy z ekspertami i powiększenie grupy interesariuszy zewnętrznych (RIZ) i włączenie ich do procesu dydaktycznego (współprowadzenie wybranych zajęć i samodzielne prowadzenie zajęć)
Monitorowanie procesu kształcenia	Rozszerzenie oferty przedmiotów do wyboru na podstawie rozmów z ekspertami zewnętrznymi, pracownikami IGP i studentami	Wprowadzenie nowych zajęć do wyboru w języku obcym
	Rozszerzenie bloku przedmiotów o charakterze ekonomicznym i przestrzennym na podstawie rozmów ze studentami realizowanego projektu dydaktycznego (<i>Podstawowe i aktywne formy nauczania przedmiotów ekonomicznych dla kierunku GP I stopień</i>) i interesariuszami zewnętrznymi	Wprowadzenie nowych przedmiotów w bloku przedmiotów podstawowych, np. <i>Zrównoważony rozwój miast i regionów, Socjologia miast i wsi, Partycypacja społeczna, Budowanie ścieżki kariery zawodowej, Kształtowanie przestrzeni publicznych</i>
	Dostosowanie układu i formy przedmiotów oraz liczby godzin przeznaczonych na ich realizację do postulatów zgłoszonych przez pracowników IGP i interesariuszy zewnętrznych	W przypadku przedmiotu <i>Europejska polityka regionalna</i> nastąpiła zmiana formy zajęć (ćwiczenia zastąpiono wykładem), natomiast w przypadku przedmiotu <i>Polityka rozwoju lokalnego</i> zwiększono liczbę godzin poprzez wprowadzenie wykładu w wymiarze 14 godzin (wcześniej były tylko ćwiczenia w wymiarze 15 godzin, które pozostały w wymiarze 14 godzin)
	Okresowa korekta sylabusów	Przeprowadzenie w ramach IGP szkolenia dotyczącego opracowywania sylabusów oraz udostępnianie materiałów szkoleniowych online
	Udoskonalenie oferty seminariów w oparciu o postulaty zgłaszane przez studentów i pracowników WES oraz interesariuszy zewnętrznych	Zwiększenie liczby osób prowadzących seminarium dyplomowe Wprowadzenie możliwości organizacji seminarium dyplomowego dla małych grup i pojedynczych osób
	Zmiana zasad dostępu do zajęć do wyboru (np. seminarium) w wyniku analiz przebiegu procesu rejestracji na te zajęcia	Zastąpienie rejestracji na zajęcia w systemie <i>Kto pierwszy ten lepszy</i> systemem <i>Kto lepszy ten pierwszy</i> (w oparciu o dotychczasową średnią ocen ze studiów)
	Modyfikacja procedur dotyczących realizacji praktyk zawodowych jako wynik rozmów z interesariuszami zewnętrznymi, analiz sprawozdań studenckich z przebiegu praktyk oraz sugestii przedstawicieli PKA wizytujących inne kierunki na WES	Wypracowanie procedury dotyczącej realizacji praktyk zawodowych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość Opracowanie jednolitej ścieżki obiegu dokumentów oraz ich weryfikacji i oceny
	Modyfikacja treści ankiety wypełnianej przez studentów po zakończeniu semestru	Wprowadzenie w ankiecie katalogu pytań otwartych oraz zastąpienie skali ocen bardziej intuicyjną skalą Likerta (działanie to ma charakter ogólnouczelniany)

Monitorowanie kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich	Rozszerzenie kompetencji dydaktycznych, w tym tych dotyczących wykorzystania narzędzi ICT w pracy dydaktycznej, w oparciu o rozmowy z pracownikami i dyskusje na WKdsJK	Zorganizowanie szkoleń zwiększających kompetencje dotyczące prowadzenia zajęć w trybie zdalnym i hybrydowym Zorganizowanie na wniosek pracowników IGP szkoleń zwiększających kompetencje wykorzystywane w pracy dydaktycznej
Weryfikacja efektów kształcenia osiągniętych przez studentów	Przygotowanie dodatkowych narzędzi pozwalających weryfikować efekty uczenia się uzyskiwane w ramach studiów i praktyk na podstawie rozmów z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz kierunkowymi opiekunami praktyk zawodowych	Przygotowanie i wdrożenie ankiet umożliwiających ocenę zajęć specjalistycznych i tych o charakterze terenowym Wdrożenie nowej skali ocen efektów uczenia się w przekroju wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i powiązanie ich z zadaniami realizowanymi podczas praktyk Zintensyfikowanie w pracy zdalnej narzędzi opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych takich jak: komunikatory, praca w chmurze
	Uporządkowanie i standaryzacja kryteriów oceny prac dyplomowych wraz z wprowadzeniem nowego formularza recenzji i opinii o pracy na podstawie postulatów zgłoszonych przez pracowników WES	Przeprowadzenie pilotażu nowych zasad oceny pracy dyplomowej w roku akademickim 2019/20, ich modyfikacja w oparciu o dyskusję w IGP i ostateczne wdrożenie w roku akademickim 2020/21

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczególnych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Unikatowy program studiów bazujący na interdyscyplinarności kształcenia i wieloaspektowej współpracy z otoczeniem, dający studentom dobre przygotowanie do pełnienia różnych ról w życiu społeczno-gospodarczym; ○ Zróżnicowana współpraca z otoczeniem gospodarczym dająca studentom możliwość indywidualizacji rozwoju kariery zawodowej, zgodnej z potrzebami rynku pracy, a pracownikom dydaktycznym możliwości wymiany doświadczeń i rozwoju kompetencji; ○ Szeroka oferta aktywizująca i integrująca studentów poprzez fakultatywne i zróżnicowane formy aktywności naukowej (m.in. szkolenia, warsztaty, wykłady ogólnouczelniane, aktywność 2 kół naukowych, granty badawcze, udział w konferencjach naukowych, projektach naukowych i wdrożeniowych, program <i>EkSoc StartUp!</i>, możliwości publikacji artykułów) oraz kulturalno-sportowej (współtworzenie wydarzeń, galerie, święto <i>Hello EkSoc</i>, projekt <i>EKO EkSoc</i>), tworzące przyjazne środowisko do studiowania i własnego rozwoju; ○ Kadra badawczo-dydaktyczna IGP o dużym dorobku naukowym (m.in. liczne awanse naukowe, granty/projekty naukowe, publikacje w prestiżowych wydawnictwach) i szerokich doświadczeniach praktycznych (m.in. projekty wdrożeniowe, działalność ekspercka, praca w sektorze publicznym i prywatnym) oraz wysokich kompetencjach dydaktycznych (m.in. regularne szkolenia podnoszące kompetencje dydaktyczne, nagrody dydaktyczne, pozytywne oceny studentów); ○ Wysoka jakość infrastruktury i nowoczesne przestrzenie wspólne sprzyjające integracji oraz tworzące dogodne warunki do studiowania (pracownie komputerowe, biblioteka, liczne przestrzenie rekreacyjne dla studentów, galerie wewnątrz i na zewnątrz budynku, domek do apiterapii, pokoje do cichej nauki, nowoczesna mała architektura). 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Słabe zainteresowanie studentów ofertą umiędzynarodowienia procesu kształcenia (Program <i>Erasmus+</i>, staże zagraniczne, letnie szkoły), szczególnie w ostatnich latach ze względu na pandemię COVID-19; ○ Pogarszające się przygotowanie kandydatów na studia (luki w wiedzy ogólnej i duże zróżnicowanie poziomu umiejętności np. matematycznych, informatycznych), co utrudnia realizację zaawansowanych elementów programu studiów; ○ Niski poziom znajomości języka obcego kandydatów na studia i w związku z tym ograniczone możliwości wykorzystywania obcojęzycznych pomocy dydaktycznych (m.in. literatury, dostępnych w Internecie wykładów w językach obcych).

Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Wzrost otwartość i zainteresowania zewnętrznymi interesariuszy współpracą z uczelniami (m.in. w zakresie organizowania staży i praktyk zawodowych, zatrudnienia absolwentów, realizacji projektów wdrożeniowych); ○ Duża dostępność programów i grantów edukacyjnych finansowanych ze źródeł zewnętrznych, wspierających rozwój oferty edukacyjnej i podnoszenie jakości kształcenia oraz kompetencji dydaktycznych; ○ Rosnąca internacjonalizacja procesu dydaktycznego (m.in. rosnąca liczba studentów zagranicznych, programów mobilnościowych, możliwości realizacji praktyk i staży za granicą, oferta letnich szkół, przystąpienie UŁ do sieci Uniwersytetów Europejskich <i>UNIC</i>), dająca zarówno studentom, jak i pracownikom szansę na rozwój wiedzy i umiejętności; ○ Wzrost świadomości i aktywności społecznych w zakresie ekologii, jakości życia, postaw obywatelskich, który zwiększa zapotrzebowanie na absolwentów mających wysokie kwalifikacje z zakresu gospodarki przestrzennej. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Spadek liczby studentów spowodowany niżem demograficznym, depopulacją regionu i wysokim popytem na pracę (pogłębienie demotywacji młodych osób do studiowania); ○ Pandemia COVID-19 istotnie zmniejszyła aktywność studentów, co przekłada się na poziom osiągniętych efektów uczenia się, relacje interpersonalne oraz zaangażowanie naukowe; ○ Ograniczone możliwości formalnego zatrudnienia praktyków (oczekiwania <i>versus</i> możliwości finansowe uczelni), co istotnie utrudnia ich zaangażowanie w realizację programu studiów; ○ Zmiany kulturowe wśród młodzieży – pasywne postawy edukacyjne, orientacja na szybki sukces zawodowy i finansowy, demotywacja do samokształcenia, osłabienie relacji bezpośrednich.
----------------------------	---	--

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

Łódź, dnia

(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku¹⁰⁶

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat*	Bieżący rok akademicki**	Dane sprzed 3 lat*	Bieżący rok akademicki*
I stopnia	I	82	39	N/d	N/d
	II	55	42	N/d	N/d
	III	46	47	N/d	N/d
	IV	N/d	N/d	N/d	N/d
II stopnia	I	N/d	N/d	N/d	N/d
	II	N/d	N/d	N/d	N/d
jednolite studia magisterskie	I	N/d	N/d	N/d	N/d
	II	N/d	N/d	N/d	N/d
	III	N/d	N/d	N/d	N/d
	IV	N/d	N/d	N/d	N/d
	V	N/d	N/d	N/d	N/d
	VI	N/d	N/d	N/d	N/d
Razem:		183	128	N/d	N/d

* stan wg sprawozdań do GUS na dzień 30.12.2019 r.

** stan wg systemu USOS na dzień 15.07.2022 r.

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku*	Liczba absolwentów w danym roku**	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku*	Liczba absolwentów w danym roku**
I stopnia	2020	0	0	N/d	N/d
	2021	0	0	N/d	N/d
	2022	82	24	N/d	N/d
II stopnia	2020	N/d	N/d	N/d	N/d
	2021	N/d	N/d	N/d	N/d

¹⁰⁶ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

	2022	N/d	N/d	N/d	N/d
jednolite studia magisterskie	2020	N/d	N/d	N/d	N/d
	2021	N/d	N/d	N/d	N/d
	2022	N/d	N/d	N/d	N/d
	Razem:	82	24	N/d	N/d

* stan wg sprawozdań do GUS na dzień 30.11./31.12. danego roku kalendarzowego

** absolwenci wg roku kalendarzowego

Rok ukończenia 2020: okres obron 01.01.2020 - 31.12.2020 r.

Rok ukończenia 2021: okres obron 01.01.2021 - 31.12.2021 r.

Rok ukończenia 2022: okres obron 01.01.2022 - 21.09.2022 r.

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).¹⁰⁷

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów / 180 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ¹⁰⁸	2250 godzin
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	90 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	109 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych - w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5 ECTS (NH)
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	86 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	24 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych ¹⁰⁹	6 miesięcy / 720 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów I stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 2390 godzin / 77 godzin
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/łączna liczba godzin zajęć na studiach	2. N/d

¹⁰⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

¹⁰⁸ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

¹⁰⁹ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne¹¹⁰

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
<i>Budowanie ścieżki kariery zawodowej</i>	Ćwiczenia	28	3
<i>Egzamin dyplomowy</i>			6
<i>Ekologia obszarów zurbanizowanych</i>	Laboratorium	28	2
<i>Ekonometria</i>	Laboratorium	14	2
	Wykład	14	
<i>Ewaluacja i monitoring</i>	Warsztat	14	2
<i>Finanse samorządowe</i>	Ćwiczenia	14	3
	Wykład	14	
<i>Geograficzne systemy informacji przestrzennej</i>	Laboratorium	28	3
<i>Moduł specjalności</i>	Ćwiczenia	182	32
	Warsztat/Laboratorium	70	
	Wykład	56	
<i>Planowanie infrastruktury technicznej</i>	Laboratorium	28	3
	Wykład	14	
<i>Planowanie przestrzenne i rysunek planistyczny</i>	Ćwiczenia	14	4
	Laboratorium	14	
	Wykład	14	
<i>Podstawy komunikacji społecznej</i>	Warsztat	14	2
<i>Polityka rozwoju lokalnego</i>	Ćwiczenia	14	3
	Wykład	14	
<i>Polityka rozwoju zrównoważonego</i>	Laboratorium	28	2
<i>Praktyki zawodowe</i>		720	24
<i>Projektowanie urbanistyczne</i>	Warsztat	28	2
<i>Samorząd terytorialny</i>	Ćwiczenia	14	4
	Wykład	28	
<i>Seminarium licencjackie</i>	Seminarium	56	8
<i>Statystyka</i>	Laboratorium	14	3
	Wykład	14	
<i>Strategie rozwoju gminy</i>	Warsztat	14	3
	Wykład	28	
<i>Techniki informatyczne</i>	Laboratorium	14	1

¹¹⁰ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Razem:	1546	112
---------------	------	-----

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela¹¹¹

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ¹¹²
N/d	N/d	N/d	N/d	N/d
Razem:		N/d	N/d	N/d

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych¹¹³

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Gospodarka przestrzenna, studia stacjonarne I stopnia o profilu praktycznym, 2 rok studiów w roku akademickim 2022/23					
DLGP(06)_19 <i>Cities Today: Phenomena and Challenges</i> (0600-GS601B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	37
Gospodarka przestrzenna, studia stacjonarne I stopnia o profilu praktycznym, 3 rok studiów w roku akademickim 2022/23					
DLGP(06)_19 <i>Behavioural and Experimental Economics</i> (0600-WO449B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	1
DLGP(06)_19 <i>Course on Creativity</i> (0600-WO171B)	W	Letni	Stacjonarne	angielski	15

¹¹¹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

¹¹² Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

¹¹³ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

DLGP(06)_19 <i>Intelligence and Success in Life</i> (0600-WO025B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	6
DLGP(06)_19 <i>Intercultural Communication in the Modern World</i> (0600-WO464B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	1
DLGP(06)_19 <i>International Business Negotiations</i> (0600-WO225B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	5
DLGP(06)_19 <i>Population processes</i> (0600-WO456B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	5
DLGP(06)_19 <i>Religion & spirituality in social work</i> (0600-WO458B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	6
Gospodarka przestrzenna, studia stacjonarne I stopnia o profilu praktycznym, 2 rok studiów w roku akademickim 2021/22					
DLGP(06)_19 <i>Course on Creativity</i> (0600-WO171B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	1
DLGP(06)_19 <i>Business Correspondence and Conversations</i> (0600-WO305B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	2
DLGP(06)_19 <i>Cities Today: Phenomena and Challenges</i> (0600-WO416B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	12
DLGP(06)_19 <i>Creativity as an embodied process</i> (0600-WO419B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	4
DLGP(06)_19 <i>Development of the Insurance Market in Poland</i> (0600-WO075B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	3
DLGP(06)_19 <i>Economic Situation and Prospects</i> (0600-WO422B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	5
DLGP(06)_19 <i>Economics of crime</i> (0600-WO104B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	2
DLGP(06)_19 <i>Environment and Art</i> (0600-WO424B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	9
DLGP(06)_19	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	15

<i>Gender, sexuality and politics</i> (0600-WW728B)					
DLGP(06)_19 <i>Housing Market</i> (0600-WW280B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	4
DLGP(06)_19 <i>International Business Negotiations</i> (0600-WO225B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	9
DLGP(06)_19 <i>Labour Market Analysis</i> (0600-WO077B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	1
DLGP(06)_19 <i>Poverty and Social Exclusion in Modern World</i> (0600-WO343B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	5
DLGP(06)_19 <i>Team management in organization</i> (0600-WO381B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	9
Gospodarka przestrzenna, studia stacjonarne I stopnia o profilu praktycznym, 3 rok studiów w roku akademickim 2021/22					
DLGP(06)_19 <i>Course on Creativity</i> (0600-WO171B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	10
DLGP(06)_19 <i>Business Correspondence and Conversations</i> (0600-WO305B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	2
DLGP(06)_19 <i>Cities Today: Phenomena and Challenges</i> (0600-WO416B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	4
DLGP(06)_19 <i>Creativity as an embodied process</i> (0600-WO419B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	1
DLGP(06)_19 <i>Creativity in personnel activities</i> (0600-WO064B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	4
DLGP(06)_19 <i>Environment and Art</i> (0600-WO424B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	1
DLGP(06)_19 <i>Game theory</i> (0600-WO425B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	1
DLGP(06)_19 <i>Gender, sexuality and politics</i> (0600-WW728B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	2
DLGP(06)_19 <i>Housing Market</i> (0600-	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	2

WW280B)					
DLGP(06)_19 <i>Labour Market Analysis</i> (0600-WO077B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	16
Gospodarka przestrzenna, studia stacjonarne I stopnia o profilu praktycznym, 2 rok studiów w roku akademickim 2020/21					
DLGP(06)_19 <i>Corporate Finance</i> (0600- WW643B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	8
DLGP(06)_19 <i>Course on Creativity</i> (0600-WO171B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	9
DLGP(06)_19 <i>Development of the Insurance Market in Poland</i> (0600-WO075B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	4
DLGP(06)_19 <i>Economics of Crime</i> (0600-WO104B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	2
DLGP(06)_19 <i>Housing Market</i> (0600-WW280B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	18
DLGP(06)_19 <i>Intelligence and Success in Life</i> (0600-WO044B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	8
DLGP(06)_19 <i>International Business Negotiations</i> (0600- WO225B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	11
DLGP(06)_19 <i>International Invest- ments</i> (0600-WW108B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	7
DLGP(06)_19 <i>Internationalization of a Company</i> (0600-WO375B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	1
DLGP(06)_19 <i>Money and Banking</i> (0600-WO342B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	2
DLGP(06)_19 <i>Poverty and Social Exclusion in Modern World</i> (0600-WO343B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	8
DLGP(06)_19 <i>Strategies of Sustainable Business</i> (0600-WO376B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	3
DLGP(06)_19 <i>Team Management in the Organization</i> (0600- WO381B)	W	Letni	Stacjonarne	Angielski	6

DLGP(06)_19 <i>Grundzüge der Makroökonomie</i> (0600- WO316B)	W	Letni	Stacjonarne	Niemiecki	2
---	---	-------	-------------	-----------	---

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. **GPP1_Z2P1_Progr** – Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
2. **GPP1_Z2P2_Obsad** – Obsada zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. **GPP1_Z2P3_Plan** – Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. **GPP1_Z2P4_Naucz** – Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w Tabeli 4 i Tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia odpowiednio z podstaw opieki pielęgniarstwa lub podstaw opieki położniczej.
5. **GPP1_Z2P5_Wypos** – Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. **GPP1_Z2P6_Temat** – Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający. Dokumentacja powinna uwzględniać pracę dyplomową, suplement do dyplomu, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz osiągnięć, których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Załącznik nr 3. Wykaz materiałów uzupełniających (poza wykazem wyszczególnionym przez PKA)

- **GPP1_Z3_Awanse** – Awanse naukowe pracowników Instytutu Gospodarki Przestrzennej w latach 2016-2022.
- **GPP1_Z3_Kola** – Charakterystyka działalności studenckich kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat 2016-2022.
- **GPP1_Z3_Projekt** – Kluczowe projekty naukowo-wdrożeniowe realizowane przez pracowników Instytutu Gospodarki Przestrzennej w latach 2016-2022.
- **GPP1_Z3_PWzOES** – Program współpracy z otoczeniem Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2017-2022.
- **GPP1_Z3_PZhar** – Harmonogram praktyki zawodowej studenta Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego.
- **GPP1_Z3_PZocn** – Ankieta oceny praktyk zawodowych przez studenta obowiązująca na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.
- **GPP1_Z3_PZscc** – Ścieżki zaliczenia studenckich praktyk zawodowych obowiązujące na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.
- **GPP1_Z3_PZspr** – Wzór sprawozdania z przebiegu praktyk zawodowych obowiązujący na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.
- **GPP1_Z3_PZwni** – Wzór wniosku o zaliczenie praktyk zawodowych obowiązujący na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.
- **GPP1_Z3_PZzas** – Zasady organizacji studenckich praktyk zawodowych obowiązujące na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.
- **GPP1_Z3_RW0712** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 07.12.2020 r. ws. wprowadzenia regulaminu premii i nagród na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ od roku 2022.
- **GPP1_Z3_RW1004** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 10.04.2017 r. ws. zatwierdzenia zasad oceny okresowej pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych WES na okres 2017-2020.
- **GPP1_Z3_RW1411** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 14.11.2016 r. ws. zmiany uchwały Rady Wydziału ws. powołania rad konsultacyjnych.
- **GPP1_Z3_RW1701a** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 17.01.2022 r. ws. zmiany składu Rady Konsultacyjnej od roku akademickiego 2021/2022.
- **GPP1_Z3_RW1701b** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 17.01.2022 r. ws. powołania Rady Interesariuszy Zewnętrznych przy kierunku Gospodarka Przestrzenna od roku akademickiego 2021/2022.
- **GPP1_Z3_RW2001** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.01.2020 r. ws. rozszerzenia kompetencji rad konsultacyjnych.
- **GPP1_Z3_RW2006a** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2022 r. ws. Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ.
- **GPP1_Z3_RW2006b** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2022 r. ws. Systemu weryfikacji efektów uczenia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego.
- **GPP1_Z3_RW2106** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 21.16.2021 r. ws. zasad finansowania publikacji na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ.
- **GPP1_Z3_RW2809** – Wyciąg z protokołu nr 8 Uchwały Rady WES UŁ z dnia 28.09.2020 r. ws. procedury hospitacji zajęć na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ.
- **GPP1_Z3_RW2906** – Uchwała Rady WES UŁ z dn. 20.06.2015 r. ws. utworzenia Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ.
- **GPP1_Z3_StratES** – Strategia Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2017-2022.
- **GPP1_Z3_StratUL** – Strategia Uniwersytetu Łódzkiego 2021-2030.
- **GPP1_Z3_Szkoly** – Współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi na przestrzeni lat 2019-2022.

- **GPP1_Z3_US028** – Uchwała Senatu UŁ nr 28 z dnia 28.09.2020 r. ws. funkcjonowania Systemu Jakości Kształcenia w UŁ.
- **GPP1_Z3_US205** – Uchwała Senatu UŁ nr 205 z dnia 18.06.2021 r. ws. zasad przyjęć na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Uniwersytecie Łódzkim wraz z liczbą miejsc na poszczególnych kierunkach studiów na rok akademicki 2022/2023 oraz terminarzem rekrutacyjnym.
- **GPP1_Z3_US302** – Uchwała Senatu UŁ nr 302 z dnia 25.04.2022 r. ws. zmiany uchwały nr 449 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim (ze zm.).
- **GPP1_Z3_US310** – Uchwała Senatu UŁ nr 310 z dnia 17.12.2018 r. ws. uprawnień laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów w rekrutacji na rok akademicki 2022/2023.
- **GPP1_Z3_US440** – Uchwała Senatu UŁ nr 440 z dnia 27.05.2019 r. Statut UŁ.
- **GPP1_Z3_US507** – Uchwała Senatu UŁ nr 507 z dnia 15.06.2015 r. ws. zasad, warunków i trybu potwierdzania w Uniwersytecie Łódzkim efektów uczenia się oraz sposobu powoływania i trybu działania komisji weryfikujących efekty uczenia się.
- **GPP1_Z3_ZAJpr** – Przykładowe tematy zajęć współprowadzonych z praktykami/ekspertami z otoczenia społeczno-gospodarczego na studiach I stopnia o profilu praktycznym na kierunku Gospodarka Przestrzenna w latach 2019-2022.
- **GPP1_Z3_ZR053** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 53 z dnia 11.04.2019 r. ws. zasad i trybu szkolenia w Uniwersytecie Łódzkim studentów, doktorantów, uczestników studiów podyplomowych i innych form kształcenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
- **GPP1_Z3_ZR069** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 69 z dnia 23.01.2018 r. ws. zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizowanych na platformie edukacyjnej UŁ Moodle.
- **GPP1_Z3_ZR074** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 74 z dnia 12.05.2014 r. ws. zasad zaliczania studentom UŁ okresów studiów realizowanych w uczelniach partnerskich w ramach programów wymiany Erasmus+, Campus Europae i innych pokrewnych <https://baw.uni.lodz.pl/423-lista/d/5580/5/>.
- **GPP1_Z3_ZR078** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 78 z dnia 11.01.2021 r. ws. zasad weryfikacji w Uniwersytecie Łódzkim osiągniętych efektów uczenia się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.
- **GPP1_Z3_ZR079** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 79 z dnia 13.01.2021 r. ws. zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych w Uniwersytecie Łódzkim przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.
- **GPP1_Z3_ZR082** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 82 z dnia 20.01.2021 r. ws. organizacji studenckich praktyk zawodowych w Uniwersytecie Łódzkim.
- **GPP1_Z3_ZR091** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 91 z dnia 26.02.2020 r. ws. zmiany zarządzenia nr 69 z dnia 23.01.2018 r. w sprawie zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizowanych na platformie edukacyjnej UŁ Moodle.
- **GPP1_Z3_ZR107** – Zarządzenie Rektora UŁ nr 107 z dnia 16.09.2019 r. ws. wprowadzenia Regulaminu pracy Uniwersytetu Łódzkiego.

**UNIWERSYTET
ŁÓDZKI**